Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2016:78

LS 2016-0304

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

§ 251
Delårsrapport 2016 för Stockholms läns landsting
LS 2016-0304

Ärendebeskrivning

Delårsrapport per augusti 2016, Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 11 oktober 2016
Delårsrapport per augusti 2016, Stockholms läns landsting
Återrapportering uppdrag i budget
Återrapportering uppdrag under löpande år
Återrapportering internkontroll

Förslag och yrkande

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 19 oktober 2016 (bilaga).
Följande yrkande framförs:
Bifall från ordföranden Torbjörn Rosdahl (M) till landstingsrådsberedningens förslag.
Bifall från Erika Ullberg (S) till Socialdemokraternas förslag (bilaga).
Bifall från Susanne Nordling (MP) till Miljöpartiets förslag (bilaga).

Proposition

Ordföranden frågar på vart och ett av de framställda yrkandena och finner att landstingsstyrelsen bifaller landstingsrådsberedningens förslag.

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2016 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Reservation
Erika Ullberg (S), Jens Sjöström (S), Talla Alkurdi (S), Johan Sjölander (S) och Victor Harju (S) reserverar sig till förmån för Socialdemokraternas förslag.
Susanne Nordling (MP), Tomas Eriksson (MP) och Malin Karlsson (MP) reserverar sig mot beslutet till förmån för Miljöpartiets förslag.

Särskilt uttalande
Gunilla Roxby Cromvall (V) anmäler ett särskilt uttalande från Vänsterpartiet till protokollet (bilaga).

Beslutsexpediering:
Landstingsfullmäktige
Akt

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-10-19

LS 2016-0304

Landstingsstyrelsen

Delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Delårsrapport per augusti 2016, Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2016 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Landstingsrådsberedningens motivering

Den enskilde individen, patienten och resenären är utgångspunkten i Alliansens strävan att utveckla och modernisera hälso-och sjukvården och kollektivtrafiken i Stockholms län. Tillgänglighet, mångfald, valfrihet och hållbar tillväxt är viktiga ledord i detta arbete.

En förbättrad hälsa för medborgarna är målet för och konsekvensen av en stabil landstingsekonomi med väl fungerande sjukvård och kollektivtrafik.

Det kräver också kraft att göra prioriteringar inom såväl verksamheter som investeringar när vård och trafik utvecklas och byggs ut. Valfrihet, mångfald, hållbar tillväxt och ett tillgängligt kulturliv utgör även fortsättningsvis viktiga ledord för Alliansen.

Under de senaste åren har Stockholms län varit en stark magnet för människor, företag och idéer. Det är lätt att förstå - här finns både forskning och företagande, arbetstillfällen och utbildningsmöjligheter och inte minst ett rikt utbud av restauranger och kulturliv, allt inramat av en fantastisk natur i mitten av den dynamiska Östersjöregionen. Vi bejakar Stockholmsregionens mångfald och de möjligheter den erbjuder för alla.

Den nuvarande rödgröna minoritetsregeringen driver en storstads- och Stockholmsfientlig politik. Det skapar naturligtvis sämre förutsättningar för tillväxt och utveckling även för Stockholms läns landsting. Detta gäller inte minst förändringar inom skatteutjämningssystemet som innebära ytterligare press på skattebetalarna i Stockholms län under kommande år. Sammantaget innebär regeringens förda ochplanerade politik att Stockholms läns landsting kommer att behöva göra tydliga prioriteringar för att klara framtidens ekonomiska utmaningar och värna medborgarnas behov av god hälso- och sjukvård och tillförlitlig kollektivtrafik hållbar tillväxt och ett rikt kulturliv.

Under perioden januari till juni ökade länets folkmängd med 17 039 invånare och uppgår totalt till 2 248 470. Stockholmsregionens attraktivitet och ekonomiska och dynamiska effekter fortsätter att starkt påverka rikets välstånd.

Resultatet före omställningskostnader uppgår per augusti till 2 848(2 519) miljoner kronor vilket är 329 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år.

Stockholms läns landsting gör unikt stora investeringar i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken under de kommande åren. För att fortsatt ha en ekonomi i balans krävs en stark och effektiv ekonomistyrning i hela Stockholms läns landsting.

Strategin för att uppnå en ekonomi i balans är att de underliggande kostnaderna för verksamheten långsiktigt får öka med högst 3,3 procent. För de kommande åren kommer den totala kostnadsutvecklingen dock påverkas

starkt av den kraftiga utbyggnaden och upprustningen av infrastrukturen i hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken.

Utfallet hittills under året visar att utvecklingen följer den fastlagda strategin och den underliggande kostnadsökningstakten i verksamheterna befinner sig på historiskt låga nivåer. I såväl periodens utfall som årsprognosen syns en högre kostnadsutvecklingstakt vilket balanseras av en högre nivå på verksamhetens intäkter samt ökade samlade skatteintäkter. Ett omfattande arbete kommer dock fortsatt att krävas av alla verksamheter för en ekonomi i balans.

Periodens positiva resultatutveckling beror framförallt på verksamheternas kostnadskontroll och ökade samlade skatteintäkter på 2 439 miljoner kronor. Därtill även ökade resenärsintäkter på 194 miljoner kronor samt minskade räntekostnader.

Det prognostiserade resultatet för 2016 före omställningskostnader beräknas uppgå till 950 miljoner kronor i jämförelse med budget somuppgår till 2 miljoner kronor. I prognosen för 2016 ingår fortsatt viss reservering för osäkerheter i bedömningen av kostnadsutvecklingen.

Detta betyder att landstinget under mer än ett decennium årligen uppvisat ekonomiska överskott vilket skapat förutsättningar för framtidsatsningar inom hälso- och sjukvården samt kollektivtrafiken.

Resultatet för den samlade hälso- och sjukvården per augusti uppgår till 1 148 miljoner kronor. För helåret prognostiseras ett resultat på 37 miljoner kronor vilket är 219 miljoner kronor sämre än budget. Ytterligare åtgärder måste vidtagas för att åstadkomma en bättre efterlevnad till givna ramar.

Arbetet med Framtidsplanen är nu i en genomförandefas. Framtidsplanen innebär att en större del av vården ska ske hos vårdgivare utanför akutsjukhusen. Utvecklingen har gått i denna riktning under flera år. Under inledningen av 2016 har antalet vårdtillfällen inom slutenvården vid akutsjukhusen minskat vilket är en fortsatt trend sedan 2014.

Det samlade resultatet för akutsjukhusen uppgår per augusti till +219 (-174)miljoner kronor, vilket är 393 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år och 224 miljoner kronor högre än det budgeterade resultatet för perioden. Resultatförbättringen under perioden avser främst Karolinska Universitetsjukhuset som har förbättrat sitt resultat med 175 miljoner kronor i jämförelse med föregående år och tydliga

resultatförbättringar för Södersjukhuset 82 mkr och Danderyds sjukhus med 69 mkr.

Stockholm läns sjukvårdsområdes resultat per augusti 2016 uppgår till 178 miljoner kronor, vilket är 20 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten. För helåret prognostiseras i enlighet med budget, ett överskott på 100 miljoner kronor.

Utifrån nya ägardirektiv har Stockholms läns sjukvårdsområde en roll som god mottagare av vård i etableringen av Framtidsplanens nätverkssjukvård. Under 2016 startar Stockholms läns sjukvårdsområde Centrum för cancerrehabilitering och Centrum för reumatologi.

Trafiknämndens resultat per augusti uppgår till 406 miljoner kronor vilket är 336 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten. För helåret prognostiseras ett resultat på 180 miljoner kronor att jämföra med ett budgeterat nollresultat.

Resenärsintäkterna väntas överstiga budget till följd av överströmning till dyrare biljettyper samt en positiv volymökning i form av generellt ökat resande. Inom kollektivtrafiken på land har antalet påstigande ökat något, 2,9 procent, i jämförelse med motsvarande period föregående år. Årets prognos är dock i nivå med budget.

Förändrade avskrivningsplaner bidrar till ökade kostnader för avskrivningar medan det låga ränteläget bidrar till ett lägre finansnetto.

I januari 2016 påbörjades effektiviseringar inom busstrafiken för cirka 100 miljoner kronor. Kundnöjdhet, produktion och punktlighet har bibehållits på stabila nivåer efter förändringarna.

Avseende landstingets mål så uppfylls samtliga mål som avser en ekonomi i balans. Beträffande uppsatta mål inom hälso- och sjukvården är ögonblicksbilden per sista augusti att flertalet indikatorer uppvisar en förbättring vid en jämförelse med motsvarande period i 2015.

Totalt uppgick periodens investeringar till 8 890 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 54 procent (59 procent) i förhållande till budget. Större pågående investeringar är byggnationen av Nya Karolinska Solna, utbyggnad av tunnelbanan enligt 2013 års Stockholmsöverenskommelse samt upprustning av tunnelbanans Röda linje.

Prognostiserade investeringsvolymen för 2016 uppgår till 16 046 miljoner kronor, vilket är 442 mkr under budgeterad nivå.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 11 oktober 2016
Delårsrapport per augusti 2016, Stockholms läns landsting
Återrapportering uppdrag i budget
Återrapportering uppdrag under löpande år
Återrapportering internkontroll

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Stockholms läns landsting
SOCIALDEMOKRATERNA

FÖRSLAG TILL BESLUT

2016-10-25 LS 2016-0304

Landstingsstyrelsen, ärende 43

Delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

Socialdemokraterna föreslår Landstingsstyrelsen besluta

att initiera en granskning av hur landstingets effektivitet och produktivitet kan öka och den skenande kostnadsutvecklingen stoppas

att varje investering som ska genomföras ska kunna påvisa ett effektivare användande av landstingets resurser genom mer eller bättre vård eller ökat resande i kollektivtrafiken

att ge Landstingsstyrelsen i uppdrag att utforma ett förslag som effektiviserar landstingets förvaltningar och successivt reducerar de årliga kostnaderna med 500 mnkr till 2020

att därmed fastställa delårsrapporten per augusti samt prognosen för helåret 2016

Resultatprognosen för 2016 är i delårsrapporten 950 miljoner. Det är avsevärt högre än budgeterat och kan vid en första anblick verka mycket positivt. Men det positiva resultater döljer ett flertal oroväckande och långsiktiga brister i den politiska styrningen.

Kostnadsökningstakten i landstingets verksamheter är fortfarande alldeles för hög. För 2016 prognosticeras verksamheternas kostnader, exklusive omställningskostnader, öka med 4,7 procent. Det är 0,9 procentenheter, eller nästan 700 miljoner, högre än budgeterat och avsevärt högre än de 3,3 procent som anses vara långsiktigt hållbart.

Resultatet räddas istället av engångsposter och av den socialdemokratiskt ledda regeringens tillväxtvänliga och landstingsvänliga politik. De samlade skatteintäkterna ökar kraftigt, dels som en följd av stark tillväxt i Stockholmsregionen, dels till följd av ökade generella statsbidrag. Socialdemokratisk regeringspolitik skapar tillväxt och ökade resurser för kommuner och landsting som gagnar stockholmarna.

Men på sikt kan moderatstyret i Stockholms läns landsting inte förlita sig på att regeringens insatser ska skyla över det hål som den höga kostnadsökningstakten i landstinget skapar. Kostnadsmedvetenheten måste öka och tuffa prioriteringar måste gö-

ras. För det krävs politisk kraft som det nuvarande moderatledda minoritetsstyret inte verkar kunna uppbringa.

Kostsamma upphandlingar, dyra prestigeprojekt utan tydlig nytta för medborgarna och undfallenhet gentemot kostnadsökningar i vården måste ge plats för smartare arbetsformer, bättre styrsystem, stärkt upphandlingskompetens, bättre ledarskap, strategisk kompetensförsörjning och minskat beroende av externa konsulter. Det finns en stor potential till förbättrad effektivitet inom såväl hälso- och sjukvården som inom kollektivtrafiken.

Ineffektiva investeringar tynger landstingets ekonomi och trycker undan viktiga investeringar till nytta för patienter och resenärer. Investeringar med påvisad nytta i effektivare användning av landstingets resurser som mer vård och ökat resande bör prioriteras upp i investeringsplanen.

Landstingets centrala byråkrati har växt kraftigt sedan de borgerliga partierna tog över styret 2006. Det gäller inte minst hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Förvaltningsorganisationen bör anpassas så att den motsvarar det behov som finns och den verksamhet som landstinget bedriver.

Kollektivtrafiken måste locka nya resenärer och få fler att resa oftare. Att höja taxan i kollektivtrafiken samtidigt som man genomför nedskärningar i busstrafiken riskerar att hålla tillbaka resandet och i längden både minskad andel kollektivtrafiksresor och minskade intäkter för SL.

Stockholms läns landsting
LANDSTINGSSTYRELSEN
MILJÖPARTIET DE GRÖNA

FÖRSLAG TILL BESLUT

2016-10-25
Ärende 43
LS 2016-0304

Delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

Landstingstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att driva på för att tillsammans med SKL hitta metoder som minskar effekterna av förändringar i diskonteringsränta och RIPS-räntan, till exempel genom att skapa utjämningsfond

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med en plan för hur arbetet med att styra landstinget mot uppsatta mål ska förbättras

att ge landstingsdirektören i uppdrag att återkomma med en analys av vårdvalen för att säkerställa att kostnadsutvecklingstakten minskar

att ge landstingsdirektören i uppdrag att snarast genomföra en ekonomisk genomlysning över hela projektet utbyggd tunnelbana i syfte

att i tid upptäcka och hantera finansiella risker i projektet
att landstingets mål till år 2020 ska vara att kollektivtrafikens andel ökar med minst 5 procentenheter jämfört med 2011

att ge landstingsdirektören i uppdrag att till nästa år göra en hållbarhetsredovisning till en integrerad del av årsredovisningen

att därutöver anföra

Det är tydligt att det moderata haveriet kring landstingets ekonomi måste upphöra. Landstingets delårsbokslut visar på ett antal oroande delar när det gäller landstingets förmåga att klara viktiga framtidsutmaningar. Kostnaderna i verksamheterna ökar mer än vad som är hållbart och vi uppnår inte våra uppsatta mål inom ett flertal verksamheter. Samtidigt når landstingsmoderaterna förmåga att skylla sina egna misslyckanden på regeringen näst intill absurda nivåer. I delårsbokslutet tydliggörs att resultatet, som uppgår till 2 866 miljoner kronor, består av i anspråkstagna omställningskostnader, engångsintäkter, ökade statsbidrag samt skatteintäkter. Sanningen är ingen annan än att utan höjda generella statsbidrag som ett resultat av regeringens politik samt intäkter från fastighetsförsäljning hade landstinget haft ett negativt resultat efter omställningskostnader.

Landstingets ekonomi sägs vara i balans, men realiteten är att den balanserar på en mycket skör tråd. Särskilt skör är hälso- och sjukvårdens ekonomi med dålig kostnadskontroll av den externt köpta vården. Det nuvarande styret har flera år bakom sig av alarmerande ekonomiska resultat. År 2015 präglades av olika åtgärds- och besparingsprogram och under 2016 förbereder vi för ännu större besparingar. Detta sker samtidigt som omställningen till Framtidens hälso- och sjukvård och

enorma investeringar inom både trafiken och hälso- och sjukvården genomförs. Vi har en gigantisk investeringsportfölj samtidigt som vi inte klarar det enorma investeringsbehovet.

En stor utmaning på kort och lång sikt för landstingets ekonomi är kostnaden för pensioner. Tyvärr har Alliansen vid sina år vid makten misslyckats med att skapa förutsättningar för att kunna hantera förändringar i diskoterings- respektive RIPS-räntan och den påverkan som detta har på landstingets ekonomi. Miljöpartiet föreslår därför att SLL tillsammans med SKL ska hitta metoder som minskar effekterna av förändringar i räntenivån, till exempel genom att skapa en utjämningsfond.

Hälso- och sjukvård
Periodens kostnader för köpt hälso- och sjukvård uppgår till 12 513 (11 427) miljoner kronor, en ökning med 9,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Under perioden ökar kostnaderna inom framför allt somatisk specialistvård och primärvård. Det sker även en ökning inom geriatrik, främst till följd av vårdval inom ASiH och specialiserad, palliativ vård. Det är därför anmärkningsvärt att förslaget om vårdval geriatrik genomförs samtidigt som vi har dålig kostnadskontroll på vårdvalen och befinner oss i en enorm omorganisering. Vårdval geriatrik skapar genomgripande oro i vården och kommer att bli kostsamt. Vårdval geriatrik kommer troligen att innebära ökade kostnader för landstinget och rörig sjukvård för våra äldsta och mest sköra patienter. Mot bakgrunden att landstingsalliansen klarar sin budget tack vare försäljningar av fastigheter är det lätt att tro att stressen att införa vårdval geriatrik handlar om att alliansen vill frigöra fastigheter och skapa utrymme för andra kostnader, med andra ord rädda budgeten på de äldres bekostnad. Det är också anmärkningsvärt att den moderatledda alliansen av ideologiska skäl tar beslut om införande av nya vårdval trots landstingets ansträngda budget.

Det är också anmärkningsvärt att Stockholms läns sjukvårdsområde prognostiseras 100 miljoner kronor i överskott. Stockholms läns sjukvårdsområde ska ansvara för utvecklingen av nätverkssjukvården och de tillhandahåller en hel del basvård - som husläkarverksamheter. För att kunna genomföra Framtidens hälso- och sjukvård behöver vi satsa på husläkarmottagningarna Vi behöver också satsa på psykiatrin och på mer hälsovård.

Tyvärr vet vi att flera delar av genomförandet av nätverkssjukvården inte är på plats. Ett exempel är närakuterna som inte etableras i önskvärd takt. Redovisningen av måluppfyllelsen visar att antalet besök på närakuterna har minskat och landstinget har tagit ett steg i helt fel riktning.

De flesta stora folksjukdomar är livsstilsrelaterade. Det betyder att vi kan undvika stora kostnader med hjälp av hälsovård. Miljöpartiet är inte längre ensamt om att driva den frågan. Idag är det ett av de vanligaste budskapen i debatten om hur vi effektiviserar och minskar kostnaderna i hälso- och sjukvården. Tyvärr visar delårsbokslutet att bristen på satsningar på hälsovård gjort att landstinget ligger långt ifrån att uppnå målet om att 70 procent av alla husläkarmottagningar ska bedriva ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete.

Hälso- och sjukvården klarar inte av att uppnå sina mål, och den budget som landstinget idag har bekostas till stor del av hälso- och sjukvårdspersonalen med deras hälsa. Mångas arbetssituation är ohållbar på grund av stress och dåligt med resurser.

Kollektivtrafik

Miljöpartiet gjorde under våren 2016 en överenskommelse med Alliansen kring utvecklingen av taxor och investeringar i kollektivtrafiken. Överenskommelsen ger Trafiknämnden stabila ekonomiska förutsättningar för att kunna utveckla trafiken under de kommande åren. För Miljöpartiet är utbyggnad av kollektivtrafiken och en utveckling där kollektivtrafikens andel av motoriserade resor ökar en grundförutsättning för Stockholmsregionens utveckling för minska klimatpåverkan. Landstingets mål till år 2020 ska vara att kollektivtrafikens andel ökar med minst 5 procentenheter jämfört med 2011

Det är naturligtvis positivt att delårsrapporten visar att reseintäkterna ökar. Samtidigt vet vi att flera resenärer runt om i länet drabbats av kännbara neddragningar under 2015 och 2016. Det kommer att krävas ett långt och tålmodigt arbete för att återuppbygga förtroendet hos passagerarna för busstrafiken i dessa delar av länet.

Den nya färdtjänstupphandlingen är en stor katastrof där landstinget fått motta många klagomål där förare inte dyker upp och kvalitet inte levereras. En effektivisering som genomförs på personalens och på resenärernas bekostnad är de facto ingen effektivisering. Upphandlingen av färdtjänsten i Stockholms läns landsting har bidragit till att förare fått oacceptabla arbetsvillkor och löner, och således att offentlig sektor bidragit till social dumpning.

Något annat som inte tas upp i delårsrapporten är konsekvenserna av att en upphandlad leverantör inom skärgårdstrafiken, TRSM Group, åsamkade stor oro och krishantering då de visade sig ha en oseriös ledning. Upphandlingen har också överklagats.

Investeringar

Medborgarna har under de senaste åren fått vänja sig vid en allt mer frekvent rapportering i media kring ökade kostnader för NKS. Stora delar av totalkostnaden för detta projekt är fortfarande höjt i dunkel och miljöpartiet välkomnar därför den externa granskning som fullmäktige beslutade om i september 2016.

Tyvärr verkar det finnas stora osäkerheter kring om kostnaderna för de övriga investeringarna inom Hälso- och sjukvården kommer att klara att hålla sig inom de budgeterade medlen.

Vi menar också att det behövs en ekonomisk genomlysning av hela projektet utbyggd tunnelbana i syfte att i tid upptäcka och hantera finansiella risker i projektet

Totalt uppgick periodens investeringar till 8 890 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 54 procent (59 procent) i förhållande till budget. Det är naturligtvis inte bra att vi nu återigen verkar tappa i vårt arbete att genomföra beslutade investeringar inom givna tidsramar. I delårsbokslutet verkar dock Alliansens mest nöjda med detta eftersom det då innebär att samtliga projekt ryms inom innevarande års budget.

Upphandling

Upphandlingar fortsätter vara ett sorgebarn för Stockholms läns landsting. Det vore ju rimligt att Onemed skandalen skulle skapa en reaktion där arbetet med att skapa en samanhållen upphandlingsorganisation skulle ta fart. Enligt delårsbokslutet verkar så inte vara fallet. Inte heller verkar Alliansen bry sig särskilt mycket om att göra uppföljning av våra leverantörer. Enligt målet ska minst två procent av

leverantörerna granskas med avseende på ett socialt ansvarstagande. Det är per augusti oklart om målet uppnås 2016.

Miljö
Stockholms läns landsting har uttalat höga miljöambitioner och har under flera år bedrivit ett framgångsrikt miljöarbete. Det är naturligtvis positivt att arbetet med att minska landstingets energianvändning har inletts. Att målet för energieffektivisering inte uppnås 2016 är dock en följd av svag verkställighet.

Säkerhets- och informationssäkerhet
Enligt delårsbokslutet går det att utläsa att målen för säkerhets och informationssäkerhetsarbetet inte når de uppsatta målen. Miljöpartiet efterfrågar därför fördjupad information i lämpligt forum kring detta arbete.

SÄRSKILT UTTALANDE

Stockholms läns landsting
LANDSTINGSSTYRELSEN
Vänsterpartiet

2016-10-25

Ärende nr 43
LS 2016-0304

Delårsrapport 2016 för Stockholms läns landsting

Syftet med en delårsrapport är att landstingsfullmäktige ska kunna följa landstingets utveckling, men också vidta nödvändiga åtgärder om utvecklingen går åt fel håll.

Det ekonomiska planeringsutrymmet för verksamheternas kostnader sett över de kommande åren uppgår till cirka 3,3 procent per år. Delårsrapporten visar på att för helåret prognostiseras att verksamheternas kostnader ökar med 4,7 procent och att ett omfattande arbete kommer att krävas av alla verksamheter för en ekonomi i balans. Detta bekymrar oss då flertalet verksamheter redan tidigare har signalerat att de inte kommer att klara det. Det är viktigt att se sambandet mellan hur arbetssituationen ser ut för vårdpersonalen och vilka förutsättningar de har för att uppnå målen. Vi är djupt bekymrade över de kommande neddragningar inom hälso- och sjukvården vilka kommer att beslutas om på hälso- och sjukvårdens sammanträde per den 2016-10-25. Trots dessa neddragningar saknas 250 miljoner i hälso- och sjukvårdsnämndens budget.

Delårsrapporten visar att flertalet mål inte kommer att uppnå prognos för uppnått mål och/eller lågt uppsatta mål, det är inte tillfredsställande. För att ta några exempel; målet *vård i rätt tid* inte är uppnått och prognosen är att det endast delvis uppnås för 2016. Detta oroar oss då målet *vård i rätt tid* omfattar verksamheter som är ensamutförare av vård inom cancerbehandling eller annan imperativ vård, det vill säga vård som inte kan senareläggas. Gällande *könsuppdelad statistik* är det oklart om målet på 30 procent kommer att uppnås för 2016, det är inte tillfredsställande. Vi anser att arbetet kring detta mål är viktigt och bör prioriteras då det ingår i ett jämställd- och jämlikhetsarbete. Likaså vad gäller målet *nationella minoriteter och minoritetsspråk* där endast ett mål om tio procent är uppsatt. *Delaktighet för personer med funktionsnedsättning,* prognos att målet om 25 % uppnås trots att 86 % av förvaltningar och bolag anger att de helt eller delvis infört metoder och verktyg för att systematiskt öka delaktigheten. Vänsterpartiet kan inte nöja sig med annat än att antalet verksamheter som arbetar aktivt med dessa frågor ökar varje år och vill därför att fler åtgärder vidtas. Glädjande läsning är att en webbaserad utbildning; e*tnicitet, normer och möten i vardagen* har tagits fram samt att arbetet med landstingets Hbtq-policy förstärks under hösten.

Vi har cirka 400 stängda vårdplatser på akutsjukhusen i länet. Stängda vårdplatser är en direkt konsekvens av att landstinget misslyckas med att rekrytera och behålla sjuksköterskor. Stockholms läns landsting är uppenbarligen ingen attraktiv arbetsgivare. Utvecklingen avtecknar sig också i en växande sjukfrånvaro. Läget är mycket allvarligt. Landstinget står inför stora utmaningar med öppnandet av Nya Karolinska Sjukhuset och omställningen till Framtidens hälso- och sjukvård. Frågan är om det kommer finnas personal för att kunna genomföra planerade förändringar, denna fråga har Vänsterpartiet ställt vid flertalet tillfällen.

Det krävs en offensiv personalpolitik och åtgärder kring arbetsmiljön för framförallt sjuksköterskor och undersköterskor för att vända utvecklingen. Vi kan inte heller acceptera de höga kostnaderna för inhyrd personal och de så kallade stafettläkarna. Vad som behövs är en generell satsning för att göra det mer attraktivt för personal att utbilda sig och arbeta kvar. Landstinget behöver våga pröva nya grepp som försök med sex timmars arbetsdag, specialistutbildning för undersköterskor, kliniskt basår och akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor (AST) och det behöver finnas utrymme för högre lönenivåer för sjuksköterskor.

Kollektivtrafiken är ett viktigt samhällsåtagande och är stommen i länets transportsystem och för en långsiktigt hållbar regionutveckling. Efter tio år av moderat styre har det resulterat i stora ekonomiska brister både i driftsbudget och i investeringsbudget. Detta är mycket allvarligt i en region som växer med 33-40 000 nya invånare varje år. Kollektivtrafiken har behov av kraftig utbyggnad, både för att minska trängseln och för att få fler att resa kollektivt. Istället har den borgerliga minoriteten valt att skära ner på trafikutbudet där det genom avtalskonstruktion är möjligt. Denna besparing har drabbat vissa kommunbor hårt, detta är inte jämlikt. Åtgärden har resulterat i att färre reser kollektivt och att biljettintäkterna i de berörda kommunerna har minskat. Vi är djupt oroade över att nöjdhetsindex för färdtjänst sjunker drastiskt och vi ser detta som ett resultat av den färdtjänstupphandling som genomförts och som helt saknar villkor gällande kollektivavtalsliknande förhållanden för färdtjänstchaufförer.

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Styrning och ekonomi
SLL Ekonomi

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-10-11

LS 2016-0304

Landstingsstyrelsen

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -10- 11
Dnr LS 2016-0304
Rotel I

Delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Delårsrapport per augusti 2016, Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 11 oktober 2016
Delårsrapport per augusti 2016, Stockholms läns landsting
Återrapportering uppdrag i budget
Återrapportering uppdrag under löpande år
Återrapportering internkontroll

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att fastställa delårsrapport per augusti 2016 för Stockholms läns landsting

att godkänna återrapporteringen av uppdrag i budget 2016 i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapporteringen av uppdrag under löpande år i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

att godkänna återrapportering internkontroll i enlighet med bilaga i landstingsdirektörens tjänsteutlåtande.

Förvaltningens förslag och motivering

Stockholms läns landstings resultat före omställningskostnader[1] uppgår till 2 848 miljoner kronor för perioden januari–augusti 2016, vilket är 329 miljoner kronor högre än under motsvarande period 2015. Resultatförbättringen beror på ökade verksamhetsintäkter och ökade samlade skatteintäkter, främst generella statsbidrag. I resultatet ingår en del engångsposter som förbättrar resultatet, bland annat reavinster som avser fastighetsförsäljningar. Efter justering för omställningskostnader som är kopplade till framtidens hälso- och sjukvård uppgår resultatet under perioden till 2 393 miljoner kronor.

Resultatprognosen för helåret 2016 uppgår till 950 miljoner kronor justerat för omställningskostnader, vilket är betydligt högre än i årets budget på 2 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader exklusive omställningskostnader prognostiseras att öka med 4,8 procent, vilket är högre än den budgeterade kostnadsutvecklingen på 3,8 procent. Att resultatprognosen före omställningskostnader är positiv trots kostnadsutvecklingen beror främst på de nämnda engångsintäkterna samt att de samlade skatteintäkter, främst generella statsbidrag, ökar. I prognosen ingår en viss reservation för osäkerheter i bedömningen av bland annat kostnader för köpt hälso- och sjukvård.

Investeringsutfallet under perioden januari-augusti 2016 uppgår till 8 890 miljoner kronor, vilket motsvarar 54 procent av den budgeterade årsvolymen. Årets investeringsvolym prognostiseras till 16 046 miljoner kronor, vilket är marginellt lägre än i budget.

Stockholms läns landsting har sex övergripande mål. Av dessa är det endast de övergripande målen om en ekonomi i balans och en förbättrad tillgänglighet inom hälso- och sjukvården som följs upp per den sista augusti. Målet om en ekonomi i balans är uppnått medan målet om en förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården inte är uppnått per den sista augusti.

---

[1] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015–2018.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ytterligare ekonomiska konsekvenser av beslutet.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Anne Rundquist
Tillförordnad landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Stockholms läns landsting

Delårsrapport per augusti 2016

Innehållsförteckning

1. Inledning 4

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE 7

2. Väsentliga händelser under 2016 7

3. Mål 10
3.1 Bedömning av måluppfyllelse 10
3.1.1 God ekonomisk hushållning 10
3.2 En ekonomi i balans 11
3.3 Förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården 12
3.4 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem 15
3.5 Ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet 16
3.6 Hållbar tillväxt och utveckling 17
3.7 Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare 19

4. Ekonomisk analys 21
4.1 Resultat 22
4.1.1 Intäkter 23
4.1.2 Kostnader 27
4.2 Finansiering 31
4.3 Avstämning mot balanskravet 32

5. Investeringar 33
5.1 Investeringsutveckling 33
5.2 Investeringar inom hälso- och sjukvård 34
5.2.1 Nya Karolinska Solna 36
5.3 Investeringar inom kollektivtrafiken 37
5.3.1 Kollektivtrafiken på land och vatten 37
5.3.2 Utbyggd tunnelbana 38
5.3.3 Citybanan 39
5.4 Investeringar inom annan verksamhet 39

6. Förväntat ekonomisk utveckling 40
6.1 Utveckling de kommande åren 40

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 42

7. Styrning 42
7.1 Landstingets styr- och ledningssystem 42
7.2 Uppdrag 43
7.2.1 Uppdrag i budget 43
7.2.2 Uppdrag löpande år 43
7.3 Uppföljning av uppsiktsansvar 44
7.3.1 Intern styrning och kontroll 44

8. Hälso- och sjukvård 46
8.1 Övergripande hälso- och sjukvård 46
8.1.1 Framtidsplan för hälso- och sjukvården 47
8.1.2 Konsumtion av vård 47
8.2 Ekonomisk uppföljning av egenproducerad vård 50
8.2.1 Akutsjukhus 50
8.2.2 Stockholms läns sjukvårdsområde 51

9. Kollektivtrafik 52
9.1 Övergripande kollektivtrafik 52
9.1.1 Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län 53
9.1.2 Resande 54

10. Övrig verksamhet 55
10.1 Övergripande övrig verksamhet 55
10.1.1 Fastigheter inom hälso- och sjukvård 56
10.1.2 3R Framtidens vårdinformationsmiljö 57

11. Arbetsgivare för framtiden 58
11.1 En attraktiv arbetsgivare och tryggad kompetensförsörjning 58

12. Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys 61
12.1 Resultaträkning, koncernen och landstinget 61
12.2 Balansräkning, koncernen och landstinget 62
12.3 Kassaflödesanalys, koncern 64
12.4 Driftredovisning 65
12.5 Investeringsredovisning 66
12.6 Tilläggsupplysningar 67

1. Inledning

Stockholms läns landsting genomför en utbyggnad och upprustning av hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken som svarar mot den växande befolkningens behov. Befolkningen i Stockholms län ökar med cirka 37 000 invånare per år. Hittills under året har folkmängden ökat med 17 039 individer till 2 248 478 invånare[1]. De stora satsningarna inom landstinget medför både ekonomiska och planeringsmässiga utmaningar och kräver fokus på målet med en ekonomi i balans, och innebär en mycket strikt budgethållning och löpande prioriteringar.

Stockholms läns landstings resultat före omställningskostnader[2] uppgår till 2 848 miljoner kronor för perioden januari–augusti 2016, vilket är 329 miljoner kronor högre än under motsvarande period 2015. Resultatförbättringen beror på ökade verksamhetsintäkter och ökade samlade skatteintäkter, främst generella statsbidrag. I resultatet ingår en del engångsposter som förbättrar resultatet, bland annat reavinster som avser fastighetsförsäljningar. Efter justering för omställningskostnader som är kopplade till framtidens hälso- och sjukvård uppgår resultatet under perioden till 2 393 miljoner kronor.

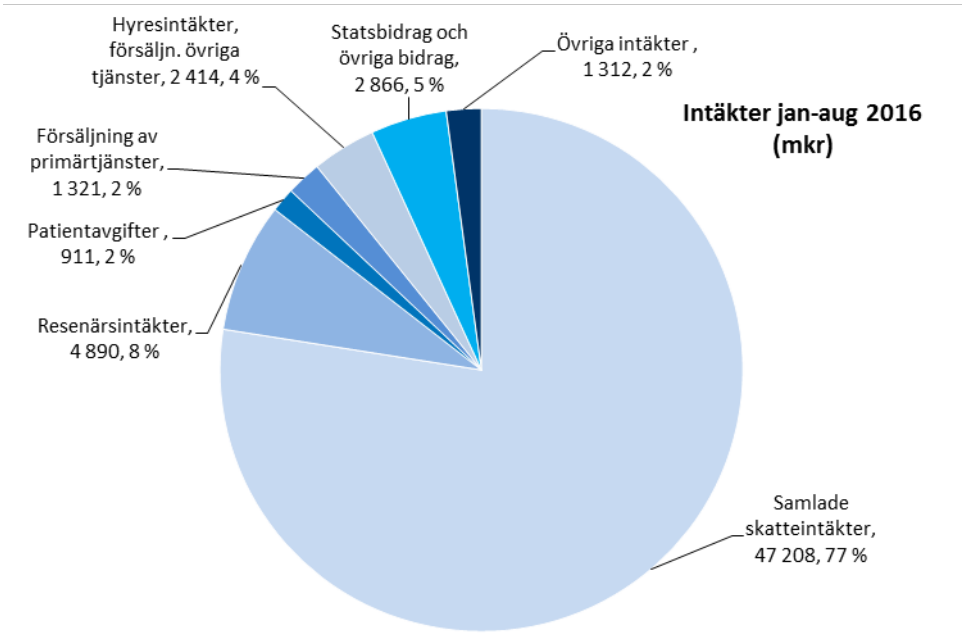
Resultatprognosen för helåret 2016 uppgår till 950 miljoner kronor justerat för omställningskostnader, vilket är betydligt högre än i årets budget på 2 miljoner kronor. Verksamhetens kostnader exklusive omställningskostnader prognostiseras att öka med 4,7 procent, vilket är högre än den budgeterade kostnadsutvecklingen på 3,8 procent. Att resultatprognosen före omställningskostnader är positiv trots kostnadsutvecklingen beror främst på de nämnda engångsintäkterna samt att de samlade skatteintäkter, främst generella statsbidrag, ökar. I prognosen ingår en viss reservation för osäkerheter i bedömningen av bland annat kostnader för köpt hälso- och sjukvård.

Det ekonomiska planeringsutrymmet för verksamhetens kostnader sett över de kommande åren uppgår till cirka 3,3 procent per år. För att ekonomin ska fortsätta att vara i balans måste därför kostnadsutvecklingen anpassas till landstingets långsiktiga ekonomiska förmåga även i fortsättningen. En stark kostnadsmedvetenhet och en balanserad kostnadsutveckling är nödvändig för att landstinget ska ha en långsiktigt stabil ekonomi.

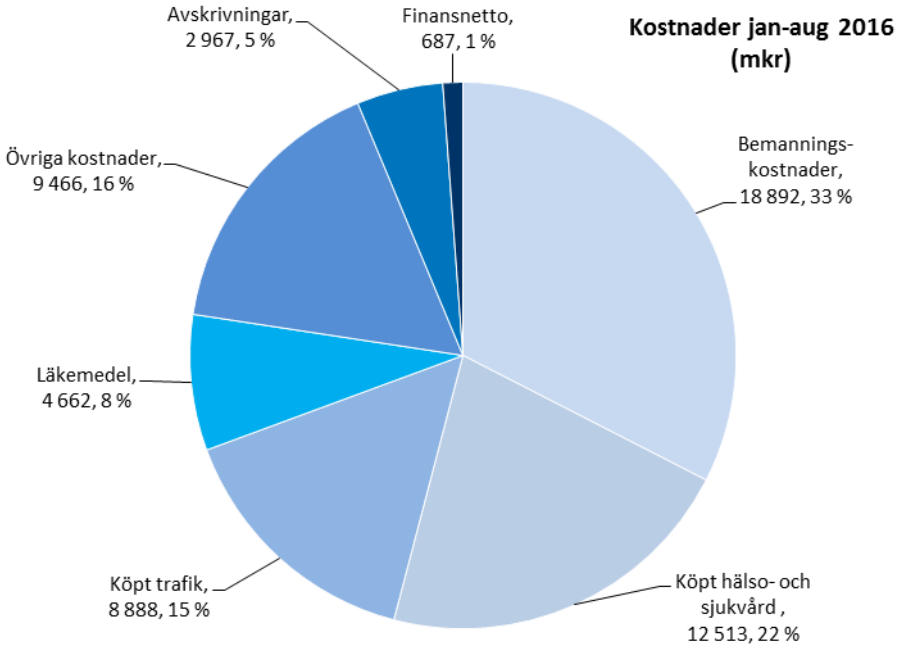
Stockholms läns landstings totala intäkter under perioden januari–augusti 2016 uppgår till 60 994 miljoner kronor, vilket är 6,2 procent högre än för

[1] SCB Befolkningsstatistik, kvartal 2 2016.
[2] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015–2018.

motsvarande period förra året. Den övervägande delen av intäkterna, 77 procent, utgörs av de samlade skatteintäkterna. Högkonjunkturen med ett ökat skatteunderlag bidrar till den starka utvecklingen av de samlade skatteintäkterna i landstinget. För 2016 prognostiseras landstingets totala intäkter till 91 184 miljoner kronor, en ökning med 5,1 procent i jämförelse med utfallet föregående år och med 2,0 procentenheter i jämförelse med budget. Såväl de totala skatteintäkterna som de övriga intäkterna i verksamheten i form av resenärsintäkter samt specialdestinerade statliga bidrag utvecklas starkare än i budget 2016. Därtill bidrar reavinsterna till intäktsförbättringen.

Landstingets totala kostnader under perioden januari–augusti 2016 uppgår till 58 146 miljoner kronor, vilket är en ökning med 5,9 procent i jämförelse med föregående år. Verksamhetens kostnader uppgår till 54 421 miljoner kronor för samma period, vilket är en ökning med 5,8 procent i jämförelse med förra året. För helåret prognostiseras att verksamhetens kostnader ökar med 4,7 procent. I såväl periodens utfall som årsprognosen syns en högre kostnadsutvecklingstakt vilket balanseras av en högre nivå på verksamhetens intäkter samt ökade samlade skatteintäkter. Ett omfattande arbete kommer dock fortsatt att krävas av alla verksamheter för en ekonomi i balans.

Investeringsutfallet under perioden januari–augusti 2016 uppgår till 8 890 miljoner kronor, vilket motsvarar 54 procent av den budgeterade årsvolymen. Årets investeringsvolym prognostiseras till 16 046 miljoner kronor, vilket är marginellt lägre än i budget. Kollektivtrafikens investeringar innefattar bland annat en kapacitetsutbyggnad av Roslagsbanan, en uppgradering av Röda linjen samt investeringar som är relaterade till Citybanan. Vårdens investeringar under 2016 består främst av byggnationen av Nya Karolinska Solna som fortlöper enligt plan och därutöver av ny- och ombyggnationer av de större sjukhusen, samt investeringar i bland annat medicinteknisk utrustning. Arbetet med en utbyggnad av tunnelbanan i Stockholms län har fortsatt.

Landstingets räntebärande skulder per den sista augusti uppgår till 43 596 miljoner kronor, vilket är drygt 1 658 miljoner kronor högre än vid ingången av 2016. Ökningen beror främst på den höga investeringsaktiviteten i Stockholms läns landsting. De räntebärande skulderna prognostiseras till 45 800 miljoner kronor vid årets slut.

Stockholms läns landsting har sex övergripande mål. De övergripande målen om en ekonomi i balans och en förbättrad tillgänglighet inom hälso- och sjukvården följs upp per den sista augusti. Målet om en ekonomi i balans är uppnått medan målet om en förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården inte är uppnått per den sista augusti.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

2. Väsentliga händelser under 2016

Nya Karolinska Solna
I början av juni överlämnades nyckeln till den första vårdbyggnaden vid Nya Karolinska Solna. Inom Karolinska Universitetssjukhuset pågår ett intensivt arbete med förberedelser för att flytta thorax- och barnklinikerna till den nya byggnaden. Inflyttning är planerad till november 2016. Arbetet med övriga byggnader pågår enligt plan och de beräknas vara färdiga och tas i bruk kring årsskiftet 2017/2018.

Framtidsplan för hälso- och sjukvården
Framtidsplanen som nu genomförs innebär att en större del av vården ska ske hos vårdgivare utanför akutsjukhusen. Under det första halvåret har antalet vårdtillfällen vid akutsjukhusen fortsatt att minska. I början av året genomfördes förändringar i bröstcanceruppdraget då uppdrag fördes till Capio S:t Görans Sjukhus och Södersjukhuset från Danderyds sjukhus. Den nya akutmottagningen vid Capio S:t Görans Sjukhus invigdes i slutet av april.

De centrala förvaltningarnas arbete med att skapa förutsättningar för förändringarna fortlöper. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar bland annat med utveckling av en patientvägledning och med det akuta omhändertagandet på närakuterna. Landstingsstyrelsens förvaltnings viktigaste åtaganden är att ge bättre förutsättningar för kompetens-försörjning, utveckling av IT samt ledning av de strategiska fastighetsinvesteringarna.

Förlossning
BB Sophia sa upp sitt vårdvalsavtal för den förlossning- och neonatalvård de har bedrivit sedan 2014. Avtalet upphörde i mitten av maj 2016. Det innebar att övriga enheter behövde anpassa och bygga ut sina verksamheter för att kunna ta emot cirka 4 000 fler förlossningar och 12 neonatalplatser. Samtliga berörda enheter har arbetat intensivt för att klara detta och genom ett väl fungerande samarbete klarades sommarmånadernas toppar på ett väl fungerande sätt. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen inleder under hösten arbetet med att ta fram en långsiktig plan för förlossningsvården i länet.

Ökat bidrag för läkemedel inom förmånssystemet
I juni 2016 godkände Sveriges Kommuner och Landstings styrelse en överenskommelse om statens bidrag till landstingen för bland annat läkemedelsförmånen. För 2016 erhåller Stockholms läns landsting 5 245 miljoner kronor i statligt bidrag. I beloppet ingår även en

engångskompensation för avgiftsfria läkemedel för barn under 18 år som infördes den 1 januari 2016. Utöver det ingår bidrag på 70 procent av den beräknade kostnaden för 2016 som avser läkemedel för behandling av hepatit C.

Ägarstyrning

Den nya ägarfunktionen som har etablerats inom landstingsstyrelsens förvaltning syftar till att stärka ägarstyrningen och skapa tydlighet kring målbild, roller och ansvar. En fastställd process för ägardialog har utvecklats och införts. Den stärkta ägarstyrningen har också medfört att landstingets egen produktion av hälso- och sjukvård har samordnats på ett nytt sätt för att gemensamt bidra till att landstingets strategiska mål nås. Processen för att nominera kandidater till styrelserna har reviderats och kompetensbehovet för styrelserna har kartlagts. Målet är att öka omsättningen av ledamöter och ge möjlighet att växla styrelseuppdrag. De tre styrelserna vid Danderyds sjukhus, Södersjukhuset och Södertälje sjukhus har samma styrelsesammansättning vilket är ett direkt resultat av uppdraget att skapa en mer sammanhållen ledning och tydligare ägarstyrning i landstinget.

Kollektivtrafiken

Leveransen av nya pendeltåg påbörjades i januari 2016. De kommande åren levereras två tåg per månad och 2017/2018 är alla tåg levererade. En ny depå för bättre underhåll av tåg togs i bruk i maj i Hammarby och en utbyggnad av depån i Högdalen har beslutats. Den 18 augusti invigdes Tvärbanans hållplats Solna station.

Förvaltning för utbyggd tunnelbana, FUT

Landstingsfullmäktige beslutade i början av 2014 om finansiering och medfinansiering av en utbyggd tunnelbana. Utbyggnaden är ett av de största infrastrukturprojekten i länet sedan den befintliga tunnelbanan byggdes. Förvaltningens arbete har under året fokuserat på planering, projektering, underlag för tillståndsansökningar samt förberedelser för kommande upphandlingar och byggstarter.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS

Stockholms läns landsting är regionplaneorgan i Stockholms län och tar fram en regionplan i dialog med kommuner, kommunförbund, länsstyrelse, intresseorganisationer och andra regionala aktörer. Planen anger bland annat grunddragen för användningen av mark- och vattenområden och riktlinjer för lokaliseringen av bebyggelse.

Länets nuvarande gemensamma plan, RUFS 2010, slutar formellt att gälla 2016 och det pågår ett arbete med att ta fram en ny plan som ska gälla 2018–2026. I början av 2017 fattar landstingsfullmäktige beslut om hur planarbetet ska fortskrida.

Sverigeförhandlingen fortlöper

I februari 2016 inleddes förhandlingsfasen i Sverigeförhandlingen. Sverigeförhandlingen är en förhandlingsprocess som har initierats av regeringen med syftet att skapa förutsättningar för att bygga höghastighetsjärnväg i Sverige, samt att öka bostadsbyggandet och utveckla kollektivtrafiken i de tre storstadsregionerna. En viktig del i processen är att hitta lösningar där flera parter kan dela på finansieringen och skapa samarbeten som leder till snabba genomföranden. Förhandlande parter är kommuner, regioner och staten.

Budget 2017 och intäktsförstärkningar

Landstingsfullmäktige fattade i juni beslut om budget 2017 med planeringsramar fram till 2020. Av budgeten framgår att för att ekonomin ska vara i balans fram till 2020, och samtidigt möjliggöra nödvändiga investeringar i kollektivtrafiken, måste intäkterna och kostnaderna anpassas till landstingets långsiktiga, ekonomiska förutsättningar. Alliansens partier har tecknat en överenskommelse med Miljöpartiet i syfte att införa ett nytt och enklare biljettsystem i kollektivtrafiken. I samband med införandet justeras priset på såväl periodbiljetter som enkelbiljetter. Överenskommelsen innebär bland annat att Tvärbanan till Kista börjar byggas 2017. Citybanan öppnar som planerat och driftsätts 2017 enligt plan.

3. Mål

Landstingets verksamhet styrs utifrån demokratiska beslut om vilka behov och mål som ska prioriteras. Landstingsfullmäktige fattar beslut av övergripande och principiell karaktär som avser mål, inriktning, omfattning och kvalitet för landstingets verksamhet. Landstingsstyrelsen leder och samordnar arbetet. Målstyrning skapar förutsättningar för styrning och utveckling av landstingets verksamhet och syftar till att åstadkomma en långsiktigt hållbar utveckling.

Landstinget har sex övergripande mål som är uppdelade i 19 nedbrutna mål för att nå de övergripande målen. Uppföljningen sker i samband med årsbokslut och mätning sker med hjälp av 43 indikatorer.

3.1 Bedömning av måluppfyllelse

De övergripande målen ska bedömas över tid och anses uppfyllda då minst hälften av de samlade indikatorerna under respektive mål är uppfyllda. Även de nedbrutna målen anses uppfyllda då minst hälften av de underliggande indikatorerna är uppfyllda.

I mål och budget för år 2016[3] för Stockholms läns landsting beslutade landstingsfullmäktige om fastställda målvärden för 2016. I de fall målvärden saknas ska indikatorernas värde förbättras eller behållas i jämförelse med de uppnådda värdena för 2015.

Alla mål har indikatorer som följs upp per den sista december. I delårsrapporten per den sista augusti är det två övergripande mål som följs upp: en ekonomi i balans samt en förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården. Målet en ekonomi i balans är uppnått men målet en förbättrad tillgänglighet och kvalitet inom hälso- och sjukvården är inte uppnått per den sista augusti 2016.

3.1.1 God ekonomisk hushållning

I enlighet med kraven i kommunallagen har landstingsfullmäktige beslutat om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Dessa är:

- Landstinget ska ha en ekonomi i balans inom balanskravet i enlighet med de krav som uttrycks i kommunallagen. Detta redogörs för under 4.3 Avstämning mot balanskravet.
- Landstinget kommer inte använda sig av möjligheten att reservera medel i en resultatutjämningsreserv för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.
- Landstinget ges möjlighet att inom eget kapital reservera omställningskostnader då det finns synnerliga skäl för att göra detta.

[3] LS 2015-0039.

Detta medger att landstinget får budgetera med ett negativt resultat, förutsatt att resultatet är i balans inom ramen för balanskravet.
- I landstingets budget ska verksamhetsmål och finansiella mål som har betydelse för en god ekonomisk hushållning anges.
- Landstinget ska under en löpande tioårsperiod ha en soliditet på minst två procent, exklusive pensionsskulden enligt ansvarsförbindelsen. Soliditeten har överstigit 2 procent under de senaste åtta åren.

3.2 En ekonomi i balans

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för en ekonomi i Stockholms läns landsting som:
- En ekonomi i balans

Det övergripande målet har ett nedbrutet mål, finansiell stabilitet, som följs upp genom de mätbara indikatorerna resultat, finansiering, skuldsättning, kapitalkostnader och skuldsättningsgrad.

Mål och indikator	Utfall 2016 aug	Uppfyllt 2016 aug	Utfall 2015 aug	Prognos 2016	Mål 2016
EKONOMI I BALANS					
Finansiell stabilitet					
Resultat:					
Ett postivt resultat enligt balanskravet, tidigare beräkningsmodell.[1]	2 134	**Ja** ●	2 517	Uppfylls	2
Finansiering:					
Ersättningsinvesteringar självfinansieras till 100 procent.	100 %	**Ja** ●	100 %	Uppfylls	100 %
Skuldsättning:					
Att lånefinansiering inte används för att finansiera drift eller ersättningsinvesteringar.	0 %	**Ja** ●	0 %	Uppfylls	0 %
Kapitalkostnader:					
Kapitalkostnadernas andel får maximalt uppgå till 11 procent av de samlade skatteintäkterna.	7,9 %	**Ja** ●	7,1 %	Uppfylls	≤ 11 %
Skuldsättningsgrad[3]:					
Skuldernas andel får maximalt uppgå till 131 procent av de samlade skatteintäkterna.	[2]	[2]	[2]	Uppfylls	≤ 131 %

[1] Rådet för kommunal redovisning informerade under hösten 2015 om en reviderad beräkningsmodell.

[2] Underliggande parametrar mäts endast per helår.

Målet en ekonomi i balans är uppnått per augusti 2016 och bedömningen är att det kommer att uppnås för 2016.

Resultat

För att nå resultatmålet ska Stockholms läns landsting redovisa ett positivt resultat enligt balanskravet. Målet fastställdes i juni 2015 och utgår från tidigare beräkningsmodell för balanskravet, där omställningskostnader undantogs i beräkningen. Enligt ny beräkningsmodell får omställningskostnaderna inte undantas från utfallet, vilket framgår vidare i avsnitt 4.3. Målet i tabellen följs upp enligt den tidigare definitionen. Resultatmålet är uppnått per den sista augusti.

Finansiering
Målet innebär att ersättningsinvesteringar ska självfinansieras till 100 procent. Utrymmet för att kunna finansiera investeringar med egna medel utgörs av periodens resultat, justerat med poster som inte påverkar likviditeten per den sista augusti. I kassaflödesanalysen framgår att kassaflödet från den löpande verksamheten uppgår till 4 532 miljoner kronor, vilket överstiger utgiften för ersättningsinvesteringarna, på 1 008 miljoner kronor. Ersättningsinvesteringarna har därmed självfinansierats.

Finansieringsmålet är uppnått per den sista augusti.

Skuldsättning
Målet innebär att driftkostnader och ersättningsinvesteringar inte får finansieras med upplåning. Per sista augusti är kassaflödet från den löpande verksamheten, med avdrag för ersättningsinvesteringar, ett positivt belopp på 3 524 miljoner kronor. Ingen lånefinansiering har därmed använts för att finansiera driftkostnader och ersättningsinvesteringar.

Skuldsättningsmålet är uppnått per den sista augusti.

Kapitalkostnader
Kapitalkostnadernas andel får maximalt uppgå till 11 procent av de samlade skatteintäkterna. För perioden januari–augusti uppgår andelen kapitalkostnader till 7,9 procent av de samlade skatteintäkterna.

Målet för kapitalkostnader är uppnått per den sista augusti.

Skuldsättningsgrad
Skuldernas andel får maximalt uppgå till 131 procent av de samlade skatteintäkterna. Skulderna justeras för den del som avser finansiering från extern part. Andelen skulder justerad för extern finansiering är 97 procent av de samlade skatteintäkterna.

Målet om skuldsättningsgrad är uppnått per den sista augusti.

3.3 Förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting som:

- Förbättrad tillgänglighet och kvalitet i hälso- och sjukvården.

Det övergripande målet har fyra nedbrutna mål, vård i rätt tid, säker vård, hög effektivitet samt högt förtroende för vården, som vart och ett följs upp genom indikatorer per den sista augusti.

Mål och indikator	Utfall 2016 aug	Uppfyllt 2016 aug	Utfall 2015 aug	Prognos 2016	Mål 2016
FÖRBÄTTRAD TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN					
Vård i rätt tid					
Andel slutenvårdstillfällen utanför akutsjukhus	19,9 %	**Nej**	18,3 %	Uppfylls	≥ 20 %
Andel besök på närakuter i förhållande till besök på akutsjukhusens akutmottagningar	36,0 %	**Nej**	37,1 %	Uppfylls ej	≥ 43 %
Uppfyllelsegrad vårdgarantin	[1]	-	-	Uppfylls ej	≥ 85 %
Säker vård					
Förekomsten (prevalensen) av vårdrelaterade infektioner	10,1 %	**Nej**	10,0 %	Osäker	≤ 9,0 %
30 dagars återinläggningsfrekvens inom slutenvården	15,5 %	**Nej**	16,0 %	Osäker	≤ 15,0 %
Antibiotikaförskrivning [2]	343	**Nej**	359	Osäker	< 340
Hög effektivitet					
Andel invånare i befolkningen som har ett invånarkonto på Mina vårdkontakter	35,6 %	**Ja**	26,3 %	Uppfylls	≥ 29 %
Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete	58,5 %	**Nej**	57,2 %	Uppfylls	≥ 70 %
Högt förtroende för vården					
Andel av befolkningen som har stort förtroende för vården	65,0 %	**Ja**	[3]	Uppfylls	≥ 64 %

[1] Indikatorn har inte kunnat mätas på grund av tekniska problem vid införandet av automatiserad månatlig mätning av väntetiden till husläkare.

[2] Antibiotikaanvändningen i länet följs genom indikatorn antal uthämtade antibiotikarecept per 1 000 invånare och år.

[3] Ingen jämförelse med föregående år kan göras eftersom att mätmetod och frågor förändrats i samband med den förnyade konkurrensutsättningen av mätningen.

Vård i rätt tid

De indikatorer som används för att styra mot målet vård i rätt tid fokuserar på korta väntetider till hälso- och sjukvården och mäts genom nedanstående indikatorer:

- Andel slutenvårdstillfällen utanför akutsjukhuset har ökat i jämförelse med föregående år, till 19,9 procent, främst beroende på att de geriatriska vårdtillfällena utanför akutsjukhusen har ökat. Målet på ≥ 20 procent är dock inte till fullo uppnått.
- Andel besök på närakuter i förhållande till besök på akutsjukhusens akutmottagningar har minskat till 36 procent. Akutbesöken ökar på såväl akutsjukhusen som på närakuterna och totalt sett väntas relationen dem emellan vara i stort sett oförändrad mellan 2015 och 2016. Målet på ≥ 43 procent är inte uppnått.
- Uppfyllelsegraden av vårdgarantin för fysiska besök består av tre delar; tid hos husläkare inom fem dagar, tid hos specialistläkare inom 30 dagar, samt tid för behandling hos specialist inom 90 dagar.

  Andelen patienter som under perioden fick tid hos husläkare inom fem dagar är 81 procent, vilket är 1 procentenhet högre än under motsvarande period föregående år, men lägre än målet på ≥ 90 procent. Kravet inom Stockholms läns landsting är skarpare än den nationella vårdgarantin där tid hos husläkare inom 7 dagar gäller.

  Andelen patienter som under perioden har väntat i upp till 30 dagar till

mottagningsbesök hos specialistläkare efter att en remiss har skickats är 67 procent. Utfallet är 1 procentenhet lägre än motsvarande period föregående år och lägre än målet på ≥ 73 procent.
Enligt den nationella vårdgarantin är gränsen 90 dagars väntetid.

Andelen patienter som under perioden fick tid för behandling hos specialist inom 90 dagar är 85 procent. Denna siffra är dock något hög då en vårdgivare haft inkorrekta uppgifter i sitt utfall under första kvartalet. Från och med april stämmer statistiken. Utfallet är lägre än såväl föregående år som målet på ≥ 90 procent.

Karolinska Universitetssjukhuset har svårigheter att nå målen inom vårdgarantin och har fått i uppdrag att ta fram handlingsplaner med åtgärder för komma till rätta med detta. Särskilt fokus ligger på de verksamheter där Karolinska Universitetssjukhuset är ensamutförare av vård, samt de verksamheter inom cancerbehandling eller annan imperativ vård[4] där Karolinska universitetssjukhuset uppvisar bristande tillgänglighet.

Målet vård i rätt tid är inte uppnått och prognosen är att det endast delvis uppnås för 2016.

Säker vård

Hälso- och sjukvården i Stockholms län ska utmärkas av hög patientsäkerhet. Genom en förbättrad patientsäkerhet kan onödigt lidande undvikas samtidigt som vårdens resurser används mer effektivt. Målet säker vård mäts genom indikatorerna:

- Vårens mätning av förekomsten av vårdrelaterade infektioner visar att andelen infekterade patienter är 10,1 procent, vilket är i nivå med föregående år men högre än målet ≤ 9,0 procent.
- 30 dagars återinläggningsfrekvens inom slutenvården. Återinläggningsfrekvensen har minskat från 15,8 procent 2015 till 15,5 procent. Målet på ≤ 15,0 procent uppnås dock inte.
- Att motverka antibiotikaförskrivning är angeläget från patientsäkerhetssynpunkt. Antibiotikaförskrivningen, vilken följs genom antal uthämtade antibiotikarecept per 1 000 invånare och år, har minskat från föregående år, men når inte målet på < 340.

Målet säker vård är inte uppnått och prognosen för 2016 är osäker.

Hög effektivitet

Hög effektivitet innebär att rätt åtgärd utförs vid rätt tillfälle på ett ändamålsenligt och resurssnålt sätt. Målet mäts genom indikatorerna:

- Andel invånare i befolkningen som har ett invånarkonto på Mina vårdkontakter har ökat och uppgår till 35,6 procent. Målet är uppnått.

[4] Vård som inte kan senareläggas.

- Andel husläkarmottagningar som bedriver ett aktivt sjukdomsförebyggande arbete har ökat i jämförelse med föregående år, till 58,5 procent, men når inte målet på 70 procent.

Målet hög effektivitet är inte uppnått, men prognosen för 2016 är att det uppnås.

Högt förtroende för vården
Målet högt förtroende för vården mäts genom indikatorn:
- Andel av befolkningen som har ett stort förtroende för vården är vid vårens mätning 65 procent, vilket ska jämföras med målet på ≥ 64 procent.

Målet högt förtroende för vården uppnås i både utfall och prognos för 2016.

3.4 Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för kollektivtrafiken i Stockholms läns landsting som:
- Attraktiv kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem

Det övergripande målet har tre nedbrutna mål: attraktiva resor, tillgänglig och sammanhållen region, samt effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan. Inget av de nedbrutna målen följs upp per den sista augusti. Nedan beskrivs det arbete som pågår för att säkerställa att målen uppfylls per den sista december.

Attraktiva resor
Attraktiva faktorer för invånarna är en god tillgänglighet genom tidhållning och turtäthet. Därtill är även linjenätet viktigt, liksom att det ska vara enkelt att resa kollektivt. Andra betydelsefulla faktorer är restid, pris, trafikinformation och ett gott bemötande.

Under 2016 pågår en revidering av det regionala trafikförsörjningsprogrammet vilket bland annat ska verka för en ökad kollektivtrafikandel.

För närvarande pågår åtgärdsvalsstudier[5] för ett nytt stombusslinjenät, vilket syftar till såväl en ökad kollektivtrafikandel som en förbättrad restidskvot mellan regionala stadskärnor.

[5] Åtgärdsvalsstudier används i ett tidigt planeringsskede och ska leda till transportlösningar som ger större effekt tillsammans.

Trafikförvaltningen arbetar med ett kontinuerligt säkerhetsarbete tillsammans med tidtabellsplanering och aktiviteter för att förekomma störningar i trafiken.

Tillgänglig och sammanhållen region
Kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för dem som bor och vistas i regionen. Den ska skapa närhet till arbete, service och rekreation utifrån olika behov och förutsättningar.

Trafikförvaltningen ställer krav på att nya fordon ska vara tillgänglighetsanpassade för att fler ska kunna åka med kollektivtrafiken. Bussarna ska även i fortsättningen upprätthålla den höga nivå på tillgängligheten som de har haft under de senast åren och när det gäller spårfordon ställs krav på tillgängligheten i nya upphandlingar. Även befintliga fordon anpassas i den mån det är möjligt, exempelvis vagnarna på Roslagsbanan som har sänkts för att få ett tillgängligt insteg även i mitten av vagnarna. Trafikförvaltningen arbetar även med att ta fram en ny indikator för restidskvoten[6].

Effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan
Kollektivtrafiken ska vara effektiv och ha en låg negativ inverkan på miljön och människors hälsa.

I två nya trafikavtal, Södertälje/Nykvarn och Järfälla/Upplands-Bro, har krav ställts på en övergång till 100 procent förnyelsebart drivmedel senast år 2020. En utredning har genomförts om ett ökat inslag av förnybar energi i sjötrafiken. Djurgårdsfärjorna drivs under 2016 med fartygsbränsle med en högre andel förnybar råvara.

Kostnaderna väntas öka snabbare än antalet personkilometer under 2016 med följden att kostnaden per personkilometer stiger. För att begränsa kostnadsökningen har trafikförvaltningen arbetat med effektiviseringar och gjort kostnadseffektiva upphandlingar. Det genomsnittliga antalet påstigande följer befolkningstillväxten och förväntas därmed följa budget.

3.5 Ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet i Stockholms läns landsting som:

- Ett fritt, tillgängligt kulturliv med hög kvalitet

Det övergripande målet har tre nedbrutna mål: barn och unga prioriteras, konst och kultur i vården, samt ett fördjupat samarbete kring kulturella och kreativa näringar. Kulturnämndens mål och indikatorer för 2016 anger en

[6] Mått för restid i kollektivtrafiken jämfört med motsvarande resa med bil.

inriktning för nämndens arbete och är inte omedelbart kvantifierbara. För 2017 har kulturnämnden och landstingsfullmäktige beslutat om mål som är kvantifierbara.

Kulturnämnden stödjer kulturlivet i Stockholms län genom olika former av stöd och är huvudfinansiär för Stockholms Konserthus. Utöver bidraget till konserthuset så går en övervägande del av kulturstöden till barn och unga. Som exempel kan nämnas att scenkonststödet och Ung aktiv kultur till 100 procent har barn och unga som målgrupp.

Konst och kultur är prioriterade verksamhetsområden för nämndens stöd och aktiviteter. Offentliga stöd utformas för att uppmuntra både kulturskapare och kulturella samt kreativa entreprenörer. Insatserna i enlighet med programmet Kreativa Stockholm fortsätter.

3.6 Hållbar tillväxt och utveckling

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet för regionens utveckling som:

- Hållbar tillväxt och utveckling

Det övergripande målet har fyra nedbrutna mål, en ledande tillväxtregion, effektivt miljöarbete, socialt ansvarstagande samt säkra processer, som vart och ett följs upp genom mätbara indikatorer.

Inget av de nedbrutna målen följs upp per den sista augusti. Nedan beskrivs det arbete som pågår för att säkerställa att målen uppfylls per den sista december.

En ledande tillväxtregion

Skatteunderlagets utveckling. Skatteunderlagets årsutvecklingstakt i länet ska vara lika hög som eller högre än landets/övriga rikets.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, är prognosen för 2016 års skatteunderlagsutveckling i länet 5,18 procent. Detta visar på en högre årsutvecklingstakt än landets, där prognosen är 4,8 procent. Prognosen är att målet en ledande tillväxtregion uppnås per den sista augusti.

Forskning i vårdens tjänst. Kliniska studier med ekonomiska avtal med extern part ska öka med tio procent årligen.

Det pågår ett utvecklingsarbete i landstinget med att skapa en kontaktväg in i landstinget för forskare och företag som bedriver klinisk behandlingsforskning. Det ska möjliggöra samordning av externa kontakter som i sin tur leder till att verksamheterna sparar resurser. För landstingets

del är värdet bland annat den kunskap som forskning på vårddata genererar. Målet kan inte mätas för innevarande år.

Effektivt miljöarbete

Energianvändningen i verksamhetslokaler. Locum AB som förvaltar landstingets vårdfastigheter har genomfört ett flertal energisparåtgärder tillsammans med trafikförvaltningen. Under 2016 har energianvändningen gått ned. Ytterligare satsningar kring energieffektivisering planeras. Den sammantagna bedömningen är dock att målet inte nås för 2016.

Andel ekologiska livsmedel. Landstingets förvaltningar och bolag ställer hållbarhetskrav i de flesta upphandlingar av livsmedel och måltidstjänster. Kraven inkluderar bland annat andel ekologiska livsmedel, förebyggande djurhälsovård och rationell antibiotikaanvändning. Det pågår ett arbete med att förbättra och sprida kraven ytterligare inom landstingets verksamheter. Målet att minst 30 procent av livsmedlen ska vara ekologiska bedöms uppfyllas för 2016.

Klimatpåverkan från medicinska gaser. Alla landstingsfinansierade förlossningskliniker har lustgasdestruktionsanläggningar och även inom Folktandvården investeras nu i sådan teknik. Vad gäller anestesigaser arbetar verksamheterna med att minska utsläppen genom att tillämpa arbetsmetoder som innebär att minska gasflödet vid operationer. Därtill utvärderas olika uppsamlingsfilter. Målet med avseende på klimatpåverkan från medicinska gaser i budget 2016 uppnås sannolikt.

Socialt ansvarstagande

Landstinget ska behandla alla invånare lika. Det innebär bland annat att förvaltningar och bolag ska införa metoder och verktyg för att systematiskt arbeta med könsuppdelad statistik, nationella minoriteter och minoritetsspråk, samt delaktighet för personer med funktionsnedsättningar.

Könsuppdelad statistik. I uppföljningen 2015 angav 25 procent av förvaltningarna och bolagen att de hade infört metoder och verktyg för att systematiskt arbeta med könsuppdelad statistik. Det är oklart om målet på 30 procent 2016 uppnås.

Nationella minoriteter och minoritetsspråk. I uppföljningen 2015 angav 10 procent av förvaltningarna och bolagen att de hade infört metoder och verktyg för att systematiskt arbeta med nationella minoriteter och minoritetsspråk, bedömningen är att målet på 10 procent uppnås för 2016.

Delaktighet för personer med funktionsnedsättning. I uppföljningen 2015 angav 86 procent av förvaltningarna och bolagen att de

helt eller delvis hade infört metoder och verktyg för att systematiskt öka delaktigheten för personer med funktionsnedsättning, bedömningen är att målet på 25 procent uppnås för 2016.

Uppförandekod för leverantörer. Minst två procent av leverantörerna ska granskas med avseende på ett socialt ansvarstagande. Det är per augusti oklart om målet uppnås 2016.

Säkra processer
Säkerhetsarbetet ska bedrivas på ett systematiskt sätt. Minst 60 procent av förvaltningar och bolag ska ha infört metoder och verktyg för ett systematiskt arbete både inom informationssäkerhet och för säkerhet under 2016. När det gäller hållbar IT-leverans och värdeskapande tjänster ska leverans ske enligt överenskomna servicenivåer.

Informationssäkerhet. Den samlade bedömningen är arbetet med ledningssystem för informationssäkerhet ännu är i ett utvecklingsskede. Samtidigt pågår viktiga strategiska insatser i förvaltningar och bolag med potential att åstadkomma väsentliga förbättringar för det systematiska informationssäkerhetsarbetet. Ytterligare styrningsåtgärder är dock nödvändiga för att säkerställa en ökad förbättringstakt. Bedömningen är att målet på helårsbasis inte uppnås.

Säkerhet. Den förhöjda hotnivån mot landet och säkerhetsläget i Sveriges närområde understryker vikten av att landstingets säkerhetsarbete bedrivs systematiskt och med intensitet. Samtliga bolag och förvaltningar har uppmärksammat problembilden och arbetar med att nå målen.
För att uppnå målen krävs ytterligare insatser och fokus. Bedömningen är att målet på helårsbasis inte uppnås.

Hållbar IT-leverans av värdeskapande tjänster. Det pågår ett arbete för att kunna följa upp målet i årsbokslutet.

3.7 Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

Landstingsfullmäktige har formulerat det övergripande målet i Stockholms läns landsting som:

- Attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare

Det övergripande målet har fyra nedbrutna mål, stolta medarbetare, chef- och ledarskap, utvecklad arbetsorganisation samt systematisk kompetensplanering, som kommer att följas upp genom mätbara indikatorer i årsbokslutet.

Stolta medarbetare och Chef- och ledarskap
Resultat för indikatorerna Stolta medarbetare och Chef- och ledarskap utgår från de medarbetarenkäter som genomförs årligen inom förvaltningar och bolag. Det sammanlagda resultatet finns tillgängligt först i samband med årsbokslutet och redovisas då. Under 2016 införs en ny landstingsgemensam basenkät vilket innebär att enkätresultaten inte till fullo kan jämföras med tidigare års enkätresultat.

Utvecklad arbetsorganisation
I enlighet med Framtidsplan för hälso- och sjukvården ska arbetsorganisationen vidareutvecklas genom nya arbetsformer och arbetssätt som syftar till att främja säkerhet, kontinuitet och hållbarhet. För vårdverksamheterna innebär arbetet bland annat att alla professioners arbetstider ska schemaläggas. Under 2016 fortsätter införandet av verktyget för personalplanering, GAT, inom hälso- och sjukvården. En uppföljning av GAT-införandet sker fortlöpande.

Systematisk kompetensplanering
Landstingets verksamheter arbetar med en enhetlig modell och struktur för kompetensplanering som ger förutsättningar för att kunna bidra med en kvalitetssäker och kvalitativ vård eftersom samma kompetenskrav ställs oavsett vårdgivare. Vid uppföljningen per den sista augusti är andelen förvaltningar eller bolag som har infört eller påbörjat införandet 67 procent, vilket innebär att målet på 80 procent för 2016 bör uppnås. En redovisning av måluppfyllelsen sker i samband med årsbokslutet.

4. Ekonomisk analys

Stockholms läns landsting redovisar ett positivt resultat, före omställningskostnader, för perioden januari till augusti 2016. Ett positivt resultat ger förutsättningar för en god ekonomisk hushållning och för att säkerställa ekonomisk stabilitet. För landstinget innebär detta en ekonomi i balans över tid, samtidigt som länets invånare får en tillgänglig vård med god kvalitet och en tillförlitlig kollektivtrafik.

I tabellen nedan beskrivs Stockholms läns landstings samlade verksamhet.

Landstingskoncernen

Landstinget		Koncernbolag m.m.	
Nämnder och styrelser • Landstingsfullmäktige • Landstingsstyrelsen • Hälso- och sjukvårdsnämnden • Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje[1] • Trafiknämnden • Tillväxt- och regionplanenämnden • Kulturnämnden • Patientnämnden • Revisorskollegiet **Styrelsen för** • Karolinska Universitetssjukhuset • Stockholms läns sjukvårdsområde	**Förvaltningar** • Landstingsstyrelsens förvaltning • Hälso- och sjukvårdsförvaltningen • Sjukvårds- och omsorgskontoret • Trafikförvaltningen • Förvaltning för utbyggd tunnelbana • Tillväxt- och regionplaneförvaltningen • Kulturförvaltningen • Patientnämndens förvaltning • Revisionskontoret **Förvaltningar under bolagsliknande former** • Karolinska Universitetssjukhuset • Stockholms läns sjukvårdsområde	**Landstingshuset i Stockholm AB (100 %)** • Södersjukhuset AB • Danderyds Sjukhus AB • Södertälje Sjukhus AB • S:t Eriks Ögonsjukhus AB • Folktandvården Stockholms län AB • Ambulanssjukvården i Storstockholm AB • Stockholm Care AB • MediCarrier AB • Locum AB • Waxholms Ångfartygs AB • AB Stockholms Läns Landstings Internfinans • Barnbördshuset Stockholm AB (49 %)	**AB Storstockholms lokaltrafik (100 %)** • SL Infrateknik AB • AB SL Finans • SL Älvsjö AB **Kommunalförbundet ägarsamverkan i Norrtälje Sjukvård och omsorg (50 %)[2]** • TioHundra AB

Uppdragsföretag

Samägda juridiska personer med betydande inflytande[3]	Samägda juridiska personer utan betydande inflytande
• ALMI Företagspartner i Stockholm Sörmland AB (40,5 %) • Mälardalstrafik MÄLAB AB (35 %) • Samordningsförbund (25%)[4] • Kommunalförbundet Svenskt ambulansflyg (23 %)[5]	• Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (14 %) • Resekortet i Sverige AB (13,3 %)

Entreprenader

Landstingskommunala angelägenheter som bedrivs av en annan juridisk person än landstinget.

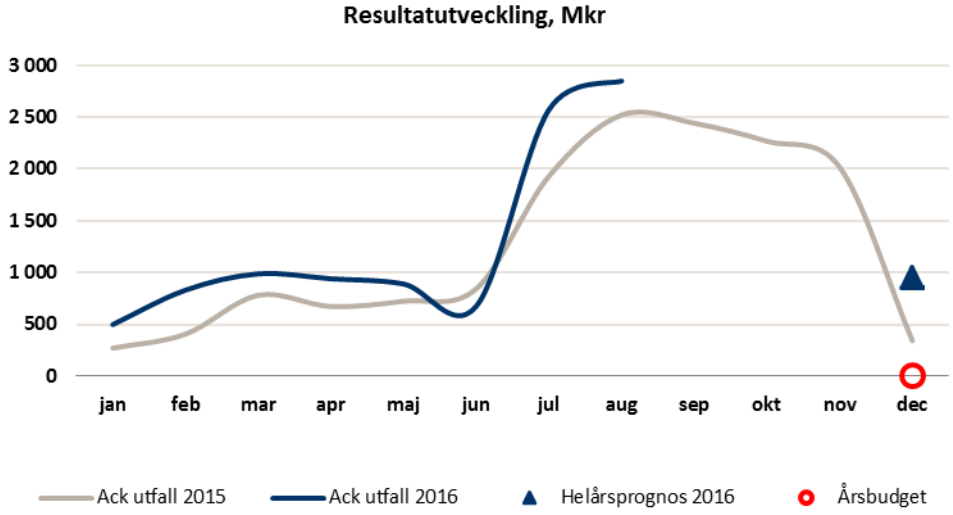
100 procent av trafikverksamheten bedrivs av externa entreprenörer.

34 procent av hälso- och sjukvården bedrivs av externa vårdgivare.

1) Gemensam nämnd tillsammans med Norrtälje kommun.
2) Gemensamt kommunalförbund tillsammans med Norrtälje kommun.
3) Avser samägda juridiska personer med en ägarandel som överstiger 20 procent.
4) SLL ingår i sex samordningsförbund tillsammans med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och kommuner i länet.
5) Gemensamt kommunalförbund tillsammans med övriga landsting och regioner i Sverige.

4.1 Resultat

Resultatet före omställningskostnader[7] uppgår per augusti till 2 848 (2 520)[8] miljoner kronor, vilket är 328 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Periodens positiva resultatutveckling beror främst på ökade verksamhetsintäkter och ökade samlade skatteintäkter, främst generella statsbidrag. För jämförbarhet mellan åren har omställningskostnaderna exkluderats i alla jämförelsesiffror.

Det prognostiserade resultatet för 2016 före omställningskostnader beräknas uppgå till 950 miljoner kronor, i jämförelse med budget som uppgår till 2 miljoner kronor. Resultatförbättringen i årsprognosen i jämförelse med budget beror främst på ökade samlade skatteintäkter i form av generella statsbidrag, ökade resenärsintäkter och reavinster. I prognosen för 2016 ingår viss reservering för osäkerheter i den samlade skatteintäktsutvecklingen, i bedömningen av kostnader för köpt hälso- och sjukvård samt för pensioner. I oktober kommer Finansinspektionen besluta om diskonteringsränta, vilken påverkar beräkningen av den framtida pensionsskulden i landstingets bolag. En sänkning av diskonteringsräntan skulle innebära ökade pensionskostnader.

Prognosen för omställningskostnader för 2016 uppgår till 1 139 miljoner kronor. Det prognostiserade resultatet för 2016 efter omställningskostnader uppgår därmed till -189 miljoner kronor, i jämförelse med budget efter omställningskostnader som uppgår till -1 180 miljoner kronor.

[7] Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård under perioden 2015–2018.
[8] Siffror inom parentes avser motsvarande period 2015.

Resultat Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse Prognos - budget	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter	**13 715**	**12 589**	**20 320**	**18 939**	**1 380**	**19 416**
Verksamhetens kostnader	-54 421	-51 446	-83 951	-83 272	-679	-80 190
varav bemanningskostnader	-18 892	-18 434	-29 373	-29 291	-82	-28 609
Avskrivningar	-2 967	-2 675	-4 680	-4 466	-214	-4 202
Verksamhetens bruttokostnader	**-57 388**	**-54 121**	**-88 631**	**-87 738**	**-893**	**-84 392**
Verksamhetens nettokostnader	-43 673	-41 532	-68 312	-68 799	488	-64 976
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	**47 208**	**44 769**	**70 768**	**70 411**	**357**	**67 264**
Finansnetto	**-687**	**-717**	**-1 506**	**-1 610**	**104**	**-1 945**
Resultat före omställningskostnader	**2 848**	**2 520**	**950**	**2**	**948**	**343**
Omställningskostnader	-456	-166	-1 139	-1 182	43	-358
Resultat efter omställningskostnader	**2 393**	**2 353**	**-189**	**-1 180**	**991**	**-15**

Stockholms läns landsting gör unikt stora investeringar i hälso- och sjukvården och i kollektivtrafiken under de kommande åren. För att fortsätta ha en ekonomi i balans krävs en stark och effektiv ekonomistyrning i hela Stockholms läns landsting.

Strategin för att uppnå en ekonomi i balans är att de underliggande kostnaderna för verksamheten långsiktigt får öka med högst 3,3 procent. De kommande åren påverkas den totala kostnadsutvecklingen dock starkt av den kraftiga utbyggnaden och upprustningen av infrastrukturen i hälso- och sjukvården och i kollektivtrafiken.

Utfallet för perioden visar att utvecklingen följer den fastlagda strategin och kostnadsökningstakten i verksamheterna befinner sig på låga nivåer. Såväl periodens utfall som årsprognosen visar på en högre kostnadsutvecklingstakt, vilken balanseras av en högre nivå på verksamhetens intäkter samt av ökade samlade skatteintäkter. Ett omfattande arbete kommer dock fortsatt att krävas av alla verksamheter för en ekonomi i balans.

Parallellt med arbetet att stärka ekonomistyrningen görs en strukturförändring i hälso- och sjukvården där volymen producerad vård främst ska öka utanför akutsjukhusen, vilket är bättre utifrån både ett patientperspektiv och ett effektivitetsperspektiv.

4.1.1 Intäkter

Periodens totala intäkter[9] uppgår till 60 994 (57 421) miljoner kronor, vilket är 6,2 procent högre än motsvarande period föregående år. Prognosen för de totala intäkterna uppgår till 91 184 miljoner kronor, vilket

[9] Totala intäkter avser samlade skatteintäkter, verksamhetens intäkter och finansiella intäkter.

är en ökning med 5,1 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 2,0 procent högre än årets budget.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 13 715 (12 589) miljoner kronor, vilket är en ökning med 8,9 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. I periodens utfall ingår reavinster på 714 miljoner kronor som främst avser fastighetsförsäljning i anslutning till Nya Karolinska Solna, respektive försäljning av en tomträtt vid Slakthusområdet.

Prognosen för verksamhetens intäkter uppgår till 20 320 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4,7 procent i jämförelse med utfallet föregående år och 7,3 procent högre än årets budget. I föregående års utfall ingick återbetalning av premier från AFA Försäkring med 255 miljoner kronor samt reavinster med 144 miljoner kronor.

Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse prognos-budget	Bokslut 2015
Patientavgifter sjuk- och tandvård	911	891	1 405	1 407	-2	1 382
Resenärsintäkter	4 890	4 696	7 495	7 300	195	7 239
Försäljning av primärtjänster[1]	1 321	1 226	1 890	1 809	81	1 936
Hyresintäkter, försäljning av övriga tjänster, material, varor	2 414	2 487	4 198	4 032	166	3 825
Statsbidrag och övriga bidrag	2 866	2 211	3 576	3 361	215	3 388
Övriga intäkter	1 312	1 077	1 756	1 032	725	1 648
varav jämförelsestörande poster[2]	*714*	*251*	-	-	-	*255*
Summa verksamhetens intäkter	**13 715**	**12 589**	**20 320**	**18 939**	**1 380**	**19 417**

[1] Primärtjänster utgörs av såld hälso- och sjukvård, tandvård samt försäljning av övriga primärtjänster.

[2] Jämförelsestörande poster är enskilda händelser eller transaktioner som överstiger 100 miljoner kronor

Inom hälso- och sjukvården samt tandvården uppgår periodens intäkter från patientavgifter och försäljning av primärtjänster till 2 232 (2 117) miljoner kronor, vilket är en ökning med 5,4 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Intäktsökningen avser bland annat utomlänsvård som har ökat med 79 miljoner kronor, 12,1 procent, i jämförelse med föregående år. Prognosen för intäkter från patientavgifter inom sjuk- och tandvård samt försäljning av primärvårdstjänster uppgår till 3 295 miljoner kronor.

Inom trafikverksamheten uppgår periodens resenärsintäkter till 4 890 (4 696) miljoner kronor, vilket är 4,1 procent högre än föregående år. Intäktsprognosen för året uppgår till 7 495 miljoner kronor, vilket är 3,5 procent högre än föregående år och 2,7 procent, 195 miljoner kronor, högre än årets budget. Intäktsökningen i jämförelse med föregående år och budget är en följd av såväl en resandeökning som en priseffekt.

Hyresintäkter och övriga försäljningsintäkter uppgår till 2 414 (2 487) miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 4 198 miljoner kronor, vilket är 4,1 procent högre än årets budget.

De statliga och övriga bidragen uppgår till 2 866 (2 211) miljoner kronor, vilket är en ökning på 655 miljoner kronor i jämförelse med föregående år. Här ingår specialdestinerade statliga bidrag inom hälso- och sjukvården som uppgår till 1 247 (1 065) miljoner kronor för perioden. Ökningen mellan åren förklaras främst av ersättning för asylsjukvård och sjukskrivningsmiljarden för 2015 som slutreglerades i februari 2016. Prognosen för statliga och övriga bidrag uppgår till 3 576 miljoner kronor, vilket är 6,4 procent högre än årets budget. Prognosen för specialdestinerade bidrag uppgår till 1 721 miljoner kronor, vilket är 189 miljoner högre än budget.

Samlade skatteintäkter

Periodens samlade skatteintäkter, inklusive generella statsbidrag och avgift till utjämningssystemet, uppgår till 47 208 (44 769) miljoner kronor, vilket är en ökning med 5,4 procent i jämförelse med motsvarande period 2015.

Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Förändr. %	Förändr. Mkr	Bidrag till % förändr.
Skatteintäkter	44 416	41 986	5,8	2 430	5,4
Generella statsbidrag	3 756	3 353	12,0	403	0,9
Utjämningssystemet	-964	-570	69,3	-395	-0,9
Summa samlade skatteintäkter	**47 208**	**44 769**	5,4	2 439	

Skatteintäkterna, som utgör den största delen av de samlade skatteintäkterna ökade med 2 430 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2016 i jämförelse med motsvarande period 2015.

De redovisade generella statsbidragen ökade med 403 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2016, i jämförelse med motsvarande period 2015. Ökningen förklaras av att bidraget för läkemedelsförmånen, genom överenskommelsen mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting, har ökat med 149 miljoner kronor, samt att landstinget har erhållit bidrag på 254 miljoner kronor för flyktingstöd och stöd för hälso- och sjukvård.

I ökningen av bidraget för läkemedelsförmånen ingår en engångskompensation för avgiftsfria läkemedel för barn under 18 år som infördes den 1 januari 2016, samt bidrag för behandling av hepatit C och vissa andra läkemedel, till exempel läkemedel som förskrivs enligt smittskyddslagen.

Utfallet av det kommunalekonomiska utjämningssystemet har försämrats med 395 miljoner kronor under perioden januari–augusti 2016, i jämförelse med motsvarande period 2015. I det kommunalekonomiska utjämningssystemet ingår en inkomstutjämningsavgift, ett kostnadsutjämningsbidrag samt ett regleringsbidrag, alternativt en regleringsavgift. Systemet har ändrats från och med 2016 vilket innebär att Stockholms läns landsting får betala mer inkomstutjämning än i tidigare system.

Vid en jämförelse med perioden januari–augusti föregående år har inkomstutjämningsavgiften och regleringsavgiften ökat med 322 miljoner kronor respektive med 78 miljoner kronor. Kostnadsutjämningsbidraget har ökat med 5 miljoner kronor.

Skatteintäktsprognos. För 2016 prognostiseras[10] de samlade skatteintäkterna uppgå till 70 768 miljoner kronor, vilket är en ökning i jämförelse med budget på 357 miljoner kronor, motsvarande 0,5 procent. Ökningen är en sammanvägd effekt av förändringar i skatteintäkter, generella statsbidrag samt en kommunalekonomisk utjämning.

Mkr	Prognos 2016	Budget 2016	Förändr. %	Förändr. Mkr	Utfall 2015	Förändring PR/15
Skatteintäkter	66 580	66 922	-0,5	-343	62 990	5,7
Generella statsbidrag	5 634	4 975	13,3	660	5 128	9,9
Utjämningssystemet	-1 446	-1 486	-2,7	40	-855	69,2
Summa samlade skatteintäkter	**70 768**	**70 411**	**0,5**	**357**	**67 264**	**5,2**
Förändring från föregående år, mkr	3 504	3 147			3 292	
Förändring från föregående år, %	5,2 %	4,7 %			5,1 %	
Skattesats	**12,08**	**12,08**			**12,10**	

Under 2016 beräknas skatteintäkterna uppgå till 66 580 miljoner kronor, vilket är en minskning med 343 miljoner kronor i jämförelse med årets budget. Minskningen förklaras främst av att prognosen för skatteunderlagstillväxten för år 2015 har reviderats ner.

De generella statsbidragen beräknas uppgå till 5 634 miljoner kronor under 2016, vilket är en ökning med 660 miljoner kronor i jämförelse med årets budget. Avvikelsen kan hänföras till att bidraget för läkemedelsförmånen har ökat, samt att landstinget har erhållit flyktingstöd och stöd för hälso- och sjukvård.

[10] Skatteintäktsprognos 3, Sveriges kommuner och landsting 2016-08-15.

Under 2016 prognostiseras att kostnaderna för den kommunalekonomiska utjämningen uppgår till 1 446 miljoner kronor, vilket är 40 miljoner kronor lägre än budgeterat.

I de samlade skatteintäkterna 2016 ingår poster av engångskaraktär som inte var aktuella i den skatteintäktsprognos som har legat till grund för budgeten. Ett tillfälligt bidrag på grund av ökade migrationsströmmar, flyktingstöd, uppgår för Stockholms läns landsting till totalt 178 miljoner kronor, varav 164 miljoner kronor avser 2016. I budgetpropositionen för 2016 föreslogs att landstingen tillförs en miljard kronor för att stärka hälso- och sjukvården, varav Stockholms läns landstings del uppgår till 226 miljoner kronor.

4.1.2 Kostnader

Periodens totala kostnader[11] uppgår till 58 146 (54 901) miljoner kronor, en ökning med 5,9 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för de totala kostnaderna uppgår till 91 020 miljoner kronor, vilket är 5,3 procent högre än föregående år.

Verksamhetens nettokostnader[12] för perioden uppgår till 43 673 (41 532) miljoner kronor, en ökning med 5,2 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för verksamhetens nettokostnader uppgår till 68 584 miljoner kronor vilket är 488 miljoner kronor lägre än årets budget. Avvikelsen mot budget avser främst årets uppkomna, ej budgeterade reavinster som påverkar nettokostnadsutvecklingen positivt.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader för perioden uppgår till 54 421 (51 446) miljoner kronor, en ökning med 5,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Prognosen för verksamhetens kostnader uppgår till 83 951 miljoner kronor, en ökning med 4,7 procent i jämförelse med föregående år. I prognosen för 2016 ingår viss reservering för osäkerheter i bedömningen av bland annat kostnader för köpt hälso- och sjukvård som för perioden ökar mer än budgeterat.

[11] Verksamhetens totala kostnader avser verksamhetens kostnader, avskrivningar och finansiella kostnader.
[12] Nettokostnader avser verksamhetens intäkter och kostnader samt avskrivningar.

Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse prognos-budget	Bokslut 2015
Bemanningskostnader	-18 892	-18 434	-29 373	-29 291	-82	-28 609
Köpt hälso- och sjukvård	-12 513	-11 427	-18 556	-18 130	-426	-17 933
Köpt trafik	-8 888	-8 630	-13 463	-13 569	107	-13 103
Läkemedel	-4 662	-4 353	-6 945	-6 929	-17	-6 639
Övriga material och varor m.m.	-3 077	-2 638	-5 058	-4 859	-199	-4 425
Lämnade bidrag	-1 339	-1 285	-2 047	-1 989	-57	-1 544
Lokalkostnader, hyra av utrustning	-1 590	-1 472	-2 494	-2 316	-177	-2 501
Övriga kostnader	-3 460	-3 209	-6 015	-6 187	172	-5 436
Summa verksamhetens kostnader	**-54 421**	**-51 446**	**-83 951**	**-83 272**	**-679**	**-80 190**

Att kostnadsutvecklingstakten under perioden och i prognosen överstiger riktvärdet för det underliggande, långsiktiga och ekonomiska planeringsutrymmet för verksamhetens kostnader, cirka 3,3 procent över tid. Detta förklaras bland annat av att den stora investeringsvolymen som påverkar landstingets ekonomi genom ökade kapital- och driftkostnader, samt kostnader i samband med avslut av projekt inom landstingsfastigheter och trafikverksamheten, såsom förlängningen av Spårväg City, Brommadepån och bussdepå i Hornsberg.

Det är framför allt bemanningskostnaderna som svarar för 34,7 (35,8) procent av verksamhetens kostnader, samt köpt hälso- och sjukvård som svarar för 23,0 (22,2) procent av verksamhetens kostnader, som står för de största kostnadsposterna. För perioden uppgår bemanningskostnaderna till 18 892 (18 434) miljoner kronor, en ökning på 2,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. För 2016 prognostiseras en ökning av bemanningskostnaderna med 2,7 procent i jämförelse med föregående år, vilket är i nivå med årets budget.

Bemanningskostnader	2016	2015	Förändring
Mkr	jan-aug	jan-aug	%
Lönekostnader	-12 290	-12 128	1 %
varav -sjuklön	-209	-207	1 %
-semester	-1 828	-1 795	2 %
-ersättning för övrig frånvaro	-2 314	-2 258	2 %
-övertidsersättning	-226	-214	6 %
Pensionskostnader	-2 630	-2 472	6 %
Sociala avgifter	-3 680	-3 589	3 %
Övriga personalkostnader[1]	28	42	-34 %
Summa personalkostnader	**-18 572**	**-18 148**	**2 %**
Kostnad för inhyrd personal	**-321**	**-286**	12 %
varav -Hälso- och sjukvården inkl tandvård	-262	-228	15 %
-Trafik	-52	-51	3 %
-Fastigheter	-5	-7	-18 %
-Övriga	-1	0	188 %
Summa bemanningskostnader	**-18 893**	**-18 434**	**2 %**

[1] Företagshälsovård, friskvård, utbildnings- och konferenskostnader, personalrepresentation, kostnadsersättningar samt förändring semesterlöneskuld.

Lönekostnaderna som utgör den största delen av bemanningskostnaderna uppgår till 12 290 (12 128) miljoner kronor och har ökat med 1,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Personalvolymen mätt i antal helårsarbeten uppgår under perioden till 42 244 (42 262) och är i nivå med motsvarande period föregående år. Årsprognosen för helårsarbeten ligger i nivå med budget. I bemanningskostnaderna ingår även kostnader för inhyrd personal med 321 (286) miljoner kronor. Kostnaden för inhyrd personal uppgår för perioden till 1,7 (1,6) procent av de totala bemanningskostnaderna.

Periodens kostnader för köpt hälso- och sjukvård uppgår till 12 513 (11 427) miljoner kronor, en ökning med 9,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Under perioden ökar kostnaderna inom framför allt somatisk specialistvård och primärvård. Det sker även en ökning inom geriatrik, främst till följd av vårdval inom ASiH[13] och specialiserad, palliativ vård.

I jämförelse med motsvarande period föregående år minskar vårdkonsumtionen inom öppenvården med cirka 2,6 procent för landstingsdriven vård och ökar med cirka 0,5 procent för privatproducerad vård. Inom slutenvården minskar den landstingsdrivna konsumtionen med cirka 3,7 procent, medan den privatproducerade ökar med cirka 7,5 procent. Den landstingsdrivna vårdens andel av vårdkonsumtionen har således minskat för både slutenvård och öppenvård.

[13] Avancerad sjukvård i hemmet.

För helåret 2016 prognostiseras kostnaderna för köpt hälso- och sjukvård uppgå till 18 556 miljoner kronor, en ökning med 3,5 procent i jämförelse med föregående år och med 2,5 procentenheter (426 miljoner kronor) i jämförelse med årets budget.

Kostnaderna för köpt trafik uppgår för perioden till 8 888 (8 630) miljoner kronor, en ökning med 3,0 procent i jämförelse med föregående år. Prognosen för köpt trafik uppgår till 13 463 miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,7 procent i jämförelse med föregående år och 107 miljoner kronor lägre än årets budget.

I de resterande kostnaderna som uppgår till 14 128 (12 956) miljoner kronor för perioden ingår läkemedelskostnader, material och varor, lokalkostnader, hyra av utrustning, lämnade bidrag och övriga kostnader. Läkemedelskostnader som är den enskilt största posten uppgår till 4 662 (4 353) miljoner kronor för perioden, en ökning med 7,1 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år.

Prognosen för de resterande kostnaderna uppgår till 22 559 miljoner kronor, vilket är en ökning med 279 miljoner kronor i jämförelse med budget. Prognosen för läkemedelskostnaderna uppgår till 6 945 miljoner kronor, vilket är en ökning med 4,6 procent i jämförelse med föregående år och i nivå med årets budget.

Avskrivningar

Avskrivningskostnaderna för perioden uppgår till 2 967 (2 675) miljoner kronor och har ökat med 10,9 procent i jämförelse med föregående år. Avskrivningarna ökar till följd av genomförda investeringar. De prognostiserade avskrivningarna för 2016 uppgår till 4 680 miljoner kronor och är 11,4 procent högre än föregående års utfall och 4,8 procent högre än årets budget, främst till följd av ändrade avskrivningsplaner och nedskrivningar som har påverkat avskrivningarna inom trafikverksamheten.

Finansnetto

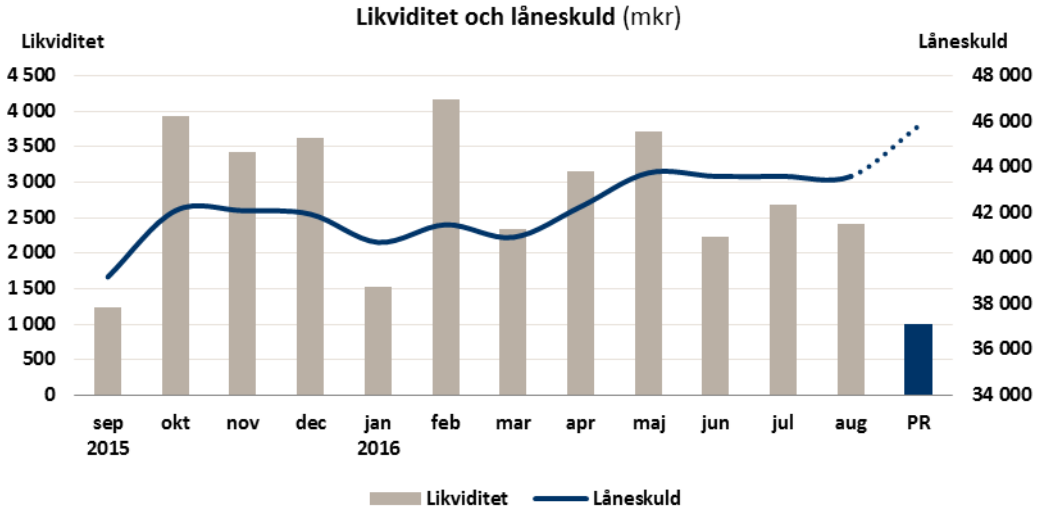
Finansnettot, som består av finansiella intäkter och finansiella kostnader, uppgår för perioden till -687 (-717) miljoner kronor. Det prognostiserade finansnettot för 2016 uppgår till -1 506 miljoner kronor, vilket är 104 miljoner kronor bättre än budget, framför allt beroende på fortsatt låga marknadsräntor och lägre upplåning än planerat. I prognosen ingår även ökade räntekostnader till följd av en eventuell förändring av diskonteringsräntan vilket påverkar beräkningen av den framtida pensionsskulden i landstingets bolag.

4.2 Finansiering

Stockholms läns landstings likviditet uppgår per augusti till 2 592 miljoner kronor, vilket är 1 042 miljoner kronor lägre än vid ingången av 2016. Likviditetsprognosen för 2016 visar fortsatt på en likviditet vid årets slut på cirka 1 000 miljoner kronor.

Landstingets räntebärande skulder per augusti uppgår till 43 596 miljoner kronor, vilket är 1 658 miljoner kronor högre än vid ingången av 2016. Prognosen för räntebärande skulder uppgår till 45 800 miljoner kronor vid årets utgång. Ökningen under året beror på nyupptagna lån för att finansiera årets investeringar.

Den genomsnittliga upplåningsräntan för landstingets låneportfölj uppgår till 1,9 procent, vilket är 0,1 procentenheter lägre än 2015.

4.3 Avstämning mot balanskravet

Det prognostiserade resultatet inklusive omställningskostnader för Stockholms läns landsting uppgår till -189 miljoner kronor för år 2016.

Det prognostiserade balanskravsresultatet uppgår till -903 miljoner kronor för år 2016. I resultatet ingår omställningskostnader som är kopplade till genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård med 1 139 miljoner kronor, samt reavinster med 714 miljoner kronor. Bedömningen för helåret är att Stockholms läns landsting inte kommer att uppfylla lagens krav på en ekonomi i balans för 2016 utifrån den beräkningsmodell som Rådet för kommunal redovisning har förordat ska tillämpas från och med oktober 2015.

Resultat enligt balanskrav	**Prognos**
Mkr	**2016**
Resultat	-189
Reavinster	-714
Resultat efter balanskravsjusteringar	**-903**
Balanskravsresultat	**-903**
Synnerliga skäl	
Ianspråktagande av reserverade medel inom det egna kapitalet avseende omställningskostnader i samband med införandet av framtidens hälso- och sjukvård	903
Balanskravsresultat att reglera	**0**

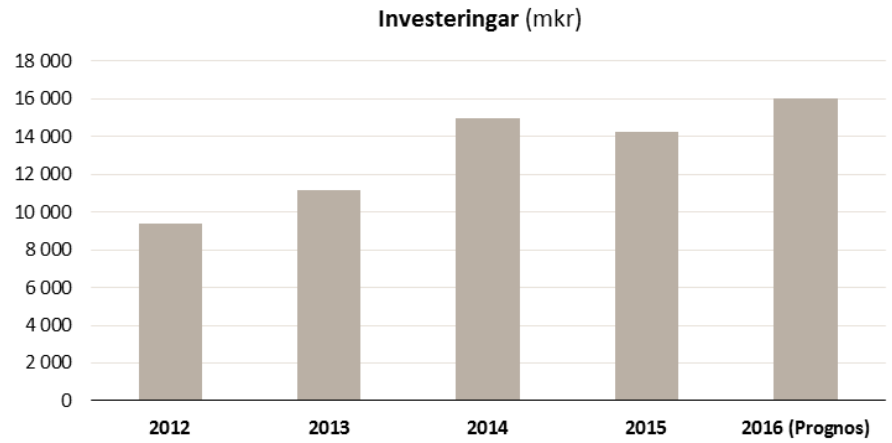
Under åren 2012 till 2014 beslutade landstingsfullmäktige att reservera sammanlagt 5 300 miljoner kronor inom det egna kapitalet för att täcka framtida omställningskostnader i samband med genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård. Under perioden 1 januari 2015 till och med 31 december 2016 beräknas omställningskostnaderna uppgå till 1 497 miljoner kronor varav 1 139 miljoner kronor under 2016. Återstående reserverade medel uppgår därmed till 3 803 miljoner kronor.

5. Investeringar

Stockholmsregionen växer som aldrig förr. Det är i grunden positivt, men ställer samtidigt höga krav på god tillgänglighet och kvalitet i vården, en väl fungerande kollektivtrafik och fortsatta satsningar på utbildning och forskning. Årets investeringsvolym är omfattande och innebär betydande utmaningar för landstingets ekonomi de kommande åren.

5.1 Investeringsutveckling

Utvecklingen av investeringsverksamheten i Stockholms läns landsting under de senaste fyra åren och en prognos för 2016 framgår av diagrammet nedan. Investeringsplanerna för 2016 är omfattande och årets investeringsprognos uppgår till cirka 16 miljarder kronor.

Tabellen nedan visar periodens investeringar som uppgår till 8 890 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 54 procent (59 procent) i förhållande till en budgeterad årsvolym på 16 488 miljoner kronor. Prognosen för 2016 uppgår till 16 046 miljoner kronor.

Investeringar	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Bokslut	Upparbetningsgrad %	
Mkr	2016	2015	2016	2016	2015	2016	2015
	jan-aug	jan-aug				jan-aug	jan-aug
Vård inkl fastigheter (LFS)	2 104	1 902	4 330	4 277	3 407	49	54
Nya Karolinska Solna	2 692	2 289	4 409	4 393	3 494	61	53
Trafik	3 299	4 129	5 915	6 190	6 399	53	64
Citybanan	341	310	403	403	310	85	80
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	372	295	653	763	572	49	61
Övrigt	82	53	336	463	104	18	39
Totala investeringar SLL-koncernen	**8 890**	**8 979**	**16 046**	**16 488**	**14 285**	**54**	**59**

Under året har landstinget förstärkt den ekonomiska styrningen av investeringarna via specifika driftskostnadskalkyler som beskriver ekonomiska konsekvenser för berörda verksamheter, samt investeringens påverkan på löpande driftskostnader. Kalkylerna omfattas av krav på beslutsunderlag i samband med beslut om investeringsobjekt, vilket framgår av de anvisningar som landstingsdirektören utfärdar på

landstingsstyrelsens uppdrag. Kalkylerna redovisas bland beslutsunderlagen för respektive investeringsbeslut.

5.2 Investeringar inom hälso- och sjukvård

Utfallet per augusti 2016 uppgår till 2 104 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget på 49 procent. Prognosen för helåret 2016 visar på högre utgifter i jämförelse med budget på 4 330 miljoner kronor.

Strategiska utrustningsinvesteringar på 31 miljoner kronor ingår i utfallet per augusti 2016. Den största utgiften avser utrustning till ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus med 25 miljoner kronor. För helåret prognostiseras de strategiska utrustningsinvesteringarna uppgå till 187 miljoner kronor. Budget för 2016 uppgår till 322 miljoner kronor.

Nedanstående tabell redovisar ett urval av större fastighetsinvesteringar som pågår under året.

Investeringar inom hälso- och sjukvård i urval Mkr	**Utfall 2016 jan–aug**	**Prognos 2016**	**Budget 2016**	**Projektets ack. utfall aug 2016**	**Projektets totala budget**	**Projektets upparb.-grad**
Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus	117	224	200	491	1 492	33 %
Vårdavdelningar och behandling, S:t Görans sjukhus	37	101	125	141	1 265	11 %
Ny- och ombyggnation, Södertälje sjukhus	294	390	350	884	1 200	74 %
Ny byggnad västläge – behandlingsbyggnad, Södersjukhuset	159	296	250	624	1 772	35 %
Ny byggnad västläge – vårdbyggnad, Södersjukhuset	100	168	175	176	700	25 %
Vårdavdelningar, entré, Sollentuna sjukhus	71	170	150	116	603	19 %
Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 1, Danderyds sjukhus	107	176	200	190	608	31 %
Byggnad 74 – nytt försörjningskvarter, Södersjukhuset	122	191	170	338	530	64 %
Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN), Karolinska Huddinge	60	134	150	210	1 940	11 %
Byggnad 40, om- och nybyggnad akuten, S:t Görans sjukhus	45	61	83	342	365	94 %

Ny behandlingsbyggnad, Danderyds sjukhus

Byggproduktion pågår. Prognosen 2016 är högre än budgeterat på grund av en högre produktionstakt än planerat. Objektet följer den övergripande tidplanen. Arbetet med en ekonomisk handlingsplan som utgår från ett

konkurrensutsatt marknadsläge med högre byggkostnader pågår. Objektets medelsbehov ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Vårdavdelningar och behandling, S:t Görans sjukhus
Projektering pågår. Objektet har senarelagts med cirka ett år till följd av att bygglovet har överklagats, vilket medför en lägre prognos under 2016. En entreprenör har upphandlats för objektet under 2016 och det pågår ett arbete med att inrymma objektet inom den fastställda ramen. Objektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Ny- och ombyggnation, Södertälje sjukhus
Byggproduktion pågår och objektet löper på enligt plan. En omfördelning i betalplanen medför en högre prognos 2016 än budgeterat. Objektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Ny byggnad västläge – behandlingsbyggnad, Södersjukhuset
Byggproduktion pågår och objektet följer den övergripande tidplanen. Prognosen för 2016 är högre än budgeterat på grund av en högre produktionstakt. Ett arbete med att ta fram en ekonomisk handlingsplan som utgår från ett konkurrensutsatt marknadsläge pågår. Projektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Ny byggnad västläge – vårdbyggnad, Södersjukhuset
Byggproduktion pågår. Objektet är försenat på grund av mera omfattande och försiktiga sprängningsarbeten. Objektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Vårdavdelningar, entré, Sollentuna sjukhus
Byggproduktion pågår. En försenad byggstart och fuktproblem i bottenplattan har lett till en försening av objektet. Prognosen 2016 avspeglar den aktuella produktionstakten. En översyn sker av omfattning, tidplan, ekonomi och organisation.

Ombyggnad till vårdavdelningar etapp 1, Danderyds sjukhus
Projektering pågår och objektet löper på enligt plan. Objektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Byggnad 74 – Nytt försörjningskvarter, Södersjukhuset
Byggproduktion pågår. Viss försening på grund av omprojektering. Arbetet med en ekonomisk handlingsplan utifrån ett konkurrensutsatt marknadsläge med högre byggkostnader pågår. Objektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

Ny- och ombyggnation av operation (CHOPIN), Karolinska Huddinge
Byggproduktionen påbörjas under september och objektet löper på enligt planerat. Projektets prognos ligger inom den fastställda totalbudgeten.

S:t Görans sjukhus, om- och nybyggnation av akuten
Projektet är slutfört och lokalerna driftsatta. Projektet håller budget.

5.2.1 Nya Karolinska Solna

Byggnationen av Nya Karolinska Solna ligger i fas med tidsplanen och ersättningen enligt OPS-avtalet följer betalningsplanen. Den första juni överlämnades den första delen av sjukhusbyggnaden till Stockholms läns landsting och i slutet av november 2016 beräknas den första fasen av det nya sjukhuset vara i drift.

Investeringar Nya Karolinska Solna	Utfall 2016	Utfall 2015	Prognos 2016	Budget 2016	Prognos totalt	Total utgift budget
Mkr	Jan–aug	jan–aug			2008–2019	2016
Byggnad[1]						
Pågående nybyggnad SLL-andel	20	20	60	109	1 214	1 263
Tilläggsavtal/Ändringsförfrågningar	240	151	444	416	1 540	1 512
Pågående nybyggnad OPS bygginvestering[2]	1 377	1 405	1 843	1 843	14 641	14 641
Kreditiv och indirekt kostnad OPS	528	512	685	685	3 948	3 948
Totalt byggnad	**2 165**	**1 073**	**3 033**	**3 053**	**21 343**	**21 363**
Konst	**4**	**2**	**6**	**6**	**29**	**29**
Utrustning[3]						
IT och kommunikationsteknik	61	60	183	230	779	779
Medicinteknisk utrustning	409	135	960	866	3 047	3 047
Inredning	31	4	98	98	193	193
Ospecificerat	0	0	80	80	240	240
Totalt utrustning	**501**	**199**	**1 321**	**1 274**	**4 258**	**4 258**
Totalt	**2 670**	**2 289**	**4 360**	**4 334**	**25 630**	**25 651**

[1] Exklusive investeringar i Thoraxhuset, L-kvarteret och ALB.

[2] Beslutad ”construction cost” 14 641 miljarder kronor enligt avtal.

[3] Inklusive budget för Radiofarm, FoUU och Behandlingshuset.

Utfallet för Nya Karolinska Solnas egna fastighetsinvesteringar är förhållandevis lågt för delåret, där en av anledningarna är den allt lägre räntenivån som slår igenom på utfallet. Den pågående nybyggnationen enligt OPS-avtalet följer projektavtalets byggplan och den största posten i övrigt inom fastighetsinvesteringar är tilläggsavtalen till projektavtalet.

Investeringsprognosen uppgår till 4 360 miljoner kronor. Prognosförändringen förklaras framför allt av den lägre räntenivån med 21 miljoner kronor och den högre förväntade utgiften för levererad utrustning i jämförelse med årsbudget, framför allt till fas 4. Totalt förväntas utrustningsinvesteringarna hålla ramen på 4,3 miljarder kronor.

Kostnader Nya Karolinska Solna Mkr	Utfall 2008-2015	Utfall 2016 jan–aug	Totalt	Budget 2016
Ledning och administration	**109**	**2**	**111**	**70**
Projekt				
Verksamhetsrelaterat, överfört till Karolinska	183	0	183	0
Inredning	1	0	1	1
IT och kommunikationsteknik	20	0	20	6
Medicinteknisk utrustning	87	3	90	17
Konst	8	2	10	4
Evakuering och förberedande arbete samt avtalsfrågor	603	9	612	12
Totalt projekt	**902**	**14**	**916**	**40**
Driftkostnader NKS				
Parkerings-, Teknikhus o sjukhusdel	**406**	**334**	**740**	**796**
Total kostnad	**1 417**	**350**	**1 767**	**907**

5.3 Investeringar inom kollektivtrafiken

5.3.1 Kollektivtrafiken på land och vatten

Investeringsutfallet för trafiknämnden per augusti 2016 uppgår till 3 299 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget med 53 procent. Prognosen för helåret 2016 är 5 915 miljoner kronor vilket understiger årets budget med 275 miljoner kronor.

I nedanstående tabell redovisas ett urval av de investeringsprojekt som pågår.

Trafikinvesteringar TN i urval Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Projektets ack. utfall aug 2016	Projektets totala budget	Projektets upparb.-grad
Program Röda linjen	627	997	1 155	5 258	12 721	41%
Program Pendeltåg	780	1 413	1 555	9 441	12 174	78%
Program Spårväg City	-49	317	334	2 163	4 021	54%
Program Tvärbana Norr Solna	45	155	128	4 858	5 381	90%
Program Tvärbana Norr Kista	80	162	230	259	4 900	5%
Program Roslagsbanan	286	555	819	3 287	8 169	40%
Spårväg syd	1	1	30	42	1 095	4%
Program Bussdepåer	147	242	699	2 254	4 243	53%
Utbyte av hissar och rulltrappor 2015-2019	81	149	250	148	1 500	10%
C20 - uppgradering	23	49	8	63	1 367	5%
Program Slussen	197	420	547	570	1 802	32%

Inom fem av investeringsprojekten förekommer större avvikelser som beskrivs nedan.

Program Röda linjen beräknas understiga årets budget med 158 miljoner kronor. Prognosavvikelsen beror på omarbetade betalningsplaner samt att delar av projektet har förskjutits i tid.

Prognosen för 2016 med avseende på program Pendeltåg understiger årets budget med 142 miljoner kronor. Förklaringen till årets lägre prognos är att medel för riskhantering och utredningar som avser nya fordon av modellen X60B har flyttats till 2017.

Prognosen för 2016 med avseende på program Roslagsbanan understiger budget med 263 miljoner kronor. Den huvudsakliga anledningen till prognosavvikelsen är att upphandlingen av nya fordon av modellen X15p har överprövats, vilket medför en förskjutning av utbetalningen för dessa till 2017.

Program Bussdepåer beräknas understiga årets budget med 457 miljoner kronor. Orsaken till prognosavvikelsen är att betalplanen för Fredriksdal har förändrats, att detaljplanen för Tomteboda har förskjutits, samt att detaljplanen för Ekerö har överklagats till Mark- och miljööverdomstolen.

Även prognosen för program Slussen understiger årets budget. Avvikelsen uppgår till 135 miljoner kronor, vilket är en konsekvens av en översyn av sommarens planerade arbeten inom delprojektet Saltsjöbanan som har resulterat i att delar av arbetet har senarelagts till 2017.

5.3.2 Utbyggd tunnelbana

Utbyggnaden av Stockholms tunnelbana till Nacka, Arenastaden och Barkarby motsvarar en förlängning av nuvarande tunnelbana med 19 kilometer och finansieras av staten, Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Nacka kommun, Solna stad och Järfällakommun. Med anledning av investeringsobjektets storlek är det av största vikt att fastställda ekonomiska ramar hålls.

Investeringsutfallet för utbyggd tunnelbana per augusti 2016 uppgår till 372 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget med 49 procent. Prognosen för helåret 2016 understiger budget med 110 miljoner kronor.

I nedanstående tabell redovisas de investeringsprojekt som pågår.

Trafikinvesteringar FUT Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Projektets ack. utfall aug 2016	Projektets totala budget	Projektets upparb.-grad
Tunnelbana till Nacka & söderort	209	345	288	447	13 242	3%
Tunnelbana till Arenastaden	84	163	301	382	4 130	9%
Tunnelbana till Barkarby	50	91	136	188	2 938	6%
Depå	27	52	36	42	3 642	1%
Fordon	2	2	2	2	3 143	0%
Summa	**372**	**653**	**763**	**1 061**	**27 095**	**4%**

Under 2016 fortsätter projekteringen för samtliga tunnelbaneprojekt för den utbyggda tunnelbanan och den fortsatta bedömningen är att utgifterna för projekteringen för 2016 ligger under årets budget.

Inom ett av investeringsprojekten, Tunnelbana till Arenastaden, förekommer större avvikelser under 2016 då projektet beräknas understiga årets budget med 138 miljoner kronor. Förklaringen till årets lägre prognos är att byggstarten har senarelagts något i jämförelse med vad som har budgeterats.

5.3.3 Citybanan

Citybanan byggs av Trafikverket. I projektet ingår två nya stationer, Odenplan och City, som kommer att ansluta till tunnelbanestationerna Odenplan och T-Centralen. Stationerna finansieras av och ägs av Stockholms läns landsting. Investeringsutfallet per augusti 2016 för Citybanan uppgår till 341 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget på 85 procent. Prognosen för helåret 2016 är i nivå med budget.

5.4 Investeringar inom annan verksamhet

Investeringar inom annan verksamhet i urval Mkr	Utfall 2016 Jan–aug	Prognos 2016	Budget 2016
IT-inventarier	63	103	102
Övrigt	5	30	39

Investeringarna inom annan verksamhet uppgår till 68 miljoner kronor och avser främst investeringar i IT inom landstingsstyrelsens förvaltning. I posten ingår investeringar som avser 3R Framtidens vårdinformationsmiljö.

6. Förväntat ekonomisk utveckling

Landstinget står inför stora ekonomiska utmaningar när regionen växer och verksamheter byggs ut. Landstingets investeringar uppgår till 116 miljarder kronor 2017–2026 och merparten investeras den närmaste femårsperioden. Verksamheternas kostnadsökningar måste begränsas för att ekonomin ska vara i balans när kapitalkostnaderna växer.

6.1 Utveckling de kommande åren

Sverige går in i en högkonjunktur som stärks något nästa år. Åren därefter avtar BNP-tillväxten genom en stramare finans- och penningpolitik när resursanvändningen når nivåer som väntas leda till snabbare prisökningar. Den internationella återhämtningen går trögt och det finns en risk för att den internationella återhämtningen blir svagare än förväntat.

Landstingets ekonomiska förutsättningar styrs till stora delar av skatteintäkter och utvecklingen av dessa. Närmare 80 procent av Stockholms läns landstings verksamhet finansieras av skatteintäkter. De samlade skatteintäkterna i länet beräknas öka med i genomsnitt hela 4,6 procent per år 2016 till 2020, enligt budget 2017. Skattesatsen är oförändrad under hela budgetperioden och uppgår till 12,08 kronor efter skatteväxling med kommunerna för övertagandet av en del hemsjukvård. Skattesatsen, frånsett skatteväxlingen, har varit oförändrad sedan 2008.

Landstingets samlade intäkter består av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Kostnaden för det kommunalekonomiska utjämningssystemet förväntas öka med i genomsnitt cirka 14 procent per år från 2016 till 2020, vilket delvis beror på en förändring av systemet för inkomstutjämningen som har beslutats av riksdagen. Landstingets kostnader ökar från 1 446 miljoner kronor år 2016 till 2 726 miljoner kronor år 2020. Det kommunalekonomiska systemet bidrar således till att dämpa skatteintäkterna fram till år 2020, vilket skärper kraven på en återhållsam kostnadsutveckling i landstinget.

Från och med 2017 införs ett nytt och enklare biljettsystem i kollektivtrafiken. Det innebär bland annat att zonsystemet försvinner och ersätts av ett biljettsystem utan zoner.

Stockholms läns landsting har haft en alltför hög kostnadsutvecklingstakt under ett antal år i förhållande till vad landstingets ekonomiska förutsättningar ger utrymme för på lång sikt. Under 2015 avstannade ökningstakten och den utvecklingen har fortsatt 2016. Verksamheternas kostnadsökningar måste begränsas till nivåer som är långsiktigt hållbara när kostnaderna ökar i samband med att Nya Karolinska Solna, flera av akutsjukhusens nybyggda lokaler samt Citybanan och andra kollektivtrafiksatsningar tas i drift under perioden 2016–2020. För att

landstinget ska kunna parera ökningar av kapital- och driftkostnader, som är en följd av investeringarna, de närmaste åren är det nödvändigt att verksamheterna totalt håller sig inom den budgeterade, underliggande ökningstakten för verksamhetens kostnader på 3,3 procent.

Fokus måste ligga på kärnverksamheterna, samtidigt som det säkerställs att landstingets verksamheter är rätt dimensionerade. Samtliga verksamheter i landstinget måste genomföra ett effektiviseringsarbete och ha beredskap för ytterligare åtgärder om konjunkturen blir sämre än förväntat. För kostnadsutvecklingen är det centralt att arbetet på akutsjukhusen genomförs på ett kostnadseffektivt sätt i enlighet med tecknade omställningsavtal inom framtidens hälso- och sjukvård. Ett närmare samarbete och en högre grad av samordnad styrning av akutsjukhusen möjliggör en effektivare vårdproduktion.

I förhållande till budget 2016 beräknas landstingets pensionskostnader öka kraftigt fram till 2019. Detta beror till viss del på att regeringen har ändrat beräkningen av inkomstbasbeloppet samt ett förändrat antagande om inflationsberäkning vilket påverkar landstingets pensionskostnader.

Landstinget genomför stora investeringar för att säkerställa en väl fungerande kollektivtrafik och en modern och patientsäker hälso- och sjukvård i hela länet. Investeringsplanen har sin tyngdpunkt de kommande fem åren och många objekt är planerade för att driftsättas under 2017–2019. De effektiviseringsvinster som investeringarna och förändringarna kan ge måste realiseras för att ekonomin ska vara i balans. Prioriteringar måste ske löpande både inom hälso- och sjukvården och inom kollektivtrafiken utifrån fastställda budgetramar och beslutade målbilder.

Det budgeterade resultatet för år 2017 uppgår till 283 miljoner kronor, exklusive omställningskostnaderna för Framtidsplan för hälso- och sjukvården och utbyggnationen av kollektivtrafiken. För planåren 2018, 2019 och 2020 uppgår det budgeterade resultatet till 290 miljoner kronor, 290 miljoner kronor respektive 462 miljoner kronor. Landstingets budgeterade resultat är litet i förhållande till de totala intäkterna och kostnaderna. Utöver kostnaderna för den löpande verksamheten krävs det under de närmaste åren resurser för omställningen inom hälso- och sjukvården till följd av Framtidsplanen.

Med hänsyn till de stora osäkerheter och risker som finns i främst skatteintäktsprognoserna finns det behov av att i budget reservera medel för sammantaget cirka 1,5 miljarder kronor per år under de kommande åren.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

7. Styrning

Stockholms läns landsting styrs av landstingsfullmäktige. Styrningen följer kommunallagen och flera andra lagar, till exempel speciallagar för hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regionplanering.

Landstinget är inne i en period med stora investeringar och omställningar för att genomföra de strategiska planerna inom hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Arbetet kräver samordnad och tydlig styrning liksom ett utvecklat systemtänkande där varje verksamhet bidrar till att nå de gemensamma målen.

7.1 Landstingets styr- och ledningssystem

Uppdraget att utveckla en samordnad och tydligare landstingsövergripande styrning leds av den nyinrättade organisationen för styrning inom landstingsstyrelsens förvaltning. Flera förbättringar har genomförts under våren inom bland annat ägarstyrning och förstärkt uppföljning. Utvecklingsarbetet av landstingets styr- och ledningssystem är påbörjad.

Inom ramen för styr- och ledningssystemet utvecklas bland annat en modell för målstyrning som tydligare ska visa på strategi och övergripande hantering av landstingets mål. Det pågår också ett arbete för att ta fram strategier och rutiner för hantering av de landstingsövergripande styrande dokumenten. En viktig del i koncernstyrningen handlar om att samordna ambitionsnivåer i de styrande dokumenten och arbeta med strategier som är kopplade till målen för landstingets kärnverksamheter.

En samordnad styrning innebär att verksamheternas uppdrag, ansvar och roller tydliggörs i ett övergripande koncernperspektiv. I detta arbete är det viktigt att säkerställa en gemensam syn på vilka processer som landstinget ansvarar för, det vill säga vad som är kärnverksamhet, styrning och ledning respektive verksamhetsstöd.

Ett led i att stärka ägarstyrningen är att skapa tydlighet kring målbilder, roller och ansvar. Roller ska vara tydliga mellan ägare, beställare, bolagstyrelser och ledning. En åtgärd för en mer aktiv ägarstyrning är att förstärka bolagsstyrelserna med ägarrepresentanter från landstingsstyrelsens förvaltning. Förutom resultat- och verksamhetsuppföljning förs ägardialoger om verksamheternas förändringsarbete, strategiska utmaningar och åtgärder. Processen för att nominera kandidater till styrelserna har reviderats och kompetensbehovet för styrelserna har kartlagts. Beslutet om att tillsätta samma styrelseledamöter för de tre bolagen, Danderyds Sjukhus AB,

Södersjukhuset AB och Södertälje Sjukhus AB, är ett direkt resultat av uppdraget att skapa en mer sammanhållen ledning och en tydligare ägarstyrning inom landstinget.

Arbetet med samordnad uppföljning är också en del i uppdraget att skapa en mer förstärkt styrning. Bland annat har gemensamma avstämnings- och uppföljningsmöten som är kopplade till ekonomi, Framtidsplan för hälso- och sjukvården och omställningsavtal genomförts.

7.2 Uppdrag

Landstingsfullmäktige har det yttersta ansvaret för Stockholms läns landstings verksamhet. Den politiska ledningen beslutar om verksamhetens inriktning, ekonomi, mål och prioriteringar, samt ger nämnder och styrelser uppdrag kring implementering, utredningar och analyser. Uppdragen är den politiska ledningens sätt att styra verksamheten och genomföra förändringar för att uppnå bästa möjliga resultat för invånarna i länet. För landstingsfullmäktige är det därför viktigt att följa hur arbetet med uppdragen fortskrider och genomförs.

7.2.1 Uppdrag i budget

I mål och budget för år 2016 gav landstingsfullmäktige förvaltningarna ett antal uppdrag. I tabellen nedan redovisas det samlade resultatet för de uppdrag som beslutades av landstingsfullmäktige i samband med budget 2012 till 2016. Sammanställningen visar status för uppdrag från budget 2016 samt uppdrag som inte återrapporterades som åtgärdade i samband med årsbokslut 2015.

Uppdrag i budget 2012-2016 Genomförandegrad per 31 augusti 2016	Ja	Delvis	Nej	Tidigare återrapporterat	Totalt
2016, antal	9	8	0	0	17
2012-2015, antal	8	12	0	141	161
Totalt	**17**	**20**	**0**	**141**	**178**

7.2.2 Uppdrag löpande år

Landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige har även gett löpande uppdrag av ekonomisk karaktär, där återrapportering ska ske i landstingets delårsrapport 2016 och årsredovisning 2016. Dessutom kvarstår uppdrag som lämnades löpande under år 2014 och 2015 och som inte var åtgärdade vid uppföljningen i årsredovisningen för 2015.

Uppdrag under löpande år 2014-2016				
Genomförandegrad per 31 augusti 2016	**Ja**	**Delvis**	**Nej**	**Totalt**
2016, antal	5	13	6	24
2014-2015, antal	9	8	3	20
Totalt	**14**	**21**	**9**	**44**

7.3 Uppföljning av uppsiktsansvar

I enlighet med kommunallagen har landstingsstyrelsen uppsiktsansvar över landstingets nämnder och bolag. Detta innebär att landstingsstyrelsen ska säkerställa att de krav som ställs utifrån lagar och styrande dokument följs samt att den interna styrningen och kontrollen bedrivs tillfredsställande. I samband med årsbokslutet tas en sammanfattande uppsiktsrapport fram som rapporteras till landstingsfullmäktige.

7.3.1 Intern styrning och kontroll

Syftet med intern styrning och kontroll är bland annat att säkerställa styrbarhet, säkerhet och effektivitet, samt att undvika allvarliga fel och brister. Därutöver ska den ge underlag för kontinuerliga förbättringar.

I delårsrapporteringen per augusti 2016 har samtliga nämnder och styrelser inkommit med en försäkran att nödvändiga åtgärder har vidtagits för att uppnå en tillfredställande intern styrning och kontroll. Med undantag från en rapporterande enhet, har samtliga nämnder och styrelser bifogat en delårsuppföljning av sina beslutade internkontrollplaner för år 2016.

Uppföljningen rapporteras enligt en trafikljusmodell som indikerar hur väl de planerade åtgärderna har genomförts. Grönt visar att planen har följts, gult att det finns avvikelser med högst 20 procent, medan rött visar att det finns stora avvikelser när det gäller genomförande av den planerade åtgärden.

Efter en genomgång och analys av statusrapporteringen i internkontrollplanerna är den samlade uppfattningen att 9 av 22 nämnder och styrelser har en god följsamhet gentemot de planerade åtgärderna i merparten av sina kontrollpunkter. Övriga 13 har högst 20 procent avvikelser i merparten av sina kontrollpunkter.

Inrapporteringen visar att totalt 349 kontrollpunkter och risker hanteras i internkontrollplanerna. Av dessa har 7 procent rapporterats som stora avvikelser när det gäller följsamheten mot den planerade åtgärden. Exempel på sådana kontrollpunkter är hot om viten med anledning av Arbetsmiljöverkets föreläggande till Södersjukhuset AB, tillgängligheten till akutsjukhusens akutmottagningar samt brister som är kopplade till IT och

e-hälsa. Med utgångspunkt från rapporteringen är bedömningen att lokala åtgärder har planerats för samtliga av dessa kontrollpunkter och risker.

	Totalt antal kontroll-punkter	Åtgärd sker enligt plan	Åtgärder sker enligt plan men avviker med högst 20 procent	Planen följs ej, stora avvikelser
		Grön	Gul	Röd
Sammanställning av kontrollpunkter	349	149	175	25
	100 %	43 %	50 %	7 %

Landstingets omfattande strukturella verksamhetsförändringar och investeringar gör det särskilt viktigt att säkerställa att de risker som är kopplade till genomförandet hanteras löpande och ur ett koncernperspektiv. Detta gäller särskilt risker som är kopplade till:

- utskifte av vård i enlighet med Framtidsplan för hälso- och sjukvården
- högre utgifter och kostnader än planerat inom ramen för pågående investeringar
- tidplaner och kvalitet i överlämnande/mottagande samt leveranser inom koncernens projekt och upphandlingar
- koncernens mål- och ekonomistyrning samt ekonomiska resultat.

8. Hälso- och sjukvård

Invånarna i Stockholms län ska ha god tillgång till en kunskapsbaserad, ändamålsenlig och säker vård som håller en hög servicenivå och ges på lika villkor. Alla invånare ska ha rätt till vård av samma höga kvalitet och med god tillgänglighet, oavsett ekonomiska villkor eller var i länet man bor. Därutöver ska patientens möjlighet till valfrihet vara stor. Framtidsplan för hälso- och sjukvården ligger till grund för det omfattande förändringsarbete som pågår inom hälso- och sjukvården.

8.1 Övergripande hälso- och sjukvård

För att möta invånarnas ökade behov av hälso- och sjukvård görs stora satsningar under 2016. I tabellen nedan visas det samlade resultatet för landstingets hälso- och sjukvård som bedrivs i förvaltnings- och bolagsform.

Resultat[1] Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse Prognos - budget	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter						
Patientavgifter	884	892	1 405	1 407	-2	1 383
Landstingsbidrag	35 789	34 490	53 684	53 684	0	51 735
Övriga intäkter	5 304	5 296	8 324	7 976	348	8 386
Summa verksamhetens intäkter	**41 977**	**40 678**	**63 413**	**63 067**	**346**	**61 504**
Bemanningskostnader	-16 774	-16 441	-26 204	-26 041	-164	-25 424
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-12 364	-11 617	-18 806	-18 394	-412	-18 209
Övriga kostnader	-11 249	-10 929	-17 498	-17 508	10	-16 938
Summa verksamhetens kostnader	**-40 387**	**-38 987**	**-62 508**	**-61 943**	**-565**	**-60 571**
Avskrivningar	-433	-432	-759	-774	14	-649
Finansnetto	-9	-88	-108	-94	-14	-724
Resultat	**1 148**	**1 171**	**37**	**256**	**-219**	**232[2]**

[1] Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje ingår inte i resultattabellen.

[2] Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader och återbetalning ifrån AFA Försäkring.

Resultatet för den samlade hälso- och sjukvården per augusti uppgår till 1 148 miljoner kronor. För helåret prognostiseras ett resultat på 37 miljoner kronor, vilket är 219 miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen förklaras huvudsakligen av högre kostnader för externt köpt hälso- och sjukvård från privata utförare inom primärvård och geriatrik. För en långsiktigt hållbar ekonomi måste de senaste årens kostnadsutvecklingstakt dämpas, vilket kräver en stärkt kostnadskontroll hos samtliga parter. Av stor vikt är det pågående arbetet inom hälso- och sjukvårdsnämnden med åtgärder för att anpassa kostnadsnivån under kommande år för att leva upp till resultatkraven i budget och nå en ekonomi i balans.

Samtliga sjukvårdsproducenter upplever svårigheter att rekrytera sjuksköterskor, vilket påverkar såväl antalet disponibla vårdplatser som vårdproduktionen.

Den 1 januari 2016 ingicks omställningsavtal, trepartsavtal för 2016–2019 mellan respektive akutsjukhus, beställare genom hälso- och sjukvårdsnämnden och ägare genom landstingsstyrelsen. Avtalen innebär att den ekonomiska ramen i huvudsak utgörs av en fast uppdragsersättning som kompletteras med en målrelaterad ersättning som utgår från den producerade vårdvolymen.

8.1.1 Framtidsplan för hälso- och sjukvården

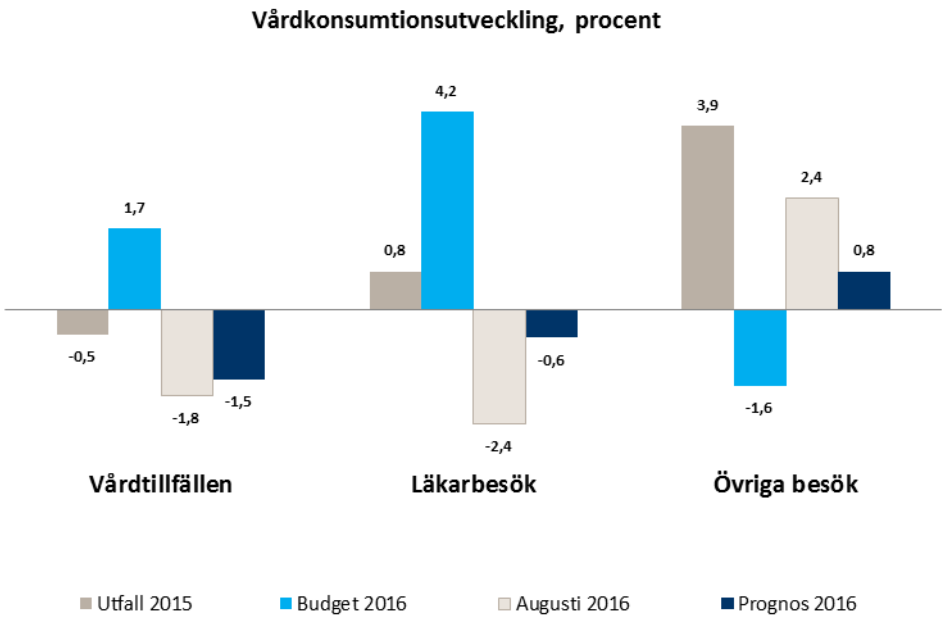
Arbetet med Framtidsplanen är nu i en genomförandefas. Tidigare års analyser och utredningar ligger till grund för de förändringar som genomförs. Framtidsplanen innebär att en större del av vården ska ske hos vårdgivare utanför akutsjukhusen. Under det första halvåret har antalet vårdtillfällen vid akutsjukhusen fortsatt att minska.

I början av året genomfördes förändringar i bröstcanceruppdraget, då uppdrag fördes från Danderyds sjukhus till Capio S:t Görans Sjukhus och Södersjukhuset. Den nya akutmottagningen vid Capio S:t Görans Sjukhus invigdes i slutet av april. I början av juni överlämnades nyckeln till den första vårdbyggnaden vid Nya Karolinska Solna, NKS. Förberedelserna för att flytta in thorax- och barnsjukvården där i november fortsätter enligt plan.

De centrala förvaltningarnas arbete med att skapa förutsättningar för förändringarna fortlöper. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar bland annat med utveckling av patientvägledning och det akuta omhändertagandet med närakuter. Landstingsstyrelsens förvaltnings viktigaste åtaganden är att ge bättre förutsättningar för kompetens-försörjning, utveckling av IT samt ledning av de strategiska fastighetsinvesteringarna.

8.1.2 Konsumtion av vård

Vårdkonsumtionen avser den totala vårdkonsumtionen för alla invånare i Stockholms län, det vill säga för både hälso- och sjukvårdsnämnden och Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Vårdtillfällen

Vårdkonsumtionen per augusti uppgår till cirka 210 300 vårdtillfällen, vilket är 1,8 procent lägre i jämförelse med motsvarande period 2015. Inom den somatiska specialistsjukvården och psykiatrin är antalet vårdtillfällen 2,4 respektive 5,7 procent färre än motsvarande period föregående år. Antalet geriatriska vårdtillfällen har ökat med 5,9 procent. Totalt är helårsprognosen för vårdtillfällen 1,5 procent lägre än 2015.

Läkarbesök

Läkarbesök inom samtliga vårdgrenar, exklusive avancerad sjukvård i hemmet, ASiH, uppgår per augusti till cirka 5 111 000 besök, vilket är 2,4 procent lägre i jämförelse med motsvarande period 2015. Inom primärvården är antalet läkarbesök 5,0 procent lägre än motsvarande period föregående år. Antalet läkarbesök inom den somatiska specialistsjukvården och psykiatrin är 0,9 respektive 0,3 procent högre än motsvarande period föregående år. För läkarbesök är prognosen för helåret 0,6 procent lägre än 2015.

Övriga vårdgivarbesök

Övriga vårdgivarbesök, som till exempel besök hos sjuksköterska eller sjukgymnast/fysioterapeut, uppgår per augusti till cirka 6 659 100 besök, vilket är 2,4 procent högre i jämförelse med motsvarande period 2015. Inom geriatriken och primärvården är antalet övriga vårdgivarbesök 6,0 respektive 3,1 procent högre än motsvarande period föregående år. Även inom den somatiska specialistsjukvården har antalet besök ökat med 2,8 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Inom psykiatrin är antalet övriga vårdgivarbesök 2,4 procent lägre än

motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret är att övriga vårdgivarbesök förväntas bli 0,8 procent högre än 2015.

Förlossningsvård
Förlossningsvården innefattar såväl öppen som sluten vård och i slutenvårdens produktion ingår utöver förlossningar även för- och eftervård. Besöken inom förlossningsvården uppgår per augusti till cirka 51 600 besök, vilket är 0,4 procent högre än motsvarande period föregående år. Totalt uppgick antalet slutenvårdstillfällen till cirka 16 500, varav cirka 15 100 var förlossningar. Det är 4,1 respektive 5,0 procent högre än motsvarande period 2015. I april avvecklades Södra BB:s förlossningsverksamhet på Södersjukhuset och i maj avvecklade BB Sophia sin verksamhet, vilket har påverkat förlossningsvården vid övriga kliniker i länet.

Prehospital vård
Med anledning av övergången till ambulanssjukvårdens nya IT-system – Framtidens prehospitala plattform, FRAPP – finns det inte kvalitetssäkra uppgifter över antalet utförda uppdrag för den vägburna ambulanssjukvården. Uppdragen för liggande persontransporter har minskat med 10 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år, vilket motsvarar 2 600 transporter. Minskningen förklaras av ett aktivt arbete med att rätt målgrupp ska omfattas av tjänsten.

Det totala antalet ambulanser i länet uppgår till 74 stycken, inklusive en utomläns- och två intensivvårdsambulanser. I maj driftsattes en ny intensivvårdsambulans som ska vara i drift under vardagar.

Tandvård
Antalet vuxna som har erhållit nödvändig tandvård har ökat med 5,3 procent till 21 363 stycken i jämförelse med samma period föregående år. De vanligaste behandlingarna för dessa patienter är profylax, lagningar och tandborttagningar.

Antalet vuxna som behandlades som ett led i en sjukdomsbehandling är mer eller mindre oförändrat i jämförelse med samma period föregående år och uppgår till 4 728 stycken. Helårsprognosen för 2016 beräknas till 6 800 behandlingar, vilket är i nivå med budget.

Antalet påbörjade tandregleringsbehandlingar har ökat med 18,9 procent till 3 938 stycken i jämförelse med samma period föregående år. Helårsprognosen för 2016 ligger i nivå med budget.

Väntetiden till behandling av barn och ungdomar inom specialisttandvården håller sig inom den avtalade maxgränsen på två månader och ligger därmed på samma nivå som föregående år.

8.2 Ekonomisk uppföljning av egenproducerad vård

8.2.1 Akutsjukhus

Stockholms läns landsting har sex akutsjukhus som bedrivs i landstingets egen regi. Akutsjukhusens uppdrag är främst att tillgodose länets invånares behov av akuta och planerade behandlingar och besök. I uppdraget ingår även att bedriva forskning, utbildning och utveckling, samt rikssjukvård och vård till invånare i andra landsting enligt avtal.

Resultat akutsjukhusen Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse prognos-budget	Justerat resultat 2015[1]
Karolinska Universitetssjukhuset	-44	-219	30	30	0	-98
Södersjukhuset AB	125	43	20	9	11	59
Danderyds Sjukhus AB	81	12	7	7	0	-18
TioHundra AB	-7	-10	-27	0	-27	-18
Södertälje Sjukhus AB	23	-7	21	3	18	-16
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	41	8	30	1	29	16
Akutsjukhusen totalt	**219**	**-174**	**80**	**51**	**30**	**-75**

[1] Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader och återbetalning ifrån AFA Försäkring.

Det samlade resultatet för akutsjukhusen uppgår per augusti till 219 (-174) miljoner kronor, vilket är 393 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Samtliga akutsjukhus visar upp en resultatförbättring i jämförelse med föregående år. Resultatförbättringarna beror huvudsakligen på ett aktivt arbete med ett flertal åtgärder. Akutsjukhusen arbetar med att guida patienterna till rätt vårdnivå och rätt vårdgivare enligt LEON-principen[14]. Därutöver är resultatförbättringarna kopplade till att sjukhusen nu får en fast ersättning i enlighet med omställningsavtalet. Omställningsavtalen möjliggör även en ökad polikliniserings, det vill säga att vård som tidigare utfördes inom slutenvården nu utförs inom öppenvården.

Det prognostiserade resultatet för akutsjukhusen för 2016 uppgår till 80 miljoner kronor, i jämförelse med årets budget som uppgår till 51 miljoner kronor. Södersjukhuset AB, Södertälje Sjukhus AB och S:t Eriks Ögonsjukhus AB räknar med att förbättra sina resultat med 11 miljoner kronor, 18 miljoner kronor respektive 29 miljoner kronor i jämförelse med budget. TioHundra AB försämrar sitt beräknade resultat för året med 27 miljoner kronor, vilket är kopplat till ökade pensionskostnader som den sänkta diskonteringsräntan för 2016 medför. Bolaget erhåller ett aktieägartillskott som kompensation för detta.

[14] LEON-principen, Lägsta Effektiva Omhändertagande-Nivå, innebär att fördela arbetsuppgifter inom ett vårdteam till lägsta effektiva omhändertagandenivå.

Inom akutsjukhusens verksamheter har det under 2016 upprättats åtgärdsprogram för att säkerställa och möjliggöra en ekonomi i balans och för att nå det budgeterade resultatkravet. Åtgärdsprogrammen, som innefattar såväl förbättrings- och effektiviseringsåtgärder som kostnadsbesparingar i samband med anpassning till framtidens hälso- och sjukvård, har dämpat den tidigare höga kostnadsökningstakten.

Akutsjukhusens åtgärdsprogram för 2016 uppgår till cirka 450 miljoner kronor, varav cirka 245 miljoner kronor har uppnåtts till och med augusti.

8.2.2 Stockholms läns sjukvårdsområde

Stockholms läns sjukvårdsområde ansvarar för landstingsägd primärvård, psykiatri för barn och ungdomar, vuxna samt äldre och har även specialiserad beroendevård och rättspsykiatri. Primärvården omfattar vårdcentraler, närakuter, barn- och mödrahälsovård, ungdomsmottagningar samt rehabiliteringsenheter. De bedriver även hjälpmedelsverksamhet, habilitering, geriatrik samt avancerad sjukvård i hemmet.

Resultatet per augusti 2016 uppgår till 178 miljoner kronor, vilket är 20 miljoner kronor högre än den periodiserade budgeten. För helåret prognostiseras med ett resultat på 100 miljoner kronor, i enlighet med budget.

Utifrån nya ägardirektiv har Stockholms läns sjukvårdsområde en roll som god mottagare av vård i etableringen av Framtidsplanens nätverkssjukvård. Under 2016 startar Stockholms läns sjukvårdsområde Centrum för cancerrehabilitering och Centrum för reumatologi.

9. Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken är viktig för att underlätta regionens utveckling och tillväxt. Det pågår ett stort arbete för att bygga ut och modernisera kollektivtrafiken. Målet är att skapa en kollektivtrafik i världsklass för att möta de behov Stockholmsregionen står inför.

9.1 Övergripande kollektivtrafik

Trafiknämnden ansvarar för kollektivtrafiken på land (AB Storstockholms Lokaltrafik), på vatten (Waxholms Ångfartygs AB) och för personer med funktionsnedsättning.

Resultat Trafiknämnden Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse prognos-budget	Bokslut 2015
Verksamhetens intäkter						
Biljettintäkter	4 893	4 700	7 495	7 301	195	7 239
Landstingsbidrag	6 574	6 086	9 634	9 634	0	8 938
Övriga intäkter	2 488	2 046	3 875	3 362	512	3 323
Summa verksamhetens intäkter	**13 954**	**12 832**	**21 004**	**20 297**	**707**	**19 500**
Verksamhetens kostnader						
Bemanningskostnader	-335	-315	-547	-538	-10	-520
Köpt trafik	-8 886	-8 632	-13 463	-13 576	114	-13 105
Övriga kostnader	-2 196	-1 581	-3 581	-3 077	-504	-2 940
Summa verksamhetens kostnader	**-11 416**	**-10 527**	**-17 590**	**-17 191**	**-400**	**-16 564**
Avskrivningar	-1 803	-1 546	-2 746	-2 493	-253	-2 510
Finansnetto	-329	-378	-488	-613	126	-617
Resultat	**406**	**381**	**180**	**0**	**180**	**-100**[1]

[1] Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Trafiknämndens resultat per augusti uppgår till 406 miljoner kronor vilket är 25 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. För helåret prognostiseras ett resultat på 180 miljoner kronor i jämförelse med ett budgeterat nollresultat.

Biljettintäkterna förväntas överstiga årets budget till följd av ett generellt ökat resande, samt en överströmning till dyrare biljettyper. Prognosen för övriga intäkter överstiger årets budget, vilket i huvudsak förklaras av en reavinst på cirka 450 miljoner kronor som har uppkommit vid försäljning av en tomträtt inom Slakthusområdet.

Även prognosen för övriga kostnader överstiger årets budget, vilket bland annat beror på kostnader avseende Spårväg City, Brommadepån, Spårväg Linje 4 och Roslagsbanan till Arlanda, samt kostnader som är kopplade till Hornsbergsdepån.

Förändrade avskrivningsplaner samt nedskrivningsbehov för Fredriksdals bussdepå bidrar till ökade kostnader för avskrivningar, medan det låga ränteläget bidrar till ett lägre finansnetto.

I januari 2016 påbörjades effektiviseringar inom busstrafiken för cirka 100 miljoner kronor. Kundnöjdhet, produktion och punktlighet har behållits trots förändringarna. Leveransen av nya pendeltåg har påbörjats och testkörning samt förarutbildning pågår inför invigningen av Citybanan 2017.

Trafikupphandlingen av skärgårdstrafik har överprövats av fem parter och interimsavtal är tecknade i väntan på dom. Kammarrätten beslutade i september till Stockholms läns landstings nackdel vilket innebär att upphandlingen ska göras om. Domen i kammarrätten kan överklagas till högsta förvaltningsdomstolen.

Två nya pendelbåtslinjer har startats under året: Riddarfjärden samt Sjövägen.

9.1.1 Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län

Stockholms läns landsting ansvarar enligt kollektivtrafiklagen för att ta fram ett regionalt trafikförsörjningsprogram, vilket är det viktigaste styrdokumentet för kollektivtrafikens utveckling i regionen. En väsentlig del av programmet utgörs av långsiktiga mål som ska vara styrande för utformningen av den upphandlade trafiken och vägledande för den kommersiella trafiken. Strategier, åtgärder och beslut ska baseras på dessa mål som därmed utgör en grund för utvecklingen inom buss- och spårtrafiken, kollektivtrafiken på vatten samt färdtjänsten.

Ett förslag till nytt trafikförsörjningsprogram har varit ute på remiss, efter att inriktningen har diskuterats i samråd med länets kommuner, andra myndigheter, angränsande län, trafikföretag och intresseorganisationer. I jämförelse med det nu gällande trafikförsörjningsprogrammet innehåller det nya förslaget bland annat en utvecklad målmodell och ett starkare fokus på resurseffektivitet och hållbar utveckling. I arbetet med programmet görs avstämningar mot den regionala utvecklingsplanen, RUFS, som också är under revidering, för att säkerställa att dessa båda styrdokument är ömsesidigt förstärkande. Landstingsfullmäktige väntas fatta beslut om ett reviderat trafikförsörjningsprogram under 2017.

9.1.2 Resande

Resande kollektivtrafik Totalt tusental	Utfall 2016 aug	Utfall[1] 2015 aug	Föränd. %	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse prognos-budget	Bokslut 2015
Kollektivtrafik på land, påstigande[2]	2 846	2 767	2,9 %	2 920	2 920	0,0 %	2 841
Kollektivtrafik på vatten, passagerare[3]	4 139	4 059	2,0 %	5 409	4 218	28,2 %	4 570
Kollektivtrafik för personer med funktionsnedsättning, resor[4]	2 716	2 638	3,0 %	4 219	4 130	2,2 %	4 114

[1] Föregående års värden kan skilja sig mot tidigare rapporterats då justeringar görs retroaktivt.
[2] Redovisningen sker med en månads fördröjning. Prognos och budget avser påstigande en vanlig
[3] Pendelbåtslinje 80 Sjövägen och linje 85 Riddarfjärden ingår i utfall och prognos.
[4] Innefattar färdtjänstresor, sjuk- och tjänsteresor.

Inom kollektivtrafiken på land har antalet påstigande ökat något, med 2,9 procent, i jämförelse med motsvarande period föregående år. Den största ökningen återfinns inom trafikslaget lokalbanor där antalet påstigande har ökat med 8 procent, vilket till stor del beror på att Lidingöbanan har öppnats. Årets prognos är i nivå med årets budget.

Även inom kollektivtrafiken på vatten har antalet passagerare ökat något, med 2,0 procent, i jämförelse med motsvarande period föregående år. Ökningen syns även i årets prognos som pekar på en ökning med 28,2 procent i jämförelse med årets budget. Ökningen förklaras främst av de nya pendelbåtslinjerna 80 Sjövägen och 85 Riddarfjärden.

Inom kollektivtrafiken har antalet resor för personer med funktionsnedsättning ökat med 3,0 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Ökningen återspeglas även i årets prognos som pekar på en ökning med 2,2 procent i jämförelse med årets budget. Detta förklaras delvis av att antalet personer med färdtjänsttillstånd har ökat, men också av att den tidigare tendensen med ett minskat resande med färdtjänsttaxi har brutits.

10. Övrig verksamhet

Den övriga verksamheten inom Stockholms läns landsting omfattar landstingsstyrelsens förvaltning, kulturnämnden, patientnämnden, tillväxt- och regionplanenämnden, landstingsrevisorerna, Landstingshuset i Stockholm AB, AB Stockholms läns landstings Internfinans, koncernfinansiering samt skadekontot.

10.1 Övergripande övrig verksamhet

Landstingsstyrelsens förvaltning

Landstingsstyrelsens förvaltning biträder landstingsstyrelsen i att leda, styra och samordna landstingets angelägenheter och verksamheter. Förvaltningens resultat till och med den sista augusti uppgick till 133,9 miljoner kronor. Prognosen för året uppgår till 110 miljoner kronor, att jämföra med det budgeterade nollresultatet för året.

Kulturnämnden

Kulturnämnden verkställer landstingets kulturpolitik och svarar för satsningarna inom kulturområdet. I uppdraget ingår att fastställa årsanslag för externt stöd till länets kulturaktörer, föreningsliv och studieförbund, liksom till den egna förvaltningen som även innefattar Film Stockholm. Per den sista augusti redovisas ett överskott om 7,2 miljoner kronor. Prognosen för helåret är ett underskott om cirka 1 miljon kronor.

Patientnämnden

Patientnämnden fungerar som en objektiv instans för kontakt med både patienter och personal och har också till uppgift att förordna stödpersoner. Periodens resultat uppgår till 1,8 miljoner kronor. Prognosen för helåret är ett nollresultat.

Tillväxt- och regionplanenämnden

Tillväxt- och regionplanenämnden ansvarar för regionplaneringen och de regionala utvecklingsfrågorna inom landstinget, bland annat glesbygdsfrågor och naturvård. Periodens resultat uppgår till 5,9 miljoner kronor. Prognosen för helåret 2016 är ett nollresultat.

Landstingsrevisorerna

Revisorerna och lekmannarevisorerna är landstingsfullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i landstingsstyrelsen, nämnder, bolag och stiftelser. Resultatet till och med augusti är 6 miljoner kronor. Prognosen visar i likhet med budget på ett nollresultat.

Landstingshuset i Stockholm AB

Bolaget är moderbolag åt landstingets bolag, exklusive AB Storstockholms Lokaltrafik som ägs direkt av landstinget, och bedriver ingen egen

verksamhet. Moderbolagets utfall för perioden uppgår till 234,6 miljoner kronor. Det positiva resultatet inkluderar återförda nedskrivningar av aktier i dotterbolagen med 243,6 miljoner kronor. Prognosen för helåret uppgår till -31,3 miljoner kronor, vilket är enligt budget. Prognosen avseende nedskrivningar, återförda nedskrivningar och koncernbidrag är svårbedömd på helårsbasis och ingår inte i bolagets årsprognos.

AB Stockholms läns landstings Internfinans
AB Stockholms läns landstings Internfinans uppgift är att vara en internbank för Stockholms läns landsting. Bolaget ska på affärsmässiga grunder bistå landstinget, dess förvaltningar, bolag och stiftelser med att förvalta central likviditet, låna upp medel på kapitalmarknaden och bedriva utlåning för investeringar till landstingets förvaltningar och bolag. Periodens resultat uppgår till 3,4 miljoner kronor. Prognosen för helåret uppgår till 3,6 miljoner kronor och budgeten för helåret uppgår till 3 miljoner kronor.

Koncernfinansiering
Koncernfinansiering är landstingets centrala redovisningsenhet där poster av landstingsövergripande karaktär redovisas, såsom skatteintäkter. Enheten har inga anställda och bedriver ingen egen verksamhet. Periodens resultat uppgår till 66 miljoner kronor. Prognosen för helåret uppgår till -1 022 miljoner kronor och budgeten uppgår till -1 748 miljoner kronor.

Skadekontot
Skadekontot är Stockholms läns landstings försäkringssystem föregendoms- och följdskadeförsäkring. Skadekontot redovisar ett positivt resultat på 3,0 miljoner kronor per augusti månad. Årsprognosen beräknas till ett nollresultat.

10.1.1 Fastigheter inom hälso- och sjukvård
Landstingsfastigheter Stockholm är en resultatenhet inom Stockholms läns landsting där den ekonomiska redovisningen av landstingets vårdfastigheter sker. Fastigheterna förvaltas av Locum AB enligt avtal och ägardirektiv med Stockholms läns landsting.

Fastighetsbeståndet utgörs i huvudsak av sju akutsjukhus, varav två universitetssjukhus, nio mindre sjukhus samt ett antal vårdcentraler, psykiatriska mottagningar och tandvårdskliniker.

Landstinget genomför nu en av de största satsningarna någonsin för framtidens hälso- och sjukvård. Framtidsplanen innebär att landstinget bygger nytt, rustar upp och utvecklar arbetssätt som förstärker vården och ger en tillgängligare och effektivare vård där fler patienter får rätt vård, i rätt tid och på rätt plats. Landstinget planerar att investera drygt 29 miljarder kronor inom hälso- och sjukvården för perioden 2016 till 2020.

På samtliga akutsjukhus i länet pågår omfattande upprustningar, samt ny- och ombyggnationer. Investeringar görs i Södersjukhuset, Karolinska Huddinge, Södertälje sjukhus, Danderyds sjukhus och S:t Görans sjukhus. Stora satsningar görs även på övriga sjukhus som har specialistvård och husläkarverksamhet, till exempel Sollentuna, Nacka och Löwenströmska sjukhuset.

10.1.2 3R Framtidens vårdinformationsmiljö

Programmet 3R Framtidens vårdinformationsmiljö, 3RFvm, inleddes under 2014 tillsammans med Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Uppdraget är att gemensamt definiera och skapa framtidens vårdinformationsmiljö inom hälso- och sjukvårdsområdet för att möta behoven från innevånare, vårdverksamheter och forskning.

Uppdraget under året har varit att ta fram och förankra styrande principer och samarbetsformer internt för programarbetet, samt att leda och samordna programmets leveranser. Vidare har samarbetet med 108K (ett samarbete mellan Kommunförbundet Stockholms län, Kommunförbundet Skåne och VästKom) utvecklats och detaljerats. Programarbetet har pågått under 2016 inom flera områden.

Ett målbildsarbete har genomförts som beskriver framtidens informationsmiljö utifrån ett verksamhetsperspektiv, informatik och ett tekniskt perspektiv, samt krav på informationssäkerhet. Rapporten ger en inriktning för programmets kommande initiativ, bland annat upphandling och implementering, samt regionala utvecklingsbehov.

Detaljering av programmets effektmål har genomförts. Ett scenarioarbete för att få en gemensam bild av ett visionärt önskat läge av patienternas väg i vården har genomförts, samt kompletterats med en genomlysning av ytterligare områden som avser vårdadministrativa processer. Arbetet utgör en grund till upphandlingen och vidare kravställning. Arbetet med upphandlingen sker i samarbete med Västra Götalandsregionen.

Stockholms läns landstings kostnaderna för det centrala programkontoret uppgår per den sista augusti till 1,4 miljoner kronor (36 procent). Budgeten för landstinget uppgår till 2,0 miljoner kronor och prognosen till 2,6 miljoner kronor.

Investeringsutgifterna för det centrala programmet, 3RFmv, uppgår per den sista augusti till 11,1 miljoner kronor. Därtill kommer upparbetade utgifter i Västra Götalandsregionen på 8,2 miljoner kronor, totalt 19,3 miljoner kronor, varav 50 procent finansieras av Stockholms läns landsting. Budget och prognos för 2016 uppgår till 20,0 miljoner kronor.

11. Arbetsgivare för framtiden

Stockholms läns landsting är en attraktiv och konkurrenskraftig arbetsgivare. Genom rätt kompentens inom organisationen säkerställs en god hälso- och sjukvård, en väl fungerande kollektivtrafik, ett rikt kulturliv och en god planering för att möta regionens tillväxt.

11.1 En attraktiv arbetsgivare och tryggad kompetensförsörjning

Antal anställda	2016 augusti	2015 augusti	Förändr. %	Kvinnor %	Män %
Hälso och sjukvård inkl. tandvård[1]	42 456	42 738	0,0	80	20
Trafik[2]	707	648	0,1	53	47
Fastighetsverksamhet	289	307	-0,1	50	50
Övrig verksamhet[3]	1 096	1 042	0,1	51	49
Totalt	**44 548**	**44 735**	0,0	**79**	**21**
Varav inom förvaltningarna	29 650	30 116	0,0	78	22
Varav inom bolagen	14 898	14 619	0,0	82	18
Sysselsättningsgrad (%)	97	97	0,0	96	98
Heltidsanställda (%)	88	87	1,0	86	93
Antal årsarbetare[4]	43 189	42 976	0,0	79	21

[1] *I underlaget ingår även alla anställda i TioHundra AB som ägs av landstinget tillsammans med Norrtälje kommun med 50 procent var.*

[2] *Trafikförvaltningen och förvaltning för utbyggd tunnelbana.*

[3] *I övrig verksamhet ingår kulturförvaltningen, MediCarrier AB, landstingsstyrelsens förvaltning inklusive NKS Bygg, landstingsrevisorerna, patientnämndens förvaltning, tillväxt- och regionplaneförvaltningen och AB SLL Internfinans.*

[4] *Sysselsättningsgrad i förhållande till antal anställda.*

Lönebildning

För att bättre möta de utmaningar som Stockholms läns landsting står inför har landstingsfullmäktige beslutat om en utvecklad och tydligare ägarstyrning. Detta ställer krav på bättre samordning och samverkan inom landstinget. För att möta dessa behov har ett åtgärdsprogram tagits fram. Mot bakgrund av ovanstående har det konstaterats att det finns behov av ett mer samlat grepp om lönebildningen, vilket har resulterat i några konkreta, gemensamma åtgärder. Exempel på åtgärder är ett gemensamt förhållningssätt med avseende på lönenivån för nyutbildade sjuksköterskor, samt riktlinjer för att motverka en osund konkurrens inom landstinget.

Systematisk kompetensplanering

Införandet av landstingets modell för kompetensplanering, KOLL, inklusive IT-verktyget ProCompetence fortsätter. I dagsläget har 67 procent av landstingets förvaltningar och bolag infört eller påbörjat införandet, vilket innebär att målet för 2016 kommer att uppnås. Nästan 10 000 medarbetare har valt roll och skattat sin kompetens som underlag till planering av kompetensutveckling.

Chef och ledarskap
Som en del av den föreslagna kompetensförsörjningsstrategin återfinns en strategi för chef- och ledarskap. Enligt denna ska chefer i landstinget vara tydliga arbetsgivare med mandat och förutsättningar att driva och utveckla verksamheten tillsammans med medarbetarna, samt bidra till att landstinget som helhet uppnår uppsatta mål. Utifrån de riktlinjer för chefsförsörjning som tagits fram, säkerställs tillgången på chefer genom ett systematiskt och långsiktigt arbete med chefsförsörjning och chefsutveckling på alla nivåer.

Hälsofrämjande arbetsmiljö
I mars infördes Arbetsmiljöverkets nya föreskrift Organisatorisk och social arbetsmiljö. Informations- och utbildningsinsatser har genomförts med syftet att säkerställa att landstingets chefer och arbetsledare har kunskaper i hur ohälsosam arbetsbelastning och kränkande särbehandling förebyggs, att arbetstidernas förläggning inte leder till ohälsa och att den teknik som används är utformad och anpassad till det arbete som ska utföras. För att öka frisktalen och bidra till minskad sjukfrånvaro har särskilda satsningar gjorts i samverkan med företagshälsovården och Försäkringskassan.

Åtgärder med inriktning på att stödja chefer att arbeta hälsofrämjande med fokus på insatser för att förebygga negativ stress och psykisk ohälsa har genomförts. Exempelvis har Stockholms läns sjukvårdsområde startat ett sjukfrånvaroprojekt med syftet att sänka sjukskrivningstalen och skapa hållbarhet över tid.

Med stöd av landstingets projekt Arbetsmiljölyftet har aktiva insatser gjorts för att utveckla arbetsorganisation, arbetssätt och arbetstider inom hälso- och sjukvårdens verksamheter. I enlighet med landstingets nya policy och riktlinjer för säkerhet har arbetet för att förebygga, bemöta och följa upp hot och våld varit ett prioriterat område i det strategiska arbetsmiljöarbetet.

Sjukfrånvaro
Det genomsnittliga antalet sjukdagar per anställd är hittills i år 14 dagar, 15 för kvinnor och 8 för män. Motsvarande siffror för samma period föregående år var 13, 15 och 8, således en liten ökning.

Varje verksamhet har ett arbetsgivaransvar för att arbetsmiljölagstiftningen följs och för att förebygga ohälsa i enlighet med landstingets övergripande styrdokument, samt att främja tidig rehabilitering och återgång i arbete.

Bilden av arbetsgivaren Stockholms läns landsting
Arbetet med att öka kännedomen om arbetsgivaren Stockholms läns landsting och att förstärka bilden av landstinget som en attraktiv arbetsgivare pågår kontinuerligt. Landstingets verksamheter inom hälso- och sjukvården tog emot högstadieelever på prao. Sommarjobbsatsningen

för ungdomar i åldrarna 16–18 år fortsatte. Arbetsgivarsidorna på landstingets hemsida har utvecklats.

Jämställdhet, jämlikhet och mångfald
Fyra av årets nio utbildningar i jämställdhet, jämlikhet och mångfald har genomförts. Under året har 17 personer erbjudits praktikplats inom landstingets förvaltningar och bolag utifrån det arbete som bedrivs för personer med funktionsvariationer inom Stockholms läns landsting.

En webbaserad utbildning, Etnicitet, normer och möten i vardagen, har tagits fram och lanseras i slutet av året. Arbetet med att sprida landstingets Hbtq-policy fortgår och förstärks under hösten.

Kompetensförsörjning i vården
Ett förslag till kompetensförsörjningsstrategi har tagits fram för beslut i november 2016. Strategin syftar till att landstingets verksamheter ska ha rätt och tillräcklig kompetens för att uppnå fullmäktiges mål.

Det är fortsatt svårt att rekrytera sjuksköterskor och omsättningen är relativt hög. Det pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete kring hur introduktion av nyanställda ska förbättras, och ett längre introduktionsprogram för nyutexaminerade sjuksköterskor genomförs. Arbetsgrupper har tillsatts för att utveckla kompetensstegar för sjuksköterskor och undersköterskor. Inom hälso-och sjukvårdens verksamheter pågår utveckling av uppgiftsväxling och av nya arbetssätt för att säkerställa att rätt kompetens används för rätt arbetsuppgift. Ett arbete för behovsstyrd resursplanering av läkare har påbörjats.

Sommaren har ställt krav på god planering och samverkan inom hälso-och sjukvårdens verksamheter. Bemanningen har lösts genom samarbete mellan enheter och yrkeskategorier, samt extra ersättningar för förskjuten semester eller extraarbetspass.

Landstinget samverkar med högskolor, universitet, gymnasie- och yrkeshögskolor med avseende på verksamhetsintegrerat lärande, VIL. Ett nytt regionalt ALF-avtal mellan landstinget och Karolinska institutet trädde i kraft under 2016, vilket innebär att en ny samverkansorganisation är under uppbyggnad.

Stockholms läns landsting avser att successivt avveckla uppdragsutbildning för specialistsjuksköterskor. Istället görs en satsning på studielön för sjuksköterskor som påbörjar reguljär specialistsjuksköterskeutbildning inom områden som verksamheterna har prioriterat utifrån kompetensbehov.

12. Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys

12.1 Resultaträkning, koncernen och landstinget

Mkr		Koncernen					Landstinget	
		Utfall 2016	Utfall 2015	Prognos 2016	Budget 2016	Bokslut 2015	Utfall 2016	Utfall 2015
	Not	jan-aug	jan-aug				jan-aug	jan-aug
Verksamhetens intäkter	2,3	13 715	12 589	20 320	18 939	19 417	6 241	6 049
Verksamhetens kostnader	2,3	-54 858	-51 591	-85 064	-84 453	-80 513	-50 464	-47 724
Avskrivningar		-2 985	-2 697	-4 707	-4 467	-4 237	-989	-968
Verksamhetens nettokostnader		**-44 128**	**-41 699**	**-69 451**	**-69 981**	**-65 334**	**-45 213**	**-42 643**
Därav jämförelsestörande poster[1)]		258	85	425		-103	-168	195
Skatteintäkter		44 416	41 986	66 580	66 922	62 990	44 416	41 986
Generella statsbidrag		3 756	3 353	5 634	4 975	5 128	3 756	3 353
Inkomst- och kostnadsutjämning		-964	-570	-1 446	-1 486	-855	-964	-570
Summa samlade skatteintäkter		**47 208**	**44 769**	**70 768**	**70 411**	**67 264**	**47 208**	**44 769**
Finansiella intäkter		71	63	96	80	102	470	438
Finansiella kostnader		-758	-780	-1 603	-1 690	-2 048	-784	-716
Finansnetto		**-687**	**-717**	**-1 506**	**-1 610**	**-1 945**	**-314**	**-279**
Därav jämförelsestörande poster[2)]						-488		
Resultat		**2 393**	**2 353**	**-189**	**-1 180**	**-15**	**1 681**	**1 847**

Resultat enligt balanskrav					
Resultat	2 393	2 353	-189	-1 180	-15
Reavinster	-714	-2	-714		-144
Resultat efter balanskravsjusteringar	**1 679**	**2 351**	**-903**	**-1 180**	**-159**
Balanskravsresultat	**1 679**	**2 351**	**-903**	**-1 180**	**-159**
Synnerliga skäl					
Ianspråktagande av reserverade medel inom det egna kapitalet avseende omställningskostnader i samband med införandet av framtidens hälso- och sjukvård	0	0	903	1 180	159
Balanskravsresultat att reglera	**1 679**	**2 351**	**0**	**0**	**0**

[1)] Avser omställningskostnader samt reavinster. För 2015 avser posten återbetalning av försäkringspremier ifrån AFA Försäkring samt omställningskostnader.

[2)] Avser ränteförändring pensionsskuld.

12.2 Balansräkning, koncernen och landstinget

Mkr		Koncernen		Landstinget	
		Utfall 2016	Bokslut 2015	Utfall 2016	Bokslut 2015
	Not	jan-aug		jan-aug	
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Nyttjanderätter och andra immateriella anläggningstillgångar		160	150	28	22
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		46 970	37 878	23 948	15 834
Maskiner och inventarier		20 205	18 761	4 357	4 065
Pågående nyanläggningar, förskott avseende materiella anläggningstillgångar		30 928	35 520	16 071	20 070
Finansiella anläggningstillgångar					
Finansiella anläggningstillgångar		1 413	1 444	39 380	36 268
Summa anläggningstillgångar		**99 676**	**93 752**	**83 785**	**76 259**
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m.		551	465	339	292
Kortfristiga fordringar		5 707	7 399	4 962	6 019
Kortfristiga placeringar		0	0	0	0
Kassa och bank		2 592	3 634	654	491
Summa omsättningstillgångar		**8 850**	**11 498**	**5 955**	**6 803**
Summa tillgångar		**108 526**	**105 250**	**89 740**	**83 062**

Mkr		Koncernen		Landstinget	
		Utfall 2016	Bokslut 2015	Utfall 2016	Bokslut 2015
	Not	jan-aug		jan-aug	
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital *					
Ingående eget kapital		7 451	7 426	6 776	6 128
Övrig förändring av eget kapital		-	40	-	40
Årets resultat		2 393	-15	1 681	607
Summa eget kapital		**9 844**	**7 451**	**8 457**	**6 776**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	4	25 113	24 339	20 200	19 647
Andra avsättningar		626	589	389	368
Summa avsättningar		**25 739**	**24 929**	**20 589**	**20 015**
Skulder					
Långfristiga skulder		55 793	52 934	43 293	39 043
Kortfristiga skulder		17 150	19 936	17 401	17 228
Summa skulder		**72 943**	**72 871**	**60 694**	**56 271**
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		**108 526**	**105 250**	**89 740**	**83 062**
Panter och därmed jämförliga säkerheter		**inga**	**inga**	**inga**	**inga**
Ansvarsförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits					
bland skulderna eller avsättningarna	4	24 326	24 843	24 326	24 843
Övriga ansvarsförbindelser		774	464	15 629	15 975
Summa ansvarsförbindelser		**25 100**	**25 307**	**39 955**	**40 818**

***) Tilläggsupplysning reserverat eget kapital**	
Omstrukturering framtidens hälso- och sjukvård	
Reserverat i 2011 års bokslut	1 200
Reserverat i 2012 års bokslut	2 100
Reserverat i 2013 års bokslut	2 000
Ianspråktaget i 2015 års bokslut	-159
Summa omstrukturering	**5 141**

12.3 Kassaflödesanalys, koncern

Mkr		Koncernen		Landstinget	
		Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	Not	jan-aug 2016	jan-aug 2015	jan-aug 2016	jan-aug 2015
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		2 393	2 353	1 681	1 847
Justering för ej kassapåverkande poster	1	4 309	4 460	1 747	2 344
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*6 702*	*6 813*	*3 428*	*4 191*
Ökning(-) resp minskning(+) av förråd		-86	-28	-47	-6
Ökning(-) resp minskning(+) kortfristiga fordringar		1 800	-615	955	-733
Ökning (+) resp minskning (-) av kortfristiga skulder		-3 884	-4 871	-1 473	-2 577
Förändring av rörelsekapital		*-2 170*	*-5 514*	*-565*	*-3 316*
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**4 532**	**1 299**	**2 863**	**875**
Investeringsverksamheten					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-39	-44	-7	-9
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-8 372	-7 937	-4 747	-4 018
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		784	164	275	3
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-7 627**	**-7 817**	**-4 479**	**-4 024**
Finansieringsverksamheten					
Ökning av långfristig upplåning		3 425	9 366	5 291	9 699
Amortering av långfristiga skulder		-900	-2 984	-900	-2 984
Förändring av långfristiga fordringar		31	-208	-3 112	-3 416
Förändring av leasingfinansiering		-1 065	995	0	-1
Erhållna investeringsbidrag		562	489	500	489
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**2 053**	**7 657**	**1 779**	**3 787**
Årets kassaflöde		**-1 042**	**1 139**	**163**	**638**
Likvida medel vid årets början		3 634	334	491	34
Likvida medel vid periodens slut		2 592	1 474	654	672
Summa disponibla likvida medel		**2 592**	**1 474**	**654**	**672**
Outnyttjad checkräkningskredit		3 000	3 000	3 000	3 000
Outnyttjade avtalade krediter		12 553	8 000	12 553	8 000
Total betalningsberedskap		15 553	11 000	15 553	11 000
Not 1: Justering för ej kassapåverkande poster					
Avskrivningar		2 985	2 697	989	968
Förändring av avsättning		811	665	574	745
Realisationsresultat		-573	199	-271	-1
Övriga ej kassapåverkande poster		1 086	898	455	632
Justering för ej kassapåverkande poster		**4 309**	**4 460**	**1 747**	**2 344**

12.4 Driftredovisning

Mkr	Intäkter 2016 jan-aug	Kostnader 2016 jan-aug	Resultat 2016 jan-aug	Resultat 2015 jan-aug	Prognos helår aug	Budget 2016	Avvikelse prognos-budget
Hälso- och sjukvården							
Hälso- och sjukvårdsnämnden	38 072,3	-37 473,0	599,3	960,0	-250,0	0,0	-250,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	6 686,8	-6 509,3	177,5	281,4	100,0	100,0	0,0
Karolinska Universitetssjukhuset	11 202,2	-11 246,1	-43,9	-219,4	30,2	30,2	0,0
Södersjukhuset AB	2 956,7	-2 832,1	124,5	42,8	20,0	9,4	10,6
Danderyds Sjukhus AB	2 391,6	-2 311,1	80,5	12,2	6,5	6,5	0,0
TioHundra AB	528,0	-534,5	-6,5	-10,5	-27,4	0,0	-27,4
Södertälje Sjukhus AB	706,5	-683,4	23,1	-7,5	21,0	3,3	17,7
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	405,4	-364,5	40,9	8,2	30,0	1,3	28,7
Folktandvården Stockholms Län AB	1 060,1	-981,1	79,0	96,8	100,0	100,0	0,0
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	157,3	-150,0	7,3	4,3	2,5	0,7	1,8
Stockholm Care AB	61,8	-58,7	3,1	2,5	4,1	4,1	0,0
Hälso- och sjukvården totalt	**64 228,6**	**-63 143,8**	**1 084,7**	**1 170,8**	**37,0**	**255,5**	**-218,6**
Trafik							
Trafikförvaltningen	479,3	-441,8	37,5	20,1	-27,3	0,0	-27,3
AB Storstockholms Lokaltrafik	12 801,7	-12 475,9	325,8	295,4	145,6	0,0	145,6
Färdtjänstverksamheten	907,3	-864,2	43,1	31,9	48,3	0,0	48,3
Waxholms Ångfartygs AB	334,7	-335,5	-0,8	33,3	13,4	0,0	13,4
Trafiken totalt	**14 523,1**	**-14 117,4**	**405,7**	**380,7**	**180,0**	**0,0**	**180,0**
Kultur							
Kulturnämnden	412,8	-405,6	7,2	12,0	-1,0	0,0	-1,0
Kultur totalt	**412,8**	**-405,6**	**7,2**	**12,0**	**-1,0**	**0,0**	**-1,0**
Regionplanering							
Tillväxt- och regionplanenämnden	110,6	-104,7	5,9	5,9	0,0	0,0	0,0
Regionplanering totalt	**110,6**	**-104,7**	**5,9**	**5,9**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Övriga							
Landstingsstyrelsens förvaltning	2 694,9	-2 588,1	106,8	165,4	-22,1	0,0	-22,1
Skadekontot	9,7	-6,7	3,0	4,3	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering	52 734,6	-52 214,2	520,4	409,0	116,8	-565,7	682,5
Nya Karolinska Solna	407,0	-380,0	27,0	8,2	132,1	0,0	132,1
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	61,9	-61,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Locum AB	208,0	-211,1	-3,1	2,7	5,0	5,0	0,0
Landstingsfastigheter Stockholm	2 165,9	-1 519,3	646,6	332,5	500,3	334,9	165,4
MediCarrier AB	470,9	-463,4	7,4	5,2	4,1	0,3	3,8
Patientnämnden	16,0	-14,2	1,8	0,3	0,0	0,0	0,0
Landstingsrevisorerna	23,3	-17,3	6,0	4,9	0,0	0,0	0,0
Landstingshuset i Stockholm AB	248,3	-13,7	234,6	338,0	-31,3	-31,3	0,0
AB SLL Internfinans	11,4	-8,0	3,4	2,0	3,6	3,0	0,6
Kommunalförbundet sjukvård och omsorg	936,0	-941,3	-5,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga totalt	**59 987,9**	**-58 439,2**	**1 548,8**	**1 272,4**	**708,5**	**-253,8**	**962,3**
Koncernjusteringar	-260,8	56,8	-204,0	-322,0	25,5	0,0	25,5
S:a resultat samtliga resultatenheter	**139 002,2**	**-136 153,9**	**2 848,3**	**2 519,8**	**950,0**	**2**	**948,2**
Omställningskostnader	-0,5	-455,1	-455,7	-166,4	-1 139,1	-1 182,0	42,9
Resultat inklusive omställningskostnader	**139 001,7**	**-136 609,0**	**2 392,7**	**2 353,4**	**-189,1**	**-1 180,2**	**991,0**

*Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Bolagen inom LISABkoncernen redovisas exkl återbetalda premier ifrån AFA-Försäkring.

12.5 Investeringsredovisning

Mkr	Utfall 2016 jan-aug	Utfall 2015 jan-aug	Prognos 2016	Budget 2016	Avvikelse budget-prognos	Bokslut 2015
Hälso- och sjukvården						
Hälso- och sjukvårdsnämnden	5,3	0,9	34,0	13,6	-20,4	4,4
Stockholms läns sjukvårdsområde	54,9	40,7	77,7	65,6	-12,1	78,2
Karolinska Universitetssjukhuset	137,6	119,2	328,0	328,0	0,0	296,1
Södersjukhuset AB	58,7	61,4	162,0	145,0	-17,0	104,0
Danderyds Sjukhus AB	38,4	72,6	123,1	123,0	-0,1	100,6
Södertälje Sjukhus AB	31,1	9,6	20,0	20,0	0,0	21,6
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	4,9	6,2	12,0	12,0	0,0	12,1
Folktandvården Stockholms Län AB	34,8	28,0	58,0	58,0	0,0	87,0
Ambulanssjukvården i Storsthlm AB	5,1	6,4	14,9	12,0	-2,9	11,2
Stockholm Care AB	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hälso- och sjukvården totalt	**370,9**	**345,0**	**829,7**	**777,2**	**-52,5**	**715,3**
Trafik						
Trafikförvaltningen inkl färdtjänst	29,6	25,1	9,0	12,5	3,5	37,8
AB Storstockholms Lokaltrafik	3 267,3	4 056,9	5 864,0	6 051,1	187,1	6 294,9
Waxholms Ångfartygs AB	2,2	46,5	42,0	126,0	84,0	66,3
Trafik totalt	**3 299,0**	**4 128,5**	**5 915,0**	**6 189,6**	**274,6**	**6 399,0**
Kultur						
Kulturnämnden	0,5	1,7	0,5	0,4	-0,1	2,1
Kultur totalt	**0,5**	**1,7**	**0,5**	**0,4**	**-0,1**	**2,1**
Övriga						
Landstingsstyrelsens förvaltning	78,9	48,0	326,6	453,5	126,9	95,2
Skadekontot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Koncernfinansiering	340,7	310,3	403,0	403,0	0,0	310,3
Nya Karolinska Solna	2 691,9	2 289,1	4 409,2	4 393,1	-16,1	3 493,7
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	372,3	295,0	653,0	762,8	109,8	571,6
Locum AB	1,7	0,5	4,5	4,5	0,0	1,6
Landstingsfastigheter Stockholm	1 733,1	1 557,3	3 500,0	3 500,0	0,0	2 691,8
MediCarrier AB	1,0	3,1	4,0	4,0	0,0	4,5
Landstingsrevisorerna	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3
Övriga totalt	**5 219,7**	**4 503,4**	**9 300,4**	**9 521,1**	**220,7**	**7 169,0**
S:a investeringar	**8 890,1**	**8 978,5**	**16 045,5**	**16 488,3**	**442,8**	**14 285,4**

12.6 Tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisningsprinciper

Vid upprättandet av denna delårsrapport har samma redovisningsprinciper använts som i den senaste årsredovisningen.

Not 2 Verksamhetens intäkter och kostnader, koncernen

Mkr	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2015	Bokslut 2015
Patientavgifter sjuk- och tandvård	911	891	1 382
Resenärsintäkter	4 890	4 696	7 239
Försäljning av primärtjänster	1 321	1 226	1 936
Hyresintäkter, försäljn. övriga tjänster	2 414	2 487	3 825
Statsbidrag och övriga bidrag	2 866	2 211	3 388
Övriga intäkter	1 312	1 077	1 648
varav jämförelsestörande intäkter	*714*	*251*	*255*
Verksamhetens intäkter	**13 715**	**12 589**	**19 417**
Personalkostnader	-18 700	-18 222	-28 286
Köpt hälso- och sjukvård	-12 513	-11 427	-17 933
Köpt trafik	-8 888	-8 630	-13 103
Läkemedel	-4 662	-4 353	-6 639
Övriga material och varor m.m.	-3 078	-2 638	-4 425
Lämnade bidrag	-1 339	-1 285	-1 544
Lokalkostnader, hyra av utrustning	-1 660	-1 499	-2 512
Övriga kostnader	-4 018	-3 538	-6 072
därav jämförelsestörande kostnader	*-456*	*-166*	*-358*
Verksamhetens kostnader	**-54 858**	**-51 591**	**-80 513**

Not 3 Specifikation över realisationsresultat, koncernen

Mkr	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2015	Bokslut 2015
Övriga verksamhetsintäkter			
Realisationsvinst			
vid Landstingsfastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	273	2	101
vid SL-koncernens försäljning av övriga tillgångar	441	-	35
vid övriga enheters försäljning av materiella anläggningstillgångar	-	-	8
Övriga verksamhetskostnader			
Realisationsförlust			
vid Landstingsfastigheter Stockholms försäljning av materiella anläggningstillgångar	-2	-1	-50
vid SL-koncernens försäljning av övriga tillgångar	-	-199	-474
vid övriga försäljningar av materiella anläggningstillgångar	-4	-1	-31
Realisationsresultat netto vid försäljning av dotterföretag och materiella anläggningstillgångar	**709**	**-199**	**-411**

Not 4 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser, koncernen

Mkr	Pensioner totalt
Pensionsskuld inkl löneskatt	
Pensionsskuld enligt balansräkning per 2015-12-31	24 339
Förändring av pensionsskuld inkl löneskatt och räntedel	773
Pensionsskuld enligt balansräkning per 2016-08-31	**25 113**
därav löneskatt 4 903 mkr	

Koncernens skuld avseende individuell del uppgår 2016-08-31 till 561 mkr exkl. löneskatt och redovisas som kortfristig skuld.

Mkr	Utfall jan-aug 2016	Utfall jan-aug 2015	Bokslut 2015
Årets pensionskostnad			
Förändring av pensionsskulden under året	540	535	670
Avgiftsbestämd ålderspension	648	628	931
Utbetalning av pensioner	873	786	1 270
Löneskatt på pensioner	549	509	1 056
Övriga pensionskostnader	19	14	36
Summa pensionskostnad exkl. finansiell kostnad	**2 630**	**2 472**	**3 963**
Tillkommer räntedel på pensionskostnad	168	283	1 280
Summa pensionskostnad inkl finansiell kostnad	**2 798**	**2 755**	**5 243**
Ansvarsförbindelse			
Pensioner	19 577	20 151	19 993
Löneskatt	4 749	4 889	4 850
Summa ansvarsförbindelse inkl. löneskatt	**24 326**	**25 040**	**24 843**

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2016	8	LS 2015-0039	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att utreda möjligheten att införa en avgift för ambulanstransport i Stockholms län för genomförande från 2017 eller hösten 2016	HSN		Ja	Avrapportering sker i delårsbokslut augusti 2016.
2016	15	LS 2015-1433	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda möjligheten att uppföra en ny byggnad inom Sabbatsbergs sjukhusområde för den befintliga vården samt att utreda möjligheten att stycka av resterande del av fastigheten Sabbatsbergs sjukhus för försäljning	LS	SLL SFI	Ja	Utredningen klar och diarieförd 30 mars 2016 under LS2015-1433. Slutsatser beskrivna i budget 2017.
2016	16	LS 2015-0039	att uppdra åt landstingsstyrelsen att stärka kontrollen och uppföljningen av de ospecificerade investeringsobjekten på mindre än 100 miljoner kronor	LS	SLL Styrning och ekonomi	Delvis	SLL Styrning och ekonomi bereder och följer upp samtliga investeringar vid respektive bokslutsrapportering till landstingsstyrelsen och landstingsfullmäktige samt vid beredning av landstingets budget. Fördjupad analys kommer att ske i samband med årsbokslutet.
2016	17	LS 2015-0039	att uppdra till landstingsstyrelsen att se över ambitionsnivåer avseende beslutade och planerade investeringar så att investeringsramen för perioden 2017-2020 ej överskrids	LS	SLL Styrning och ekonomi	Ja	Översyn och omprioritering av investeringar har gjorts i samband med framtagande av budget 2017. I detta arbete har även analys utförts som lett till kostnadssänkande åtgärder.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2016	24	LS 2015-0039	att uppdra åt landstingsstyrelsen att ansvara för samordning av anskaffning och uppföljning av medicinteknisk utrustning och utrustning för informations- och kommunikationsteknologi för landstingets samlade behov	LS	SLL Juridik och upphandling	Delvis	Uppdraget att ansvara för MT och IKT inom landstingsstyrelsens på så sätt som beslutats i budget (att-sats 24) är endast delvis genomfört. Anledningen till att beslutet inte fullt ut är genomfört är att beslutet i budget 2016 bygger på en centralisering av landstingets resurser inom detta område till LSF och SLL U (se budget 13.4). Detta har ännu inte genomförts. Den omedelbara följden har blivit ökad risk för och bristande samordning med efterföljande konsekvenser.
2016	30	LS 2015-0815	att uppdra åt landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att ingå omställningsavtal med akutsjukhusen	HSN		Ja	Omställningsavtal med landstingsdrivna akutsjukhus gäller från och med 1 januari 2016.
2016	30	LS 2015-0815	att uppdra åt landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att ingå omställningsavtal med akutsjukhusen	LS	SLL Styrning och ekonomi	Ja	Omställningsavtal är tecknade och beslutade i ÄU.
2016	32	LS 2015-0990	att fortsätta bedriva den så kallade TioHundraverksamheten även efter 2015 samt uppdra åt landstingsstyrelsen att under året utreda och vid behov återkomma med förslag på beslut om eventuella förändringar i styrningen av verksamheten i enlighet med landstingsdirektörens kompletterande planeringsunderlag	LS	SLL Styrning och ekonomi	Ja	Landsstingsfullmäktige beslutade i december 2015 om förändrad organisation och styrning av Tiohundraverksamheten (LS 2015-0990). Den nya organisationen trädde i kraft 1 januari 2016. Verksamheten i den tidigare Sjukvårds- och omsorgsnämnden i Norrtälje flyttade över till Kommunalförbundet Ägarsamverkan i Norrtälje som bytte namn till Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje. Numera både beställer kommunalförbundet hälso- och sjukvård och omsorg för Norrtäljeborna samt äger TioHundra AB som bland annat driver Norrtälje sjukhus, ett antal vårdcentraler och omsorgsverksamhet.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2016	36	LS 2015-0992	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda möjligheten att anpassa Södersjukhuset till mer ändamålsenlig storlek avseende vårdkapacitet och antal vårdplatser	LS	SLL SFI	Ja	Utredningen klar och diarieförd, slutsatser beskrivna i Budget 2017. Diarienummer LS 2015-0992.
2016	37	LS 2015-0993	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda möjligheten att bygga ett nytt akutsjukhus söder om Stockholm	LS	SLL SFI	Ja	Utredningen klar och diarieförd, slutsatser beskrivna i Budget 2017. Diarienummer LS 2015-0993
2016	40	LS 2015-0039	att uppdra åt landstingsstyrelsen att fortsätta satsningen på specialistutbildning för sjuksköterskor med studielön inom definierade bristområden	LS	SLL Personal och Utbildning	Ja	Satsningar på specialistsjuksköterskeutbildning för 2016 pågår.
2016	43	LS 2015-0039	att uppdra åt Stockholms läns sjukvårdsområde att genomföra upphandling för resterande ytor som kräver hyresgästanpassningar enligt lag om offentlig upphandling vid Torsplan 2 om ca 4 700 kvm lokalarea för Stockholms läns sjukvårdsområdes vårdlokaler i enlighet med landstingsdirektörens kompletterande planeringsunderlag	SLSO		Delvis	Upphandling ej påbörjad, men förbereds inom SLSO, utifrån berörda verksamheters behov.
2016	44	LS 2015-0039	att uppdra åt tillväxt- och regionplanenämnden att genomföra en uppföljning av regionens utveckling med utgångspunkt i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2010	TRN		Delvis	Arbetet med uppföljningsrapport pågår och kommer att presenteras för TRN i december 2016. Resultatet av uppföljningen kommer även att presenteras på den årliga RUFS-konferensen *Läget i Stockholmsregionen* och på RUFS-portalen www.rufs.se.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2016	45	LS 2015-0039	att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra en översyn av uppdelningen av beslutsfattandet inom Stockholmsregionen samt utreda konsekvenserna av en regionbildning för Stockholms läns landsting	LS	Bitr. Förv.chef	Delvis	Underlag har tagits fram som skickats in till Indelningskommittén samt förslag till Yttrande delbetänkande Regional indelning – tre nya län (SOU 2016:48), som kommer att behandlas politiskt under hösten 2016.
2016	47	LS 2015-0039	att uppdra åt trafiknämnden att hemställa hos regeringen om att höja tilläggsavgifterna för den som fuskar i kollektivtrafiken	TN		Delvis	Ärendet avseende beslut om höjd tilläggsavgift, TN 2016-0596, fanns med på listan för beslutsärenden vid trafiknämndens sammanträde den 2016-08-23. Beslut i TN om hemställan.
2016	49	LS 2015-0039	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till en koncerngemensam standard för godsspårning från producent till patient i enlighet med landstingsdirektörens kompletterande planeringsunderlag	LS	SLL Styrning och ekonomi	Delvis	Påbörjat dialog kring arbetssätt och ansvarsfördelning.
2016	51	LS 2015-0998	att uppdra åt landstingsstyrelsen att under hösten 2016 återkomma med ett förslag på en landstingsövergripande kompetensförsörjningsstrategi för hälso- och sjukvårdsprofessionerna	LS	SLL Personal och Utbildning	Delvis	Förvaltningen har tagit fram ett förslag till en landstingsövergripande kompetens-försörjningsstrategi som syftar till att landstingets verksamheter och den landstingsfinansierade hälso- och sjukvården i länet ska ha rätt och tillräcklig kompetens för att uppnå fullmäktiges mål. Enligt tidplan ska den till PU, LS och LF under hösten för beslut.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2016	53	LS 2015-0999 LS 2015-0328	att uppdra åt landstingsstyrelsen att med anledning av nu gällande negativa räntor genomföra en översyn avseende räntebindningstider i landstingets skuldportfölj och likviditetsplaneringen kopplad till investeringsprocessen i syfte att reducera de finansiella kostnaderna	LS	SLL Styrning och ekonomi	Ja	AB Stockholms Läns Landstings Internfinans styrelse beslöt 2015-09-17 om en ny normportfölj där hänsyn tagits till aktuella marknadsförutsättningar, framtida skulduppbyggnad samt landstingets finansiella mål i syfte att optimera de finansiella kostnaderna relativt de finansiella riskerna. Därefter har en ränteprognos för 2016 tagits fram och denna har inarbetats i slutgiltig budget för 2016. Landstingstyrelsens uppdrag anses därför genomfört.
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	HSN		Delvis	För att säkerställa framdriften av *Framtidsplanen* pågår arbetet utifrån HSFs lokala genomförandeplan. De systemkritiska fokusområden som HSF ansvarar för har reviderats och är för 2016 följande sju områden: - Patientvägledning – vård på rätt vårdnivå, - Säkerställ med vårdavtal och uppdrag att framtidsplanens strukturförändring genomförs - Säkerställande av närsjukhusstruktur - Förändringar inom barnsjukvården - Etablering av närakuter - Dimensionering, planering och styrning av ambulanssjukvården - Nätverkssjukvården – långsiktig och strategisk utveckling. För dessa områden finns tidsatta aktiviteter som följs upp månadsvis. Ansvariga chefer finns för resp område.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	SöS		Delvis	Södersjukhuset AB fortsätter arbeta aktivt med utveckling av Framtidsplanen för hälso- och sjukvården i enlighet med LS-1409-1068.
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	StSAB		Delvis	Arbetet pågår för fullt genom ny- och ombyggnation av Södertälje sjukhus. Under 2015 påbörjades även omstyrning av ambulanser från Botkyrka till Södertälje sjukhus såsom ett led i att öka vård-volymerna på Södertälje sjukhus samtidigt som akutmottagningen vid Karolinska /Huddinge avlastas. Under 2016 har antalet ambulanser från Botkyrka ökat successivt och ackumulerat augusti har 673 fler ambulanser tagits emot från Botkyrka jämfört med 2015, mostvarar en ökning med 596 %.
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	DSAB		Delvis	DSAB arbetar enligt målen i Framtidsplanen, se Delårsbokslutsrapport.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	K		Delvis	Pågående
2015	18		att uppdra åt landstingsstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelserna för Södertälje sjukhus AB, Södersjukhuset AB, Danderyds sjukhus AB, Karolinska Universitetssjukhuset samt Stockholms läns sjukvårdsområde att fortsätta arbetet med utveckling av Framtidsplan för hälso- och sjukvården, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	SLSO		Delvis	Dels genom SLSO:s särskilda progamkontor för FHS, dels genom pågående utvecklingsarbete i de olika vårdgrenarna.
2015	21	LS 2015-0081	att uppdra åt landstingsstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden att under år 2015 redovisa handlingsplan för satsningar inom eHälsa och informationsförsörjning som syftar till att säkerställa Framtidsplanens målbild och genomförande, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	HSN		Ja	Handlingsplanen är framtagen och ärendet finns med på dagordningen för beslut i HSN den 2016-26-01.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	23	LS 2015-0082	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda möjligheterna att sälja något eller några av de mindre landstingsägda sjukhusens fastigheter, som redovisas i Framtidsplanen tredje steget i genomförandet i enlighet med LS 1409-1068	LS	SLL SFI	Ja	Strategi för ägande av vårdens fastigheter framtagen, beslutad i budget 2017.
2015	25	2015-0084 TRN 2015-0116	att uppdra åt landstingsstyrelsen att föreslå en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen som ska ersätta den nu gällande regionala utvecklingsplanen, RUFS 2010	TRN		Delvis	Nästa regionala utvecklingsplan, RUFS2050, planeras kunna antas under våren 2018 och fram till dess pågår ett intensivt planeringsarbete som berör stora delar av förvaltningens verksamhet och kompetenser. Ett arbete med att bedriva dialog och ta fram grundläggande analyser har präglat den första halvan av 2016.
2015	27	LS 2015-0087	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och föreslå vilka delar av hälso- och sjukvården som ska utgöra universitetssjukvård i enlighet det nya nationella avtalet mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, ALF-avtalet	LS	SLL Forskning och Innovation	Ja	Kriterier för ackreditering av nya universitetssjukvårdsenheter samt evaluering av etablerade har skapats.
2015	29	LS 2015-0088	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och föreslå ett sammanhängande innovationssystem för Stockholms läns landstings verksamheter	LS	SLL Forskning och Innovation	Delvis	Under perioden har en innovationsstrategi tagits fram som utreder och föreslår ett sammanhängande innovationssystem för Stockholms läns landstings verksamheter. Strategin ska behandlas i fullmäktige i november, varpå uppdraget kommer anses som genomfört.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	32	LS 2015-0091	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta en övergripande plan för hållbar energianvändning	LS	SLL Hållbarhet	Delvis	En nulägesanalys för energieffektivisering inom SLL har tagits fram (LS 2015-0091) och mål kring energieffektivisering har föreslagits i Miljöprogram 2017-2021 (LS 2015-0092). Därefter kommer en plan för hållbar energianvändning att arbetas fram.
2015	33	LS 2015-0092	att uppdra åt landstingsstyrelsen att föreslå ett nytt miljöpolitiskt program för Stockholms läns landsting som ska ersätta Miljöutmaning 2016	LS	SLL Hållbarhet	Delvis	Ett förslag till nytt miljöprogram för 2017-2021 (LS 2015-0092) innefattande miljömål samt riktlinjer med grundläggande krav för miljöarbetet har utarbetats. Miljöprogrammet beslutas, enligt tidplanen, i landstingsstyrelsen 2016-10-25 och landstingsfullmäktige 2016-11-15.
2015	35	LS 2015-0094	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utarbeta förslag till lönepolicy för Stockholms läns landsting	LS	SLL Personal och Utbildning	Delvis	Förvaltningen har bedömt att arbetet med kompetensförsörjning ska ske samlat för att kunna bedrivas effektivt och långsiktigt. Därför inkluderas uppdraget att utarbeta förslag till lönepolicy för Stockholms läns landsting (LS 2015-0094) i den föreslagna kompetensförsörjningsstrategin.
2015	42	LS 2015-0099	att uppdra åt trafiknämnden att inkomma med underlag för genomförandebeslut avseende ny bussdepå i Ekerö kommun	TN		Ja	Den till mark- och miljööverdomstolen överklagade detaljplanen har nu under maj 2016 vunnit laga kraft. Köpet av marken för depån var villkorat av att detaljplanen skulle vinna laga kraft. Kommunen arbetar nu på att köpa mark av markägaren, vilken därefter skall övergå i SLs ägo. Inriktnings- och genomförandebeslut fattades i samband LF:s budgetsammanträde i juni 2016.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2015	48		att uppdra åt trafiknämnden att, i samråd med landstingsstyrelsen, utreda tillkommande investeringsbehov för befintlig tunnelbana, bytespunkter samt angränsande anläggningar med anledning av beslutad överenskommelse om utbyggnad av tunnelbana i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	TN		Delvis	Utredningsstudier (tidigare kallat förstudier) är identifierade och uppstartade. Arbetet bedrivs samordnat inom trafikförvaltningen för att så effektivt som möjligt nyttja tillgängliga medel och resurser. De första inriktningsbesluten bedöms komma under senare delen av 2016. Arbetet löper på enligt plan.
2015	50		att uppdra åt trafiknämnden att se över ambitionsnivåer avseende beslutade och planerade investeringar för perioden 2015–2019 samt föreslå nödvändiga förändringar avseende berörda objekts tid, ekonomi och kvalitet samt därtill hörande konsekvensanalys	TN		Ja	I samband med investeringsbudget 2017 har ambitionsnivåer avseende beslutade och planerade investeringar setts över. Den uppdaterade investeringsplanen föreslås för TN i samband med yttrande på Landstingsdirektörens planeringsunderlag 2017.
2014	14		att uppdra åt trafiknämnden att inkomma med erforderliga underlag och förslag till genomförandebeslut avseende Färdtjänstsystem	TN		Ja	Förstudie bedrevs 2013. Inriktningsbeslut fattades av TN den 2014-12-02. Med anledning av otydlig projektbeställning beslöts att TF/PU genomför en förnyad programstudie i syfte till att ta fram en uppdaterad projektbeställning, kalkyl och beslutsunderlag för rande. Innebörden av detta är att projektet är försenat ca: 6 månader. Status per juli 2016 är att den 2016-06-22 beslutade programmets styrgrupp att godkänna starta genomförandefasen. Planerade tider för TG6 – Beslut att stänga projektet: Q4 2018.

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2014	17	LS 1308-1029	att uppdra åt landstingsstyrelsen inkomma med erforderliga underlag och förslag till beslut avseende objektet Utveckla Astrid Lindgrens Barnsjukhus senast till rapportering av slutlig budget 2014	LS	SLL SFI	Ja	Ändrad inriktning för objektet. Nytt beslut i budget 2017.
2014	47		att uppdra åt styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att självständigt hantera kommande beslut om kostförsörjningen för Nya Karolinska Solna, inom ramen för en budget i balans samt Stockholms läns landstings investeringsstrategi och -plan	K		Delvis	Pågående
2014	48		att uppdra åt styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att i budget 2015 och planeringsåren 2016-2017 beakta den totala kostnaden för Nya Karolinska	K		Delvis	Pågående
2014	51	HSN 1506-0815	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att i samråd med Karolinska Institutet fortsätta processen kring verksamhetsinnehåll och profilering, samt driftsättning av Nya Karolinska Solna	HSN		Delvis	Processen runt verksamhetsinnehåll och profilering samt driftsättning av Nya Karolinska Solna har gett underlag till innehållet i omställningsavtalet mellan Karolinska Universitetssjukhuset, ägaren och beställaren.
2014	51		att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden och styrelsen för Karolinska Universitetssjukhuset att i samråd med Karolinska Institutet fortsätta processen kring verksamhetsinnehåll och profilering, samt driftsättning av Nya Karolinska Solna	K		Delvis	Pågående

Stockholms läns landsting

Bilaga A1

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG I BUDGET. DELÅRSRAPPORT 2016

År	Att-sats nummer	LS-nummer	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat (Ja, Delvis, Nej)	Kommentar
2014	56	LS 1308-1036	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att arbeta vidare med de utvecklingsområden för ökad effektivitet som redovisas i Framtidsplanen – andra steget i enlighet med LS 1304-0527	HSN		Ja	Ingår i HSNs löpande ansvar. Förslag för fortsatt arbetet presenterat i Framtidsplanen-Tredje Steget beslutad av LF i december 2014.
2014	56	LS 1308-1036	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att arbeta vidare med de utvecklingsområden för ökad effektivitet som redovisas i Framtidsplanen – andra steget i enlighet med LS 1304-0527	LS	LD stab	Ja	HSF:s genomförandeplan består av sju fokusområden där statusen rapporteras månadasvis till SLL Styrning och strategi, FHS-utskottet och HSF:s ledningsgrupp. Per augusti löpte tre områden enligt plan och fyra områden rapporterade avvikelse men dessa är identifierade och åtgärder vidtagna för att återgå till plan.
2014	73	LS 1308-1041	att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra ett projekt om grön IT för att minska energianvändningen samt kemikalier och avfall från landstingets IT-utrustning	LS	SLL IT	Delvis	SLL IT har som ett led i projektet för Grön IT börjat med en miljömässig återanvändning IT-utrustning vid utbyte av gammal IT-utrustning. IT-utrustning som byts ut har ett värde. Inte bara ekonomiskt utan i lika hög grad för samhället och miljön – men värdet kan bara uppstå om utrustningen återanvänds och produkternas livscykel utnyttjas maximalt. Att återanvända utrustningen innebär att jordens resurser utnyttjas bättre och minskar utsläppen av växthusgaser. Till exempel ger återanvändning av 100 datorer en koldioxidbesparing på 11 ton. Det motsvarar energin för att värma upp 17 lägenheter i ett år.
2012		LS 1108-0865	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att - besluta om utveckling av integrerat arbete med psykisk ohälsa	HSN		Delvis	Arbete pågår enligt uppdrag att vidta insatser för att integrera somatik och psykiatri.

Stockholms läns landsting

Bilaga A2

ÅTERRAPPORTERING UPPDRAG UNDER LÖPANDE ÅR. DELÅRSRAPPORT 2016

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	AISAB		Delvis	AISAB är delaktig i SLL:s informationssäkerhetsråd (ISR). En informations- och säkerhetssamordnare har anställts. AISAB har påbörjat införande av ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) enl ISO-standard 27001.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	Care		Nej	Uppdraget färdigställs under hösten 2016.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	DSAB		Delvis	Åtgärder pågår.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	FTV		Delvis	Arbete med att upprätta lokal policy och styrdokument pågår.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	FUT		Nej	Förvaltningen har påbörjat ett samarbete med landstingsstyrelsens förvaltning avseende att ta fram styrdokument för säkerhet. Arbetet kommer att fortsätta under hösten.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	HSN		Ja	Lokala riktlinjer för HSF framtagna under våren 2016. Hälso- och sjukvårdsdirektören fattar beslut att anta riktlinjerna under hösten 2016
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	Intern-finans		Delvis	Arbetet har startats och pågår.

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	K		Delvis	Pågående
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	KuN		Delvis	Arbete pågår med SLL Säkerhet om att färdigställa styrdokument för säkerhet enligt landstingsstyrelsens riktlinjer.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	Locum		Ja	2016-06-03 beslutade Locums styrelse att komplettera bolagets Hållbarhetspolicy med bl a säkerhet. Området säkerhet ingår sedan tidigare i den bolagsövergripande riskanalysen och intern kontrollplan. Översyn har gjorts av Locums säkerhetsprocess med tillhörande rutiner för säkerhet och beredskap under 2016 och publicerats på bolagets intranät.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	LS	SLL Säkerhet och beredskap	Ja	Fastställda av LF 2016-03-15.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	LS	LSF	Delvis	Se LSF delårsrapport.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	MediC		Nej	Lokal policy och riktlinjer för informationssäkerhet tas fram under hösten 2016.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	Lrev		Delvis	

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	PaN		Delvis	
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	SLSO		Nej	Första avstämning gjord mot SLSO:s nuvarande styrdokument. Avvaktar tillämpningsanvisningar från LSF.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	S:t Erik		Ja	Upprättad 2016-03-01
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	StSAB		Ja	Bolaget (Södertälje Sjukhus AB) efterlever landstingets styrdokument för säkerhet. Inom bolaget finns följande riktlinjer kopplade till landstingets styrdokument. Riktlinjerna är sjukhusövergripande och finns i bolagets dokumenthanteringssystem Centuri. Riktlinjerna heter: Säkerhetsplan IDnr - verison 1485-3, Brandskyddsplan IDnr - verison 1612 - 3, Ordningsregler IDnr - verison 1564 - 3, Kontinuitets - och Krisplan IDnr - 2189 - 1.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	SÖS		Delvis	Brandskydd klart. Kontinuiteshantering och flygplatssäkerhet påbörjad. Inväntar de tillämpningsanvisningar som skall komma från tillsatta arbetsgrupper.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	TioHundra		Nej	En projektorganisation har bildats och första projektmötet kommer äga rum den 6/10. Projektets mål är att säkra att säkerhetspolicyn efterlevs. I projektarbetet ingår att ta fram en krisberedskapsplan och några medarbetare skall genomgå utbildning i kontinuitetsplanering. Projektets status kommer avrapporteras på styrelsmötet i oktober eller november.

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	TN		Delvis	Många styrdokument inom säkerhetsområdet finns redan sedan tidigare. I plan återstår dock bl a Säkerhetsskyddsplan och Riskanalys antagonistiska hot. En löpande uppdatering av brandsäkerhetsdokument är planerad liksom även trafiksäkerhetsinstruktioner och övriga interna säkerhetsbestämmelser.
LF 2016-03-15	LS 2015-0093 LS 1407-0877	Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting	att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet.	TRN		Nej	Arbetet påbörjas under hösten 2016.
LF 2016-03-15	LS 2015-1543	Beslut gällande upphandling av utrustning inom ramen för de strategiska sjukhusinvesteringarna	att uppdra åt landstingstyrelsen att genomföra upphandlingarna.	LS	SLL SFI	Delvis	Pågår
LF 2016-03-15	LS 1404-0458	Förlängd giltighetstid för Stockholms läns landstings program för personer med funktionsnedsättning – ”Mer än bara trösklar”	att ge landstingsstyrelsen i uppdrag att återkomma med ett förslag till nytt delaktighetsprogram för personer med funktionsnedsättning.	LS	SLL Hållbarhet	Delvis	I samarbete med intresseorganisationer för personer med funktionsnedsättning och med representanter från verksamheter tas en ny policy med tillhörande tillämpningsanvisningar fram för arbetet med tillgänglighet och delaktighet. Arbetet har startat under våren 2016.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	FTV		Ja	Folktandvårdens styrelse har behandlat landstingets investeringsstrategi den 7 december 2015. Landstingets investeringsstrategi behandlar i stora delar specificerade större byggobjekt. Folktandvården investerar inte i objekt större än 100 mkr som är beloppsgränsen för att beslutet ska fattas i landstingsfullmäktige.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	HSN		Ja	Arbetet med att utforma lokala rutiner för HSF har slutförts under våren och har beslutats av biträdande Hälso- och sjukvårdsdirektör 2016-05-02. Implementering av rutinerna pågår.

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	Intern-finans		Ja	Lokala rutiner utarbetade och beslutade vid styrelsemöte 2016-02-25
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	K		Delvis	Pågående
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	KuN		Nej	Kulturförvaltningen kommer att utforma lokala rutiner under 2016.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	LS	SLL Styrning och ekonomi	Nej	Samordning av uppdragets genomförande inom SLL som helhet pågår.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	LS	LSF Ekonomi	Delvis	Förslag till lokal anpassning av investeringsstrategin framtagen för LSF (exklusive Strategsiska fastighetsinvesteringar), förankrad med ansvariga inom SLL Budget och investeringar. Nästa steg är avstämning med SLL Juridik för slutlig framtagning av TJUT till LS.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	PaN		Delvis	Kommer att genomföras under 2016.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	Lrev		Ej tillämplig	

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	SLSO		Delvis	Investeringarna inom SLSO avser till största delen IT-utrustning och ombyggnation i externt förhyrda lokaler, vilket är centraliserat inom förvaltningen. En ny investeringsprocess är under utarbetande och kommer implementeras under 2017.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	TioHundra		Ja	Bolaget har utarbetat en lokal investeringsrutin som anpassats efter den centralt beslutade investeringsstrategin. Rutinen har behandlats på styrelsmötet den 2016-02-16 och därefter implemeterats i verksamheten i samband med budgetarbetet för investeringar 2017.
LF 2015-03-17	LS 1308-1033 LS 1407-0854	Översyn av Investeringsstrategin och Investeringsstrategins ansvars- och beslutsordning	att uppdra till landstingets nämnder och bolagsstyrelser att utarbeta lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin	TRN		Ja	Förvaltningen har under våren 2016 utarbetat lokala rutiner och arbetssätt för att implementera investeringsstrategin. Anmäldes till TRN i maj 2016.
LF 2015-10-20	LS 2015-0080	Stockholms läns sjukvårdsområde som mottagare av somatisk specialistvård inom ramen för Framtidens hälso- och sjukvård (förslag 61)	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att reglera uppdragen som Stockholms läns sjukvårdsområde ska utföra inom ramen för sitt ansvar för somatisk specialistvård	HSN		Ja	Arbete pågår med att utveckla avtal mellan Hälso- och sjukvårdsnämnden och Stockholms läns sjukvårdsområde gällande två verksamheter: Centrum för cancerrehabilitering och Akademisk enhet inom reumatologisk specialistvård utanför akutsjukhus. Beslut i Hälso- och sjukvårdsnämnden 2016-02-23.
LF 2015-12-15	LS 2015-0299	Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att uppvakta Folkhälsomyndigheten om att påskynda utredningen HPV-vaccinering av pojkar	HSN		Delvis	Ärende tas upp i HSN 2016-09-27
LF 2015-12-15	LS 2015-0299	Motion 2015:8 av Håkan Jörnehed m.fl. (V) om att införa avgiftsfri HPV-vaccination för pojkar, män som har sex med män (MSM) och hiv-bärare	att uppdra åt hälso- och sjukvårdsnämnden att göra en fördjupad analys av kostnaderna för och hur ett införande av HPV-vaccinering för pojkar, män som har sex med män och män som är HIV-bärare kan genomföras	HSN		Delvis	Ärende tas upp i HSN 2016-09-27

Beslutsdatum i LF/LS	LS-nummer	Ärenderubrik	Att-sats	Ansvarig nämnd/ styrelse	Ansvarig funktion inom SLL	Uppdrag åtgärdat) (Ja, Delvis, Nej	Kommentar
LF 2014-06-10	LS 1309-1135	Lokaler för AC23 i ett centrum för ögonsjukvård	att uppdra åt landstingsstyrelsen att genomföra upphandlingen av lokaler i närhet till Nya Karolinska Solna för S:t Eriks Ögonsjukhus AB	LS	SLL SFI	Ja	Lokaler för S:t Eriks Ögonsjukhus upphandlade.
LF 2014-06-10	LS 1309-1135	Lokaler för S:t Eriks Ögonsjukhus i ett centrum för ögonsjukvård	att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda högre exploateringspotential innan eventuellt beslut fattas om försäljning av fastigheten Tegelbruket 4	LS	SLL SFI	Delvis	Pågår
LF 2014-06-10	LS 1309-1135	Lokaler för S:t Eriks Ögonsjukhus i ett centrum för ögonsjukvård	att uppdra åt landstingsdirektören att hos Stockholms stad hemställa om att arbetet med ny detaljplan påbörjas.	LS	SLL SFI	Ja	Planbesked erhållet.
LS 2014-02-04	LS 1306-0896	Regelverk för särskild lönesatsning på specialistutbildade sjuksköterskor och biomedicinska analytiker	att uppdra åt landstingsdirektören att teckna avtal med berörda verksamheter om förutsättningarna för lönesatsningen	LS	SLL Personal och utbildning	Ja	Klart och redovisat 2015.
LS 2014-04-08	LS 1311-1456	Förslag på kort- och långsiktiga lösningar för bättre och tydligare IT-säkerhet	att uppdra åt landstingsdirektören att inrätta en övergripande funktion med uppgift att stödja landstingets verksamheter med att upptäcka och hantera IT-säkerhets-relaterade hot och incidenter	LS	SLL Strategisk IT SLL informations-säkerhet	Delvis	Uppdraget pågår enligt plan.

Återrapportering intern styrning och kontroll i SLL delårsrapport 2016

Av bifogad tabell framgår inrapporteringen från respektive inrapporterande enhet.

Verksamhet	Underskriven försäkran	Uppföljd intern-kontrollplan 2016
BOLAG		
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	Ja	Ja
Danderyds Sjukhus AB	Ja	Ja
Folktandvården Stockholms län AB	Ja	Ja
Landstingshuset i Stockholm AB	Ja	Ja
Locum AB	Ja	Ja
MediCarrier AB	Ja	Ja
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	Ja	Ja
Stockholm Care AB	Ja	Ja
AB Stockholms Läns Landstings Internfinans	Ja	Ja
AB Storstockholms Lokaltrafik, SL	Ingår i trafikförvaltningens rapportering	
Södersjukhuset AB	Ja	Ja
Södertälje Sjukhus AB	Ja	Ja
TioHundra AB	Ja	Ja
Waxholms Ångfartygs AB	Ingår i trafikförvaltningens rapportering	
REDOVISNINGS- OCH RESULTATENHETER		
Koncernfinansiering	Ja	Ja
Landstingsfastigheter Stockholm	Ingår i Locum:s rapportering	
Skadekontot	Ja	Ingår i LSF:s rapportering
FÖRVALTNINGAR		
Landstingsstyrelsens förvaltning (LSF)	Ja	Ja
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen	Ja	Ja
Trafikförvaltningen	Ja	Ja
Kulturförvaltningen	Ja	Ja
Patientnämndens förvaltning	Ja	Ja
Tillväxt- och regionplaneförvaltningen	Ja	Ja
Förvaltning för utbyggd tunnelbana	Ja	Ja
Landstingsrevisorerna	Ja	E.T.
FÖRVALTNINGAR SOM BEDRIVS I BOLAGSLIKNANDE FORMER		
Karolinska Universitetssjukhuset	Ja	Ja
Stockholms läns sjukvårdsområde	Ja	Ja